

Proletari din toate țările, uniți-vă!

FLACARA

Nr. 19 (155) — 10 mai 1958

B.P. nr. 1000
București 9
Tipografia Dava

NU

*experiențelor cu
armele atomice!*

În acest număr:

PRIVIȚI CU NOI!

- p. 4 — Fotocronica externă
- p. 5-6-7 — Eroi a trei generații — de Mihai Mirza
Portrete: „Petre Vișcu” — de Rodica Nedelea
- p. 8-9-10 — Așa am înfrunt noaptea la Stalingrad — de V. I. Ciufkov, Mareșal al Uniunii Sovietice, de două ori erou al Uniunii Sovietice
Berlin-mai-1945 — de Laurențiu Fulga
- p. 11-12-13 — Sfârșit de noapte — schiță — de Aurel Mihale
Dobrogea de aur — poezie — de Radu Boureanu
Au înflorit migdalii... lângă Alzil — de F. Urseanu
- p. 14-15 — Domnul Ludwig Angerer fotografiază — de Ștefan Caranfil
- p. 16-17 — Văzute prin obiectiv... și pe de lături
Farul 4 — roman — de Maria Roman
- p. 18-19 — Orașelul atomic — fotoreportaj — de Frantisek Laven, ziarist cehoslovac
- p. 20-21 — Vă rugăm o sinură propunere (III): „Reducerea prețului de cost” — anhetă — de George Manole
Cîntec despre partid — poezie — de Adrian Beldeanu
- p. 22 — Ecranele ne vor prezenta — de M. Merinescu-Sandu
Carnet plastic — de Șt. Banu
Opinii... pe scurt — de C. Ciuci
Cronica melomanului
- p. 23 — „Laokoon e al nostru!”
Cuvinte încrucișate; sfaturi practice; filatelia
- p. 24 — De vorbă cu medicul; publicitate
- p. 25 — În vizită la „Flacăra” (fotoreportaj)
- p. 27 — În jurul globului
- p. 28 — Sport
- Carta I. Fotografii de A. Lovinescu

O ECHIPĂ DE SALVARE minieră trebuie să fie în orice moment gata pentru intervenție. De aceea șeful echipei, Vasile Todescu, împreună cu Niculae Vișdea și Teodor Balint își fac ultimele pregătiri înainte de intrarea în mină (Vulcan).

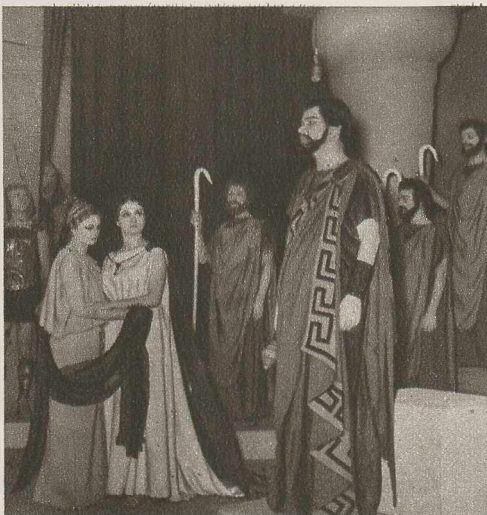

DIN NOILE MODELE lansate de fabrica de confecții „Gh. Gheorghiu-Dej” în vederea „Congresului modei” ce va avea loc în Capitală.

SPECTROGRAFUL DE NEUTRONI — pe care-l verifică Valentina Belicov, de la Institutul de fizică atomică, înainte de a fi pus în funcțiune — și selectorul de neutroni sînt primele echipamente complexe de cercetare în domeniul fizicii nucleare, realizate în țară.

Cu aceste echipamente, oamenii noștri de știință pot să studieze pe cale electronică procesele nucleare care se obțin cu ajutorul neutronilor proveniți din reactorul nostru atomic.

O SCENĂ DIN „ANTIGONA” de Sophocles, în interpretarea artiștilor A. Pop Marțian, Olga Tudorache și Ana Dornescu, la Teatrul Tineretului din Capitală.

O GARDĂ SPECIALĂ, plătită de groful Károly István, oprea „plebea” să se apropie de castelul său (o construcție ce datează de prin 1400). Azi, acest castel adăpostește Casa de Cultură Rațională Carei și porțile sale sînt larg deschise oamenilor muncii.

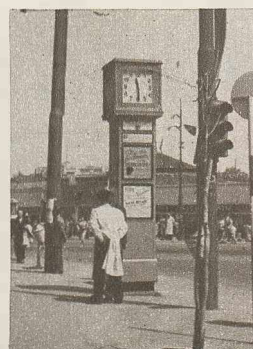
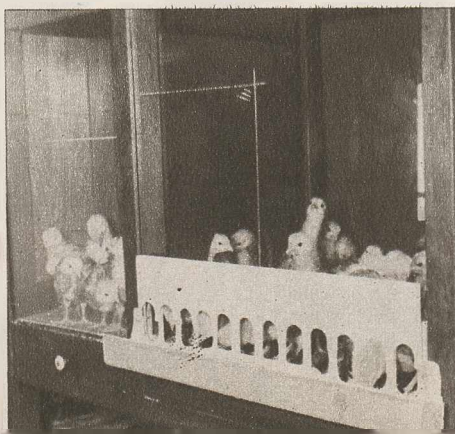
Fotografie de Tiberiu LUPU

→ SĂ STINGI 100 DE LUMINĂRELE din două suflări nu-i lucru de șagă! Cu atât mai puțin, cu cât... performanța a fost realizată de un bătrîn, în ziua în care și-a sărbătorit a 100-a aniversare. Este vorba de Tudor Marsovs, internat la Institutul de Geriatrie.

← Fotografie de AI. FLORESCU

„CRESCĂTOARE GOSPODĂREASCĂ DE PUI” — așa se numește instalația cu ajutorul căreia, în orice gospodărie, se pot crește cîte 35-40 de pui de găină, pînă la 60 de zile. Instalația este o inovație a dr. St. Bolan, directorul Stațiunii experimentale I.C.Z.-Băneasa. →

„LA CEAS”. Punctul tradițional de întâlnire al atîtor bucureșteni, „la ceas” — la intrădăierea dintre bulevardele Bălcescu și Republicii — prezintă ceva nou: vechiul ceas cu cadran rotund, de atîtea ori satirizat pentru funcționarea sa defectuoasă, a fost schimbat cu unul... bun. Prin grija Statului Popular al Capitalei, aceeași schimbare a avut loc și în alte piețe publice. Bucureștenii au primit-o cu bucurie, urînd noilor ceasornice viață îndelungată, funcționare permanentă și, mai ales, precizie de... ceasornic.

← Fotografie de A. LOVINESCU

Varșovia nu este orașul copilăriei mele și nu-mi evocă niciodată imagini proprii acestei perioade din viață. De aceea nu o văd cu ochii unuia mare, aici, pe străzile și în piețele ei, în curțile caselor sau în parcurile verzi, își făurea visele și jocurile lui de basm.

Nu, imaginea Varșoviei, care mă urmărește ori de câte ori mă depărtez de ea pentru un timp mai lung sau mai scurt, este cu totul alta. Sentimentele care însoțesc amintirile mele despre orașul de pe Vistula sunt strâns legate de o tinerețe rea și prea de timpuriu maturizată. Aceasta se datorește, desigur, zilelor grele prin care trecea patria, atunci când am văzut Varșovia pentru prima oară, cu chipul unui adolescent trecut prin rozăviile războiului.

Era în 1945. Varșovia, distrusă iar biruitoare, părea un imens imitir; peste tot se ridicau normane de moloz.

Trenul intrase în oraș prin partea de est, pe un pod rămas a prin minune în picioare. S-a oprit la câțiva pași dincolo de pod și, atunci, am pășit pentru prima oară pe caldarîmul varșovian. În stînga se întindeau ruinele cartierului Starowka, iar în față un adevărat deșert. Spre cer se înălțau zidurile zdrențuroase, arse, ale caselor distruse. S-ar putea spune că orașul nu era decât în semn care supraviețuise pe

↑
O parte din centrul reconstruit al Varșoviei. Blocurile de locuințe din primul plan, nou-construite, păstrează vechiul stil varșovian.

hartă, o simplă noțiune geografică. Așa mi s-a înfățișat Varșovia la începutul verii lui 1945, la prima noastră cunoștință.

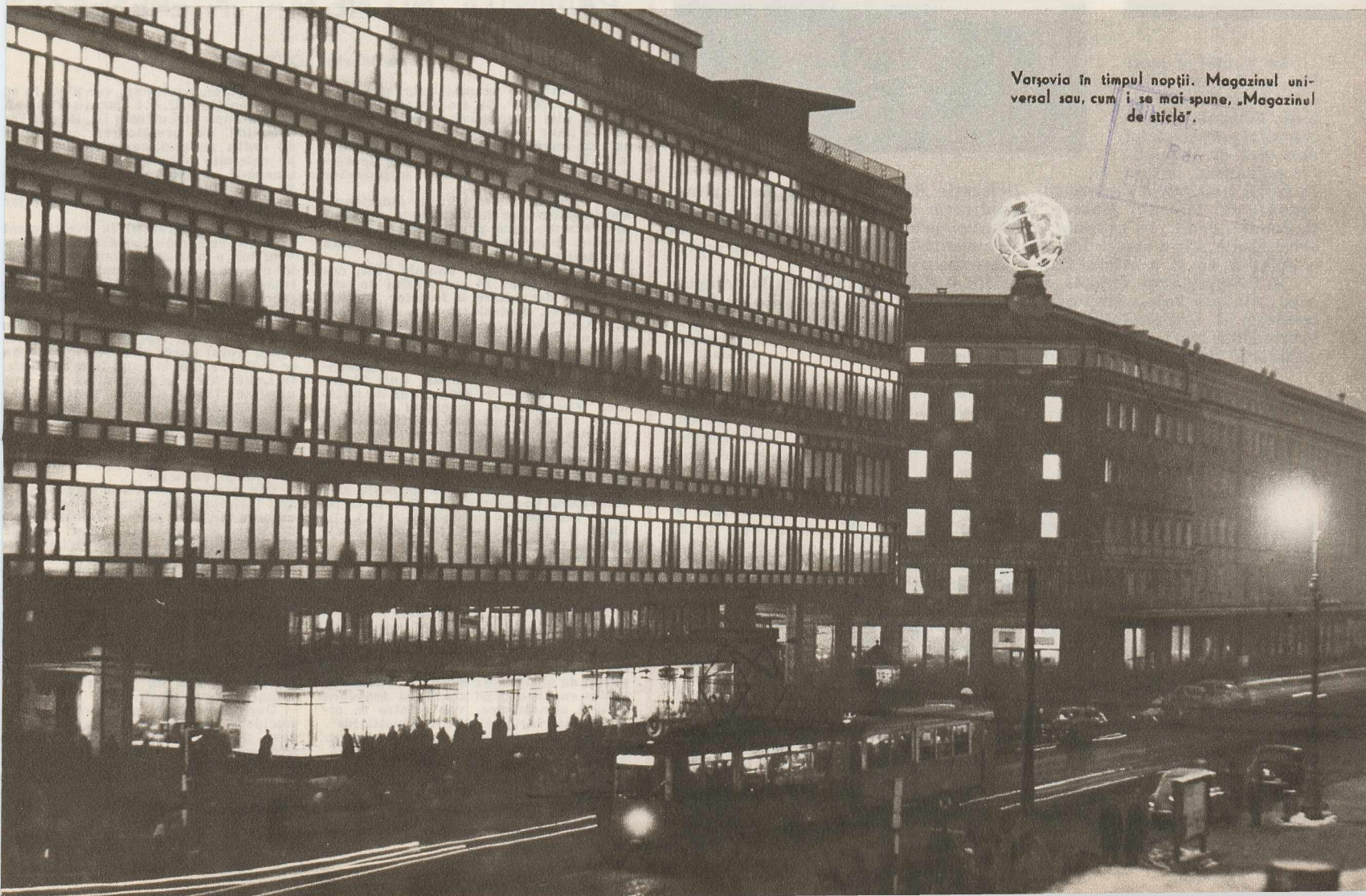
Această Varșovie nu mai există. Sub aspectul ei de atunci, ea nu poate fi văzută decât în fotografii păstrate în vreo arhivă sau în filmele ce caută să înfățișeze munca avîntată de reconstrucție a locuitorilor capitalei, în primii ani de după război.

Nu mai există școli în aer liber sau în parcuri și nu știu dacă s-a păstrat pe undeva carcasa, ciuruită de gloanțe, a celui vagon de tramvai, în care după război a fost deschis la Varșovia

(Continuare în pag. 26)

VARȘOVIA, ORAȘUL MEU

Reportaj scris pentru „Flacăra” de Waldemar KIWILSZO ziarist polonez

Varșovia în timpul nopții. Magazinul universal sau, cum i se mai spune, „Magazinul de sticlă”.

La 29 aprilie au sosit la Moscova, la invitația Prezidiului Sovietului Suprem al U.R.S.S., Gamal Abdel Nasser, președintele Republicii Arabe Unite, și persoanele care-l însoțesc. În fotografie: un aspect de la primirea făcută oaspeților arabi de către N.S. Hrușciov, președintele Consiliului de Miniștri al U.R.S.S.

BUN SOSITI

Poporul român se pregătește să primească oaspeți dragi din Republica Populară Polonă. Delegația de partid și guvernamentală care ne va vizita țara este condusă de Wladislaw Gomulka (fotografia din stînga), prietar al C.C. al Partidului Muncitoresc Unit Polonez, și Josef Cyrkiewicz (fotografia din dreapta), membru al Biroului Politic al C.C. P.M.U.P., președintele Consiliului de Miniștri al R.P. Polone.

Poporul nostru îi întâmpină pe conducătorii de partid și de stat ai Poloniei prietene cu tradiționalul „bine ați venit!”

La 1 mai a avut loc la Buenos Aires solemnitatea transmiterii mandatului prezidențial președintelui nou ales al Republicii Argentina, Arturo Frondizi (fotografia din stînga). Delegația Republicii Populare Române, condusă de Ion Gh. Maurer, președintele Prezidiului Marii Adunări Naționale, sosită în capitala Argentinei pentru a lua parte la această solemnitate, a fost obiectul unei calde manifestări de prietenie din partea populației, ca și a oficialităților argentinene.

În fotografia din dreapta, delegația R.P.R.; de la stînga la dreapta: acad. Atanase Joja, vicepreședinte al Consiliului de Miniștri al R.P.R., ministru al Învățămîntului și Culturii, Ion Gh. Maurer, președintele Prezidiului Marii Adunări Naționale a R.P.R., și Vasile Dumitrescu, adjunct al ministrului Afacerilor Externe.

De 1 Mai, în Anglia au avut loc ciocniri între poliție și manifestanți. Iată un aspect de la mitingul de lângă primăria din St. Pancras: unul dintre oratori, consilierul comunal John Lawrence, este „beneficiarul” „delicateții polițiștilor.”

„PĂMÎNTUL NU NE MAI INTERESEAZĂ”

de Maria LOVINESCU

„Pămîntul nu ne mai interesează, să trecem la Lună”. Nu e o glumă de prost gust și nici o tentativă de calambur, ci esența unor declarații făcute zilele trecute de reprezentanți de seamă ai armatei S.U.A., preocupați la culme de dezvoltarea și perfecționarea mijloacelor de distrugere.

În concepția strategiilor americani, acestor mijloace de distrugere nu le-ar mai ajunge raza pămîntului pentru a semăna moartea, ci au nevoie de toată vastitatea spațiului cosmic.

Pe scurt, generalul Ronald Putt, comandant adjunct al serviciului de cercetări și dezvoltare a forțelor aeriene ale S.U.A., a declarat în Congresul S.U.A. că americanii au, chipurile, absolută nevoie de obținerea unor baze în... Lună, și anume pe partea ei întunecată...! De ce pe partea ei „întunecată”, se vor întreba, poate, unii dintre dv.? Deoarece — se grăbește să ne satisfacă curiozitatea generalul Putt — acolo bazele americane vor fi descoperite mai greu de către „inamic”!

Înfierbîntat de frenezia războinică a Pentagonului, James Edson, director adjunct al Institutului de cercetări și dezvoltare a armatei, se grăbește să-l completeze pe colegul său. El vede de pe acum instalată o garnizoană S.U.A. în Lună și încearcă să-l faciliteze condițiile de adaptare.

„Injectarea unui element nutritiv sintetic — spune dl. Edson — ar permite soldaților să trăiască fără să respire, să mănînce sau să bea”.

Previzunile „cercetătorului” american nu se opresc însă aci. El vede și mai departe desfășurarea pe imensă hartă cerească a bătăliei însăși. „Viitorul război — declară el sentențios — va fi purtat de armate din spațiu, care se vor înălța ca niște pești zburători deasupra păturii atmosferice, vor reintra în atmosferă și vor pluti spre destinația lor”.

Pînă aci s-ar putea spune că avem de-a face cu o imaginație maladiivă. În definitiv, cînd visul devine realitate în lumea cosmică, e mult mai generos să-ți închipui cum vor fi week-end-urile în Marte, vacanțele în Jupiter și așa

mai departe, decît cum vor pluti în știu armatele S.U.A.! Dar, în sfîrșit, fărîcărî după placul său dl. Edson, în concluzie cu următoarea considerație de ordin general, semnificativă: „Cî pe celelalte planete vor exista color omenesci, supraviețuirea rasei umane va fi asigurată, chiar dacă un război va nimici viața pe pămînt”. (Sublinier noastră N.R.)

Iată deci răspunsul la avertisment dramatic ce se ridică astăzi din partea șefilor de miliioane de oameni din lumea întregă, în legătură cu pericolul pe care reprezintă pentru soarta omenirii declarația unui război atomic. Ce importanță au civilizații milenare, opere unice a genului uman, țări și popoare cu tradiții! Totul poate să sară în aer, o dată ce S.U.A. și-au instalat baze militare în Lună! Aici, pe pămînt, nu mai avem nimic de făcut. Bătrîna TERRA nu ne mai interesează! Să ne transportăm opera civilizatoare, cu cele mai „curate” bombe, cu dl. Edson cu tot, pe altele, pe Calea Lactee, oriunde m rămîne ceva de nimicit, de transform în praful și pulbere!

Din păcate, asemenea elucubrații sînt împlătoare. Ele, și altele asemănătoare lor, sînt emise concomitent în hotărîrea N.A.T.O. de a spori numărul diviziilor sale, de a echipa țările participante cu armament atomic, de a instala rampe pentru rachete teleghidate pe teritoriul Franței, Angliei, Islandei, Italiei și Greciei. Aceasta este, politica războiului rece”, în care se înglobează și zburile arctice spre frontierele Uniunii Sovietice ale avioanelor militare americane cu bombe atomice la bord, ca prepararea viitoarelor experiențe nucleare din Pacific, în ciuda protestului unanim al popoarelor.

Dar popoarele resping invitația la suicid lansată de Pentagon. Ele refuză să părăsească planeta „princeps leagănu dulce al vieții, iar presluna opiniei publice, zilnic crescîndă, dovedește că ele vor ști în cele din urmă să în pună deopotrivă rațiunea și bunul simț pacea și securitatea omenirii.

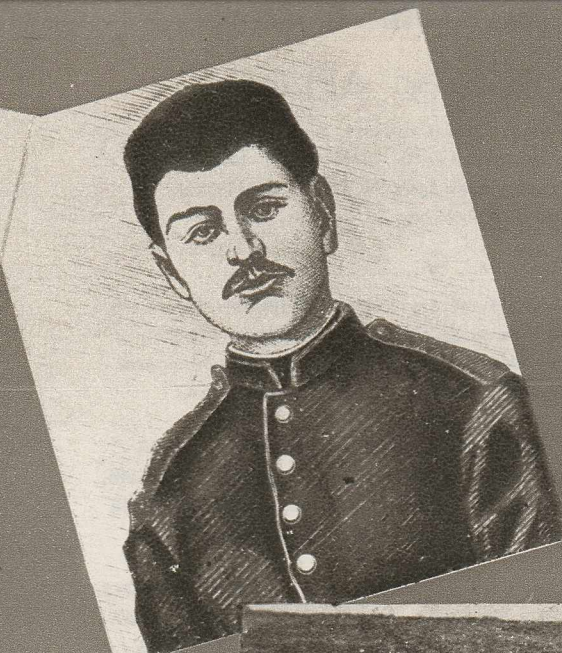
La mitingul care a avut loc la Tokio, împotriva experiențelor cu armele atomice, a fost adoptată o declarație prin care Statele Unite și Anglia sînt chemate să răspundă cererii Uniunii Sovietice și dorinței de pace a întregii omeniri, încheind un acord cu privire la interzicerea experiențelor cu armele nucleare și participînd la o conferință la înalt nivel.

Maiorul Mihail Șonțu

Căpitanul Nicolae Walter Mărăcineanu

Sergentul Dimitrie Radovici

Hora de la Plevna.

Eroi a

REI GENERAȚII

de Mihai MÎRZA

L-am întâlnit în holul de la intrarea Muzeului Militar Central. Era așa cum îl plăsmuisese închipuirea mea încă din anii de școală. Nu semăna cu portretul pictorului Tattarescu, ci avea mai degrabă înfățișarea pe care o văzusem în litografia lui August Strixner: față prelungă, palidă, împodobită cu o barbă scurtă, neagră, frunte înaltă, boltită; ochi vii, cercetători; părul lung, cum se purta acum un secol.

L-am privit îndelung și apoi am pășit cu sfială înainte. Și nu știu de ce, l-am simțit parcă, pe acest mare patriot, că mă însoțește pas cu pas prin sălile muzeului, ca un ghid.

„Vezi — părea că-mi spune — ai deschis sfânta carte în care se află înscrisă gloria României, care pune înaintea fiilor ei câteva pagini din viața eroică a părinților lor“.

Și astfel, trecând dintr-o sală într-alta, am parcurs câteva pagini din această carte.

1877 — 1878

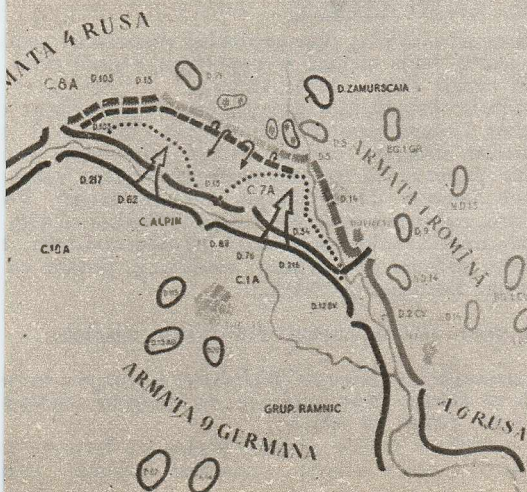
Gloanțele, șrapnelele și timpul au mușcat din faldurile drapelelor care au fost purtate de cei ce au cucerit independența de stat a României...

O placă de cristal: „Colaborarea militară și jertfele pline de abnegație ale eroilor români și ruși au constituit bazele marilor victorii de la Grivița și Plevna“. Colaborarea cu rușii, jertfele lor și ale noastre. Câteva poze, câteva nume: soldat Grigore Ioan, căpitan Nicolae Walter Mărăcineanu, maior Șonțu, sergent Dimitrie Radovici...

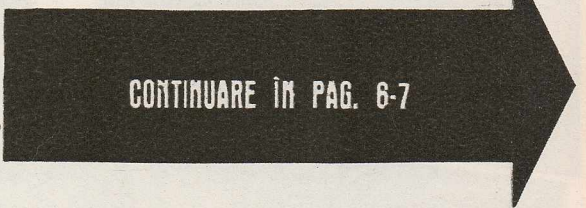
„...Patrie și independență nu erau vorbe goale pentru români... Se lupta cu bărbăție, căci se lupta pentru pământul și vatra sa... și trebuia să triumfe, căci poporul se lupta pentru independența lui“.

Da, da! Marele revoluționar democrat știa cum luptă poporul pentru independență și libertate.

LUPTA ERDICĂ A ARMATELOR 4 RUSĂ ȘI 1 ROMÂNĂ
PUTERNICĂ OFENSIVĂ GERMANĂ A FOST ZDROBITĂ
IN FAȚA MĂRĂȘEȘTILOR (24 IULIE - 8 AUGUST 1917)

Harta care ilustrează zdrobirea ofensivei germane de la Mărășești (1917). Sus, portretul generalului Eremia Grigorescu.

Căpitanul Grigore Ignat

Caporalul Vasile Mușat

30 APRILIE

Au explodat azi muguri, ne-a copleșit verdeaja,
Am azvirlit zăpada, pislarii și pufoalca,
Și auzim cum seva în arbori urcă viața,
Cum la Reichstag, în noapte, se fierbe șoricioaica!

9 MAI

Ne-am ridicat din șanțuri orbiți de-atita soare,
Uimiți de-acea tăcere, abia'nălțam privirea
Spre cer, zărind în valuri, așa ca o ninsoare.
Baloanele festive, sfidind nemărginirea.

Nu ne venea să credem c-avem îngăduință
Să mergem în picioare prin sîrmele ghimpate,
Chirciți în adăposturi, simțeam că biata ființă
Uitase să pășească pe uliți neminate...

Ne-am bărbierit afară. N-a tremurat vr-o mină.
Și ca-n copilărie, desculți, călcam prin rouă...
Am lăcrămat în clipa cînd, roată, la ființă
Am îmbrăcat, din cufăr, prima cămașă nouă!

...Cînd bubuit-a norul, ne-am și întins îndată,
Dar rușinați de-această ciudată întâmplare,
Am ris firziu, în corturi, pe cînd peste prelată
Cădea înflia ploaie, în tihnă, roditoare!

Din „Cornet de front”

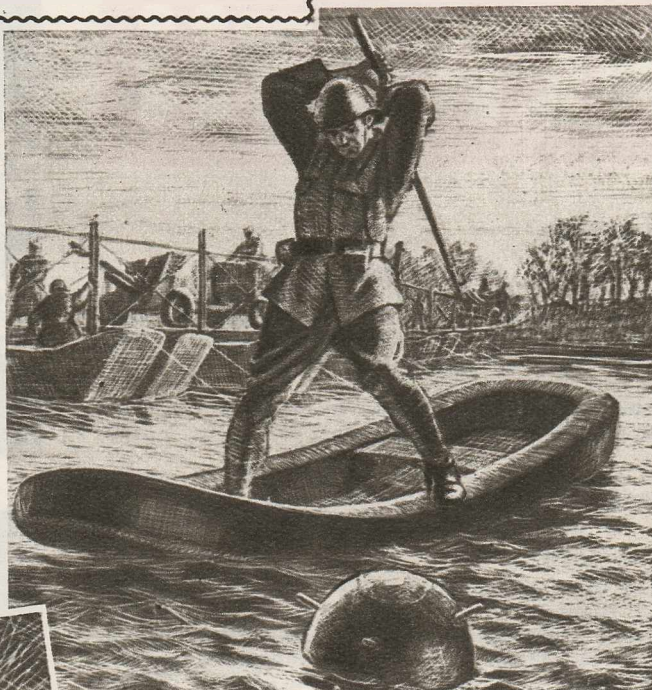
Munții Tatra. Mitraliorii atacă...

Eftimie Croitoru,
eroul de la Tiszalök.

Sublocotenentul Gheorghe
Levintă

Vitrina cu
echipamen-
tul Ecateri-
nei Teodo-
roiu.

Sublocotenentul Constantin Godeanu

O NOUĂ PAGINĂ: 1916 — 1918.

Carpați, Oituz, Mărăști și Mărășești. Noi nume: căpitan Grigore Ignat, caporal stantin Mușat, sublocotenent Ecaterina Teodoroiu și alții. Se așteptau oare boierii și de ca truidorii, oamenii aceia de jos, să lupte astfel?

„De multă vreme domnii și boierii se izolaseră de popor... Ei nu priveau jos, la po care muncea să le hrănească lenea; ei nu gîndeau că din acest popor au ieșit toți viteji, că el a mintuit țara într-atitea rinduri... Ei încă nu știau ce poate face un cîț de mic, cînd își apără ale sale și cînd e aprins de o sfințită și nobilă idee...”

Așa îmi răspundea, în gînd, revoluționarul de la '48. Acest adevăr nu a fost și azi nu este recunoscut de domnii și boierii care au fugit pe alte meleaguri, speria soarele dreptății.

RĂZBOIUL ANTIFASCIST

Nici fasciștii n-au vrut să recunoască acest adevăr. Dar capitolul războiului anti rist are și mărturii de-ale noastre, care arată forța uriașă a poporului, atunci cînd pentru o cauză dreaptă. A trebuit însă să curgă sînge, mult sînge...

„...prin sîngele vărsat, poporul dobîndește cunoștința drepturilor și datoriilor. Această reflecție e impresionantă pentru timpul cînd a fost făcută. Din nou celui ce trăise cu un veac înainte m-au uimit. Sîngele vărsat pentru înfringerea hîl mului a făcut poporul nostru și multe alte popoare să dobîndească conștiința drept și datoriilor sale. Și acești eroi: locotenent Leonte Gh. Nicolae, sergent-major Pe Gheorghe, sublocotenent Constantin Godeanu, sublocotenent Abramovici Traian și cîți care au căzut pentru eliberarea țării de sub jugul fascist, se numără printre acei care, dînd cunoștința drepturilor, și-au dat viața, alături de ostașii sovietici, pentru ca îndeplinească îndatoririle lor. Carei, Debrețin, Budapesta, Tatra...

Eroi, eroi, eroi...

Eroi a trei generații. Am parcurs azi doar cîteva pagini din viața voastră.

...La plecare am privit din nou la portretul lui Nicolae Bălcescu. Aproape c-am firea lui tumultuoasă, puternică, dreaptă și tristă, întregindu-se cu bucuria viitor care-l întrezărise. Și de acolo, de peste veac, părea că spune:

„...Acestea sînt pentru ca aducerea aminte a acelor chipuri eroice să deștepte simțămîntul datoriei, ce avem d'a păstra și d'a mări pentru viitorime această pr moștenire”.

Din
ORDINUL DE ZI
al Comandantului Suprem

Mareșalului Uniunii Sovietice MALINOVSKI
Comandantului Trupele Frontului II Ucrainean
Generalului-colonel ZAHAROV
Șeful de Stat Major al Frontului

Frontului II UCRAINEAN înainte de luptă
Astăzi 26 Martie, la orele 21, capitala Patriei noastre MOSCOVA, va saluta în numele Patriei, vizele trupe ale Frontului II Ucrainean, printre care și trupele armatei române, care au cucerit orașul BANSKA-BISTRICA, prin douăsprezece salve de artilerie trase de o sută douăzeci și patru de tunuri.

Colonelul SEMENKO; pionierii generalului Istrate de geniu PETROV, colonelului BUDA-IRIN; transmisiionistul colonelului GOREL-... colonel LIAPIN.

Glorie veșnică eroilor căruți în luptă pentru cucerirea nemților.
Moarte cotropitorilor nemți.

25 Martie 1945

Comandantului Suprem
Mareșal al Uniunii Sovietice
I. Stalin

Din ordinul de zi al Comandantului Suprem, în care se confirmă eliberarea orașului Banská-Bistrica de către trupele Frontului II Ucrainean, printre care se află și trupele armatei române.

Portrete

PETRE VIȘCU

Cele câteva rânduri scrise tremurat, parcă cu nervozitate, o ținuseră pe scaun, în mijlocul odăii seunde. Privea, înmărmurită, în gol, în vreme ce, ca de după un vâl, o voce abia șoptită, depărtându-se încet, o voce atît de cunoscută, ruptă din ea însăși, îi străpungea întreaga ființă:

Dragă mamă,
Îți las ca amintire această fotografie din ziua cînd am plecat. Te sărut mult, al tău

Petre.

Inchise încet ochii. Rămăsese singură, atît de singură, încît simțea cum o cuprinde teama de fiecare clipă care se scurge fără copilul ei, fără glasul lui care altădată umplea odaia săracă. Îi părea rău că nu putuse să-i împlinească micile dorințe de copil. Dar cît de mult se zbatuse, cîte umilințe suferise pentru o piine!...

Ca ieri venise acasă de la sediul U.T.C., vesel, fremătînd de neastîmpăr.

— Mamă, m-am hotărît. Am vorbit și cu tovarășii de la U. T. C. unde s-a discutat chemarea partidului. Plec pe front...

Maria Vișcu își privise atentă fiul. Devenise matur, ajunsese să înțeleagă lucruri care pe ea o frămîntau de ani de zile. Faptul acesta îi strecură în suflet mulțumire, mîndrie. Și iată-l că pleca voluntar în urgia războiului...

★

Grupa de panduri se strecura încet, brăzdînd zăpada așternută cu dărnicie.

— Sst! Încet. Arma pe braț, n-o tîriți pe jos!

Șoapta trecu din om în om, ca o adiere. Deodată tăcerea fu străpunsă de răpăitul unei mitraliere în spatele căreia trosniră branduri, automate și puști-mitraliere. Canonada se dezlănțui cu toată furia. În fumul exploziilor oamenii nu se mai vedeau, dar fiecare simțea că pînă la adăpostul de unde trăgeau nemții nu mai era mult. Utecistul Petre Vișcu, copilăndrul din Gura Ociștei, în fruntea grupei, transmise hotărît, cu voce puternică:

— Străpungem barajul prin salturi scurte. Înainte!

Snopul ucigător al cîtorva arme automate se abătui vijelios asupra grupei. Oamenii îmbrășișară pămîntul viscolit de vînt și gloanțe. Tirul armelor germane căuta grupa, scormonind pămîntul, inchizînd tot mai mult cercul în jurul pandurilor. Trebuia găsită o ieșire, și cît mai curînd, altfel...

Atunci utecistul Petre Vișcu se rîdica pe jumătate și, sprijinit pe o mînă, aruncă la rînd trei grenade. Două din automatele dușmanului amuțiră. Întreaga grupă făcu un salt fulgerător și, în explozia altor două grenade pe care le aruncă, Petre văzu o mitralieră zburînd în aer. Acum grupa putea înainta.

Un singur gînd îl stăpînea pe Vișcu: cuiul de foc de pe cotă trebuie distrus. În felul acesta drumul întregului batalion va fi deschis.

Privi în urmă. „Băieții“ înaintau prin șuierul îngrozitor al schijelor. Îl văzu pe prietenul său, rănit, crispîndu-se de durere, cu fața înroșită de sînge proaspăt. Alături de el altul, fără mîna stîngă, arunca cu dreapta grenade. Apoi urmau ceilalți. Înaintau.

Își aminti atunci de valul de oameni pe care-l urmărea în fața prefecturii din Tirgoviște, cerînd detronarea jafului și a minciunii.

Imaginea dură mai puțin de o secundă. Apoi totul se șterse și în fața îi apărui dușmanul înclăștat în luptă.

Se repezi înainte, gîtit de ură, îndoit de mijloc, cu arma într-o mînă, cu grenada în cealaltă. O explozie răbufni ca un trăsnet, în față, la aproape un metru. Se răsuci brusc, străpuns de schije, se rostogoli la pămînt.

Peste cîteva minute cele două mitraliere și trei aruncătoare nemțești care stăpîniseră cota 568 din munții Tatra erau aruncate în aer de grenadele grupei pandurilor.

A doua zi bulgări din pămîntul înghețat al cimitirului din Batovte (Cehoslovacia) acopereau trupul celui care nu trecuse încă de șaisprezece primăveri. Iar într-un sat din România, o mamă privea fotografia fiului ei, în vreme ce două lacrimi se rostogoleau pe obraji.

Rodica NEDELEA

Plaja Clujului întîmpină entuziasmată reîntoarcerea victorioasă a trupelor romîne.

Antihitlerist, militari romîni și sovietici cercetează harta operațiunilor militare.

AȘA AM ÎN

de V. I. CIUIKOV

Mareșal al Uniunii Sovietice,
de două ori Erou al Uniunii Sovietice

Am avut marea cinste de a străbate împreună cu Armata Sovietică tot drumul ei glorioasă de luptă, din primele ei zile și până azi. Abia împliniserăm optsprezece ani când am îmbrăcat uniforma de ostaș sovietic și, iată, sînt acum mai

bine de patruzeci de ani de cînd nu m-am mai despărțit de ea.

În zilele Marii Revoluții din Octombrie am fost la Kronstadt, apoi am participat la înăbușirea rebeliunii eserilor contrarevoluționari de la Moscova, am luptat împotriva lui Kolceak și a polonezilor albi, am curățat țara de bandiți, am luat parte la expediția împotriva finlandezilor albi, am fost printre cei care au eliberat Bielorusia occidentală. Dar cea mai grea încercare prin care mi-a fost dat să trec vreodată a fost, fără îndoială, bătălia de la Stalingrad.

Îmi stăruie și azi în amintire acel septembrie mohorit al anului 1942. Hitleriștii înaintau spre Stalingrad. Pe acest front, comandamentul fascist german aruncase în luptă circa 500.000 de soldați și ofițeri din armata a 6-a a lui Paulus, armata a 4-a de tancuri a lui Goth, corpul 8 de aviație și numeroase alte unități, mii de tancuri, tunuri și avioane.

În ziua de 11 septembrie am fost convocat de urgență la Consiliul de Război al frontului, unde am fost primit îndată de generalul comandant A. I. Eremenko și de

N.S. Hrușciiov, membru în Consiliul de Război. Convorbirea a fost scurtă. Mi s-a propus să preiau comanda armatei a 62-a.

Mi s-a expus în amănunțime situația de pe front și mi s-au pus întrebări. La urmă N. S. Hrușciiov mi-a pus o ultimă și cea mai dificilă întrebare: „varășe Ciuikov, cum vezi dumneata situația?” La care am răspuns hotărît: „Stalingradul ne este scut alături nouă, cit și întregului popor sovietic. Cedarea Stalingradului ar dezlega mîinile inamicului pentru noastră ofensivă. Voi lua toate măsurile ca să salvăm Stalingradul. În momentul de față nu pot să spun nimic concret. Îmi voi expune constatările în fața Consiliului de Război, după ce voi fi examinat situația la locului. Plec imediat la Stalingrad și jur că nu-l părăsesc. Ori îl salvăm, ori murim!”

A doua zi am și preluat comanda armatei. Între timp pe tot frontul se dădeau lupte pe viață și pe moarte. 12 divizii hitleriste de elită și 500 de tancuri asalt cu furie orășul. Fiecare palmă de pămînt a Stalingradului era o țintă asupra căreia se trăgea de pe uscat și din aer. Dacă pînă în ziua de 10 octombrie numărul atacurilor aeriene ale inamicului depășeau zilnic 1.000, în ziua de 14 octombrie*) ele atinseseră un record de 2.540. Stalingradul se transformase într-o adevărată iad. Totul ardea. Urișoare limbi de foc se ridica la 800 m înălțime. Depozitul de petrol sărise în aer și petrolul curgea în riuri de flăcări. Ardea pămîntul ardea Volga... Torente de foc se abăteau asupra adămurilor betonate ale statului major al armatei a 62-a. Începusem să ne sufocăm...

După ce am examinat în amănunțime situația împreună cu generalul Gurov, membru în Consiliul de Război al armatei, generalul Krilov, șeful statului major și alți generali și ofițeri, am ajuns la următoarea concluzie: dacă ne rezumăm la defensivă, vom fi înfrunți trebuie neapărat să-l provocăm pe inamic la luptă să-i măcinăm neconștient forțele prin contra-atac să nu-i dăm nici o clipă de răgaz; cu alte cuvinte să ne apărăm, atacînd.

Au trecut mulți ani de la memorabila bătălie pentru Stalingrad, dar și azi încerc să adîncesc emreținînd rîndurile unui document pe care-l păstrez în casa mea. Este vorba de procesul verbal al ședinței consomitorilor uneia din subunitățile militare care apărau Stalingradul.

„S-a discutat: Despre comportarea consumitorilor în luptă.

S-a hotărît: În tranșee e mai bine să mori decît să te retragi în mod rușinos. Și nu e destul ca tu să nu te retragi, ci trebuie să faci în așa fel, încît nici vecinul tău să nu se retragă.

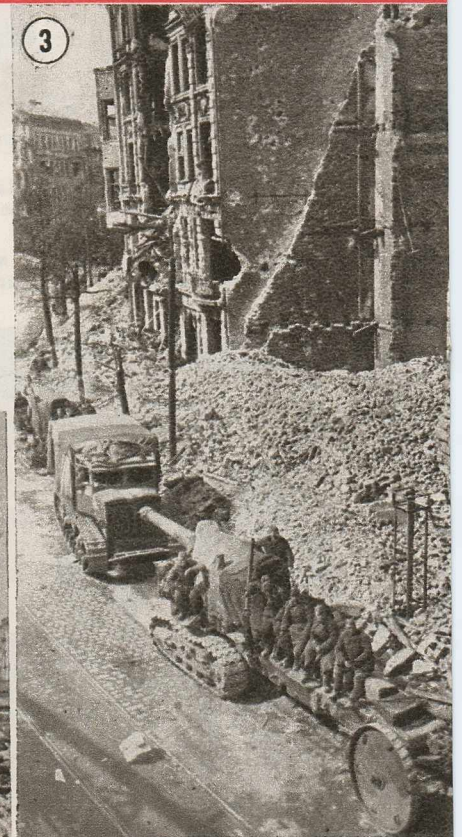
*) Ultimul termen fixat de Hitler pentru ocuparea Stalingradului. Inițial el îl fixase pentru 25 ianuarie 1942, apoi pentru 25 august și, în sfîrșit, față de rezoluția prelungită a orășului, a ordonat trupelor să-l ia cu asalt în ziua de 14 octombrie 1942 — cu o săptămîna în urmă.

1 Cei mai mulți au înțeles cu un ceas mai devreme tragicul adevăr: „E o nebunie să te mai bați pentru Hitler. Dacă mai este ceva de salvat, nu viața lui Hitler este aceea — ci viitorul Germaniei. O altă Germanie, cu conștiință, cu alte perspective. Pentru asta, jos armele!” Ofițerii nu se sfiesc să se predea și să discute cu sovieticii predarea unităților pe care le mai au sub comandă. Două feluri de priviri se înfruntă: a învingătorului, dură și acuzatoare; a învinsului, umilă și pierdută...

2 Înainte, eroi ai Stalingradului! Victoria e aproape! Drum de urcușuri și coboriri — de la Stalingrad la Berlin. Drum de speranțe și îmbrățișări cu moartea. Unii au căzut, alții le-au luat locul. Și, neistovit, șuvoiul minții sovietice s-a desfășurat mereu mai departe, fără oprire, pînă la porțile Brandenburg-ului. O pîndă de cîteva clipe, o atentă cercetare de-a lungul străzii și ruinelor din față, apoi salt pînă în cuibul inamic... Nu va trece mult și steagul roșu va flutura victorios pe cupola Reichstag-ului învins...

3 Pe vremea cînd visa o intrare triumfală în Moscova, Hitler nici n-ar fi putut concepe că precucerile sale se vor întoarce împotriva lui însuși. Ruinele acestea ale Berlinului stau mărturie dezastrului provocat de Hitler. Artileria grea sovietică așteaptă să se amplaseze, pentru a da ultima lovitură celor care voiau să îngroape o dată cu ei însăși ființa Germaniei.

RÎNT MOARTEA

LA

STALINGRAD

ntrebare: Există oare motive on-
oite de retragere de pe linia de foc?
Răspuns: Din toate motivele
tificative, unul singur va fi luat
considerare — moartea”.

Mi-aduc aminte că în ceasul în care avusesse loc
astă sedință, hitleristii dezlanțiseră cel de-al doi-
ezecelea atac împotriva liniei apărute de această
unitate. Atunci comandantul plutonului, vrind
că să tragă concluziile, luă cuvântul: „Trebuie să
unele lămuriri cu privire la cele spuse de secretarul
fauzității de bază a Comsomolului. El a vorbit aici
spre moarte, spunând că patria ne cheamă să murim
numele victoriei. Firește, el nu s-a exprimat bine,
tria nu ne cere moartea, ci victoria. E adevărat,
il nu se vor întoarce de pe câmpul de luptă — acesta-i
boiul. Acela care a murit vitejește, apropiind ceasul
toriei, este un erou. Acela însă care a știut să-1 în-
ngă pe dușman și să rămână în viață este de două ori
erou”.

În secțiile de cea mai mare răspundere vedeam
otdeauna prezenți comunisti, iar alături de ei,
msomoliști.

În zeci și sute de clădiri se purtau lupte săptămîni
șir pentru fiecare cameră, pentru fiecare colț,
stru fiecare lespede a scării. Cine n-a auzit de numele
gentului Iakov Pavlov? În fruntea unui mic grup
viteji el a apărut timp de mai bine de 30 de zile,
ă somn și fără odihnă, o casă din centrul orașului —
portant obiectiv strategic. Asupra casei s-a abătut
rop de bombe și mine hitleriste. Dar „Casa lui Pavlov”
ninea inaccesibilă inamicului. O apărau oameni
viteji, fii credincioși ai popoarelor țării noastre:
li Pavlov (azi Erou al Uniunii Sovietice), Alek-
idrov, Afanasiev, ucrainenii Sabgaida și Gluzenko,
uzinii Mosiașvili și Stepanoșvili, uzbekul Turganov,
zabul Murzaev, abhazul Sukba, tadjikul Turdiev,
arul Romazanov și alți tovarăși de luptă.

Apărînd o singură casă, o mină de eroi au nimicit
inci mai mulți hitleristi decît au pierit la ocuparea
risului.

Întotdeauna obișnuit cu războaiele. Am avut prilejul să vad
tule fapte de eroism, dar mă gîndesc și azi cu adîncă
oție la numele eroilor care au înălțat de glorie
nata noastră.

...Bătălia pentru Stalingrad era pe sfîrșite. Și iată
în unitățile noastre făcu ocolul o veste mare:
veralul feld-mareșal Paulus și întreg statul său major
fost luați prizonieri. Apoi o altă veste nu mai puțin
bucurătoare — trei ostași ai gărzii, în frunte cu
msomoliștii Mihail Porter de la transmisiuni, în
stă de optsprezece ani, au luat prizonier statul
lor al diviziei 295 infanterie a inamicului.

Am reușit oare să redau cititorilor toată măreția
lor zile de neuitat? De bună seamă că nu! Ceea ce
am povestit nu este decît a mia parte din ceea ce s-ar
putut povesti.

Timp de 180 de zile am dus o luptă ce n-are egal
istoric, o bătălie care n-a încetat în tot acest timp
ci o clipă, ziua și noaptea. Și am învins. Stalingradul
evenit simbol al unei rezistențe cum nu mai cunos-
se omenirea.

Apărarea eroică a armatei a 62-a pregătise marea
nsivă victorioasă. Cu această armată am ajuns
la Volga, la Berlin. Îmi revine în minte un episod
noaptea asaltului decisiv asupra Tiergarten-ului.
rtînd steagul alb, la punctul nostru de comandă
osît șeful marelui stat major al trupelor de uscat

ale Germaniei hitleriste, generalul-colonel Krebs.
Tinea în mînă documentul semnat de Goebbels, care
preluase pentru cîteva ore de la Hitler postul de reich-
cancelar, și de Borman, președintele partidului fascist.
Krebs venise să ceară armistițiu.
— Nici un armistițiu, numai capitularea necondi-
ționată!

Și atunci Krebs avu o comportare mai jalnică decît
a unui umil cerșetor. El nu mai avea tîrta nici măcar
să-și păstreze demnitatea de militar. Era gata să facă
orice: să cadă în genunchi, să se tăvălească la picioa-
rele noastre cu capul în țărînă. Și acesta era același
Krebs, celebrul, falnicul general hitlerist, care abia
cu patru ani în urmă voțiserăse, limitîndu-l pe Hitler,
despre invincibilitatea armatei germane!

Telefonistul care urmărea această scenă rosti dis-
prefulor, cu jumătate de glas:

— Ia te uită ce se mai vîlcărește!
— Tremură pentru pielea lui, de aia se vîlcărește! —
adăugă un alt soldat, un sudor din Stalingrad. Iată
unde l-a adus pe „domnul general” Stalingradul
nostru!

Acest simplu soldat rus ce străbătuse cu armata lui
lungul drum de la Volga la Berlin grăise un mare
adevăr istoric. Stalingradul a însemnat apusul armatei
germane fasciste. Vor trece ani mulți, vor trece secole,
dar poporul nostru își va aduce aminte cu aceeași ad-
mirație și mîndrie de grandioasa bătălie de la Stalin-
grad.

(Text prescurtat)

Octombrie 1942. În zilele de foc ale bătăliei de la Stalingrad, N. S. Hrușcirov, pe atunci membru
în Consiliul de Război al frontului de la Stalingrad, vorbește apărătorilor orașului de pe Volga.

BERLIN-mai-1945

de Laurențiu FULGA

Cruzimea fascismului se-ntindea peste
Europa ca o pecingine otrăvită. Dem-
nitățile și virtuțile omenesti erau stri-
vite fără milă sub cizmele apologetilor
lui. Ținuturile unde pătrundeau baio-
netele germane se preschimbau în tem-
nițe și țintirime. Niciodată istoria n-a
consemnat în paginile ei atît de mir-
șave nelegiuiiri cîte a putut înregistra
în cei șapte ani, din '38 pînă în '45, istoria
dominată de tirania lui Hitler.

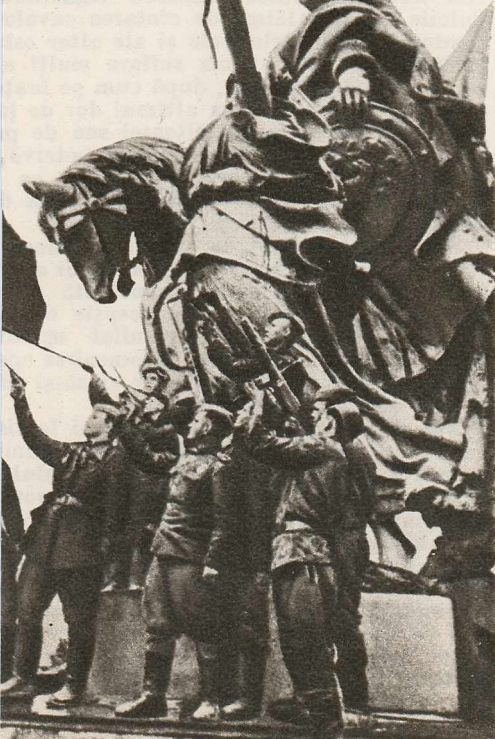
Țări care n-aveau altă vină decît de a
fi iubit pacea și independența erau înghițite
de gura imensă a acestui Moloch contemp-
oran. Prizonierilor li se înăbușea în pămînt
graiul de pe buze. Mamelor li se răpeau
pruncii de la sîn pentru a fi supuși experien-
țelor diabolice din camerele de gazare. Plu-
toanele de execuție lucrau din plin asupra
revoltaților ca și asupra celor lipsiți de
apărare. Orgoliul teutonic, întrefînit de
nebulia legiferată a rasei pure, urca în
spînzurători, îngropa de viu, arunca în
celule reci de închisoare tot ce nu se potrivea
gîndului hitlerist despre rasa superioară și
tot ce se împotriva planurilor sale imperia-
liste. Noroade întregi și-au pierdut pe nea-
șteptate dreptul la viață și la libertate,
pentru a deveni roabe dictaturii de la Berlin
și slugilor sale credincioase întru ale crimei.

Nu știu ce statistică vastă ar putea cu-
prinde pînă la amănunt imaginea în cifre a
ceea ce a trebuit să îndure umanitatea din
partea fascismului, în acești șapte ani de
beznă și rușine aruncate asupra Europei.

Dar știu că nici o clipă umanitatea nu
și-a pierdut speranța că într-o bună zi va fi
„sărbătoare și pe ulița ei”. Au fost înfrîngerii
și îngenunchieri, s-au vărsat lacrimi multe
și multe steaguri de doliu s-au desfășurat
de la o zare la alta, dar nici o clipă n-a
putut fi smulșă din inimile oamenilor nădej-
dea că toate acestea își vor primi răsplata.

De după zidurile temnițelor răzbătea peste
țări clocotul unei mîinii nemăsurate, care
avea darul nu numai să țînă trează în oameni
conștiința nesupunerii, dar să-i și înarmeze
pentru lupta ce trebuia dusă cu orice jertfe
pînă la victoria finală. Comuniștii și patrioții
mai găseau timp, în ultimele lor frînturi de
viață torturată sau înaintea plutoanelor de
execuție, să-și exprime răspicat credința în
triumful luminii asupra întunericii. Din
ura tinerelor soții și mame văduvite de sprî-
jinul bărbătesc al vieții lor, din furia oarbă
a părinților care-și vedeau copiii ucși sub
proprii lor ochi, din încrîncenarea înfiorată
a celor care urmăreau de după ferestre scur-
gerea convoaielor morții spre fronturi, se
înfiripa și creștea, se manifesta și se materia-

Steagul victoriei
întinsă deasupra
Reichstag-ului
la Berlin. 2 mai
1945.

liza valul cel mai necrutător al mfniei populare împotriva fascismului.

Este adevărat că Hitler anunța cu fanfaronadă intrarea în Leningrad la o anumită zi și oră, la fel de adevărat fiind faptul că generalii fasciști vedeau prin binocluri turmurile strălucitoare ale Kremlinului — anunțind de asemeni un festin zeesc în Piața Roșie. Dar ei n-au izbutit să intre în aceste orașe decît în chip de prizonieri pricâjiți, iar la Stalingrad le-a fost dat să cunoască gustul amar al celei mai mari înfrîngerii, ce avea să dezlănțuie seria înfrîngerilor capitale, pînă la capitularea fără condiții în însăși inima citadelei care generase morbul crimei împotriva umanității și-i împinsese la pierzare.

N-a fost de loc ușor drumul străbătut de la Stalingrad pînă la Berlin. Pentru fiecare bucată de pămînt ostașii sovietici s-au luptat cu ghearele și dinții. Sub fiecare brazdă de

Și iată, Germania hitleristă a capitulat! Nesfîrșite coloane de militari germani se predau trupelor sovietice. Unii privesc cu teamă viitorul, alții îi zimbesc. A fost o lecție dureroasă, dar învățătura ei cu atît mai adînc le-a rămas încrustată în conștiințe.

↑ În zilele asediului. Berlinezii se hrănesc cu cadavre. Iată unde i-a adus furia hitleristă. Leșul acesta să fie un simbol? Poate! În aceeași măsură în care imaginea lui trebuie să dea de gînd celor care astăzi vor să întoarcă omenirea, prin arme atomice, la primitivism și barbarie.

Din ordinul lui Goebels, generalul fascist Krebs a încercat să ducă tratative pentru armistițiul, cu înalțul comandament sovietic. Răspunsul a fost net și categoric: „Nici un armistițiu, capitulare necondiționată!” Iată-l pe generalul Krebs înainte de a se întoarce la cancelaria Reichului, într-o mașină blindată. Mîstunea cu care venise a eșuat. Ostașul sovietic privește cu dispreț spre această epavă a Reichului hitlerist. Puțin după aceea, Krebs s-a sinucis... prolog la sinuciderea celorlalte căpetenii fasciste.

pămînt a rămas să se odihnească pe cite un erou. Cei care profețeau că f. sovietică va seca la un moment dat au ră uluiți de cumplita forță pornită la ofen și a cărei sursă nu se va mai epuiza de. Cei care puneau preț pe niște presu răscoale ale popoarelor sovietice au tre: să se inchine în fața unității indestructi a acestui popor, a cărui uriașă armată adu mereu în linia întii rus lingă uzbek, c lingă tătar, moldovean lingă siberian într-o coeziune legitimată de patosul co nismului.

Cei care se legau deserați de strategia tragerii elastice preconizate de Hitler tot așteptînd cu sufletul la gură ca pe Ni sau în Carpați resturile armatei hitleri angajîndu-se în bătălia ultimă, să-și re tige faima inițială — au trebuit pînă la u să-și dea seama că, muribundul Hitler lansa muribunzilor săi decît ultimele loane cu oxigen.

Astfel miturile au căzut în țărînă. Id și-au pierdut strălucirea artificială. Ger rău al neomeniei și obscurantismului priu mereu lovituri peste lovituri.

Noi înșine am aderat la înmulțirea și d tatea acestor lovituri. Poporul român mai putut răbda calitatea de carne de pentru Hitler și a întors armele împotr lui. În condițiunile favorizate de ofens sovietică, partidul nostru comunist a gir și a infăptuit actul revoluționar de la August 1944. Angajînd toți factorii patrio ai țării, Partidul Comunist din România impus sporirea forțelor antifasciste în acea etapă a luptei care urma să ne aducă lil tatea și adevărata independență națio:

O sută de mii de romni au căzut jer

alături de sutele de mii de ostași soviet: înfrățiți laolaltă pe cîmpul de luptă.

Am străbătut o dată cu ei drum anevoioase, de la Carpați pînă în Tat din pădurile vienezee pînă pe străzile Ber nului fascist, doborît pentru totdeauna. Am auzit armonica rusească legăndu dulcile cîntări alături de cîntarea cavalu românesc; pe brațele mele și ale altor ost romini și-au dat ultima suflare mulți e cu stea roșie pe bonetă, după cum pe braț surorilor ruse și-au spus ultimul dor de ț feciorii de pe plaiurile Olteniei sau de p munții Vrancei. Am cunoscut deopotrivă, atac, mușcătura glonțului dușman, ca bucuria bidonului cu vodcă împărțit pe d două, după cucerirea unei cote.

Sînt 13 ani astăzi de cînd au răsunat lume trîmbițele de aur ale triumfului asu fascismului. N-a fost ingenunchiată nun o armată, ci mai ales o concepție odioa de viață. Omenirea a răsuflet ușura fiindcă o dată cu această zi omenirea spe să se reazeze pe temeiuri noi și să-și cl dească viața pe alte temelii.

Din nefericire, în locul dictaturii fascis germane a apărut nebunia dictatului atomi Lumea e iarăși amenințată cu pirjolul baionete otrăvite vor să se infigă din nou conștiințele oamenilor. Dar negustorii bomb cu hidrogen și ideologii imperialismul american uită că umblă pe urmele lui Hitl Chiar dacă nu le ard tălpile de pe acu Stalingradul și lecția de atunci le stau față ca un grav, neiertător avertisment.

Cei care iubesc lumina de aur a zil Victoriei nu vor lăsa umanitatea să-și repe suferințele.

FÎRSIT DE NOAPTE

de Aurel MIHALE

Aurel Mihale

M-am așezat pe marginea gropii ca într-o prăbușire. Vestea încetării focului mă prinsese nepregătit. Eram atât de istovit, că nici nu mă puteam bucura îndeajuns de pace... Și asta, pentru că la vârsta primei tinereți pe care o aveam, când încă trebuia să dibui drumurile vieții, trecusem prin cel mai îngrozitor război. În loc să bat mai departe, cu pieptul, băncile studenției, bătusem pământul întregului Ardeal, de la Mureș la Carei. Asaltasem pozițiile și cazematele nemțești pînă aici, la nord de Praga, infruntînd — împreună cu alte sute și mii de oameni, rămași sub brazda pămînturilor eliberate — valirile turbate ale cotropitorilor și înfricoșătoarele apariții încurcilor cu cruce neagră pe blindaj. Trecusem prin vad, de mai multe ori, Mureșul însingerat și, sub ploaia de obuze, Tisa tulburată, trasem în hrubele Budapestei și degerasem în munții Tatra, iar la 1.008 din munții Boemiei rezistasem încercuirii germane timp de două nopți, cu numai nouăsprezece oameni. Cunoscusem cîmpurilor de mine și a prăpădului din fața rețelelor de sîrmă, de foc a mitralierelor inamice și fulgerarea de moarte a baionetelor cu sclipiri de oțel...

Dom'le sublocotenent! — m-am auzit striga și am tresărit... am trezit dintr-o dată înconjurat de ostașii mei. Agentul mi-a umărul și mi-a întins un bidon de aluminiu cu capacul desfăcut. Mi s-a întors stînjedit și nici nu m-am trezit cu adevărat din gînduri, te cîncisprezece-douăzeci de bidoane au licărit alburii în întuneric și s-au ciocnit de al meu.

O mie de ani pace! — a urat cineva și toți am dus bidoanele la gură.

Eu mi-a plăcut niciodată să beau, dar atunci am tras pe nerăsuț câteva înghițituri de rom.

Ostașii s-au risipit apoi și un vuiet surd de glasuri porni să se ascăde peste șanțuri. Șoapta lor creștea treptat, ca un murmur de război izbăvite de măcel. Cineva cînta, încet și chinuit, lungit pe o mitralieră îndreptată încă spre pozițiile germane. Dinapoia noastră, de dincolo de linia, dinspre posturile de comandă, răzbăteau și prelungi și ascuțite, de veselie.

Omul... așa e omul! — a murmurat agentul, care devenise de acum o vreme umbra și răsuflarea mea... E ca o strună peste care viața... cînd dulce și liniștit ca o adiere, cînd răscolitor și ca o furtună... În fiecare om tremură câte o strună, una singură, și numai a lui!...

Ilustrații de N. POPESCU

Agentul a mormăit încă o vreme despre această strună a omului, care plesnește uneori înainte de timp, mîncată pe dinăuntru de rugină. Apoi a rămas gînditor, ascultînd ca și mine trezirea aceea neașteptată a fronturilor.

— La alții însă — a mai mormăit el într-un timp — struna asta e ca de argint, fără de moarte...

L-am ascultat, așa cum îmi plăcuse întotdeauna să-l ascult, ca pe un glas al pămîntului nostru și al oamenilor de la noi. M-am gîndit la vorbele lui, ca de atîtea alte ori, în liniște. Ele cuprindeau o filozofie rustică a lumii, plină de miez, umbrită de duioșie și înfiorată de nădejde și credință. Înțelegerea asta a vieții, cutremurător de simplă, îmi mărise tulburarea. Struna de care vorbise agentul slăbise și nu mai aveam putere s-o fac să tremure iar.

M-am ridicat atunci în picioare, pe marginea gropii. Freamătul ostașilor se pierdea, înăbușit de liniștea nopții și a fronturilor. Timpul își domolise trecerea, picurînd. Priveliștea pozițiilor noastre răvășite, pline de forfota oamenilor, însuflețite de șoapta lor, amintea tot mai puțin de război. Simțămîntul acela al supraviețuirii, bucuria îndoielnică a primelor clipe de pace, uitarea și visul mă încercau din nou. O putere nebănuită creștea treptat în sufletul și în inima mea.

— Cionca! — am strigat eu la agent... Adu cîteva bidoane cu rom, să mergem la nemți!

Agentul a pornit-o în fugă, peste șanțuri, iar eu m-am întors spre pozițiile germane. În partea aceea, licuricii gloanțelor nu mai scînteiau; se stînseseră pentru totdeauna. Rachetele nu mai aprindeau smoala văzduhului și nici tunurile nu mai bubuiau, răsunătoare. O liniște și mai adîncă, înspăimîntătoare, stăpînea întinsurile de dincolo de rețelele de sîrmă. Pozițiile inamice, ascunse și întunecate, căzuseră parcă într-o împietrire.

Departa numai, noaptea tresălta fantomatic într-o rumenire boltită, ca a zorilor. Și rumenirea aceea creștea și pilpia uneori, plîndind aprinsă peste întunecimi.

— Arde! — a mormăit agentul, revenit lîngă mine... Au pus focul acolo!

Și deodată, lumina aceea sîngerie de amurg înflăcărat a răzbătut, ca stinsă, pînă la noi. Din întuneric au apărut atunci, umbrite, liniile de luptă ale fasciștilor, apropiate și pustii, părăsite.

— Au fugit! — a șoptit agentul, minunîndu-se.

— Nu se poate, că nu mai au de ce... — m-am împotrivit eu și am apucat unul din bidoane, ca să trec peste linia.

Dincolo de zarea nopții, pojarul acela a răbufnit răscolit ca de o furtună și a luminat pentru o clipă întinsurile. Pozițiile germane

ne-au apărut din nou, singuratice. Pustiul și încremenirea înșingărată de dincolo de rețele m-au întăritat pe neașteptate. Înfiiorarea primelor clipe de pace — care începuse să-mi înmoaie și mie inima — m-a părăsit. Am fost iarăși cuprins de ura aceea nepotolită, înveninată, pe care războiul mi-o stărnise împotriva hitleriștilor. Ura asta mă întărea, îmi încingea singele... „Ia te uită — îmi spuneam, fierbînd de minie — am vrut să uit că i-am bătut și să ciocnesc un bidon de rom cu ei, ca să le fie soarta mai ușoară... Și au plecat!... Păi, ce, așa merge? — m-am supărat de-a binelea... Ne batem de atîta timp și acuma, cînd i-am pus cu botul pe labe, nu mai vor să dea ochii cu noi?”

Și uite, așa mă ațîtam singur și nu mă puteam stăpîni, că prea eram sleit de puteri și sălbăticit de război. Nu știu de ce îmi închipuisem pînă atunci că nemții trebuiau să ne aștepte să trecem liniile, ca să-și plece supuși capetele împăunate cu zvastica argintie. Și dacă pînă în clipa aceea îi stimasem cît de cît ca luptători, acuma mă scribiseră și mă infuriaseră deopotrivă.

Tîrziu abia, mi-am dat seama că mai mult decît orice mă ațîta liniștea aceea ireală, lipsită de încordare și zbucium. Trebuia să-mi înfrîng și simțurile, și desfășurarea mocnită a gândurilor, ca să pot îndura apăsarea ei. Era o liniște care te destrăma, în care te risipeai ca un abur ce se topea. N-am mai putut-o îndura și-am pornit atunci cu pași mărunți și ușori înspre pozițiile lor. Am sărit peste o tranșee prăbușită, peste cîteva gropi proaspete de obuz, am ocolit o tufă deasă de măceș și am intrat dintr-o dată în țara nimănu.

— Domnule sublocotenent! — m-a oprit Cionca, apucîndu-mi brațul...

— Lasă, n-avem de ce ne teme! — l-am liniștit eu.

Am privit totuși împreună, prevăzători, rumenirea aceea a nopții de dincolo de fronturi. Într-un timp o nouă răbufnire, uriașă, a înviorat-o iar, clătînd întunecimile. Am deslușit astfel, și mai aproape, rețelele de sîrmă... Am făcut atunci semn agentului și, după ce ne-am tras pistoalele-mitralieră în fața pieptului, am pornit-o iar. Am trecut în liniște o arătură răscolită de obuze, ca de niște rîmători sălbatici, și o semănătură mărunță și rară de secară, pînă la care nu putuserăm ajunge cu nici un chip în ajun. Am intrat apoi în zona tragerilor noastre de artilerie, furișîndu-ne de la o groapă de obuz la alta. În fața rețelelor de sîrmă ne-am oprit. Liniștea stăruia încă, și mai adîncă. Crescuse și rumenirea nopții, aprinsă ca o gură de iad, luminînd sîngeriu, aproape, împrejurimile. Am rămas

pe loc, speriați de umbrirea atît de deasă a rețelelor de sîrmă și pustiul liniilor nemțești. Dincolo de rețele, începea un adevărat tărîm al morții, sinistru și rece, înfricoșător. Noaptea părea o năfra neagră, înșingărată, liniștea împietrea... Un strigăt chinuit a aji atunci pînă la noi, îndurerat:

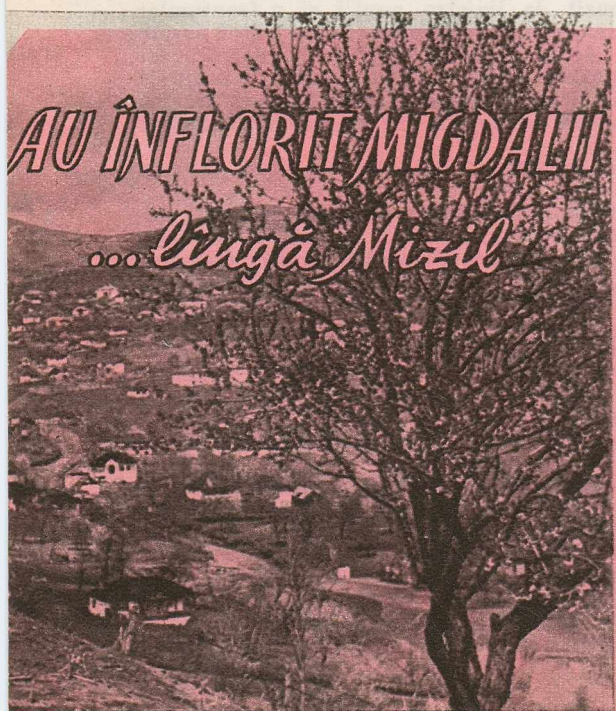
— Kamerad!... Kamerad!...

Am tresărit, înfiorați de strigătul acela de moarte, rătăci într-o plutare stranie. Ecolul lui s-a pierdut apoi, ca un geamăt sti răscolitor. Liniștea a cuprins din nou întinsurile în împietrirea. Mi-am auzit apoi urechile vijînd și tîmplele pocnind de năvala s gelui...

— Rămîneți aicea! — a șoptit Cionca.

Și a pornit către rețele, în pas ușor, aplecat și cu pistolul întî în curînd a dispărut în păienjenii lor și a apărut după un tin deodată, dincolo de ele, înalt, învăluit în lumina aceea de sîn

Mi-a făcut semn și m-am strecurat și eu pe urmele lui, pînă la La cîțiva pași de noi începeau liniile de luptă. În dreptul cîtor frînturi de șanț cu parapetul ridicat, am deslușit locurile cuiburi

AU ÎNFLORIT MIGDALII

... lîngă Mizil

Primii pomi care au înflorit în această primăvară au fost... migdalii. În ciuda ploilor și a frigului, livezi întregi au îmbrăcat haina policromă a petalelor de migdal. Iar parșumul a îmbătat un ținut întreg. Nu-i vorba însă de vreun ținut din sudul Greciei, al Italiei sau al Crimeei, ci de unul situat... la vreo sută de kilometri de București. Mai precis: lîngă Mizil.

Migdalul, învățat cu soarele subtropical, crește doar în locurile în care se poate bucura de o căldură medie anuală de 14-15 grade și unde-și poate înfițe rădăcinile într-un pămînt argilo-calcaros. La noi, deci, doar prin locuri ferite de vînturi.

Astfel de condiții, foarte rare în partea aceasta a Europei, migdalul le-a găsit — și nu-i mult de atunci — numai lîngă... Mizil: la Tohani, la Vadul Săpat și la Gura Vadului. Trei sate răspîndite printre podgorii care dau două renumite vinuri: unul negru, vîrtos, și altul alb, semiliceros.

Anul trecut, țăranii din Tohani și cei din Vadul Săpat au recoltat 15.000 kilograme de migdale. Oamenii din partea locului speră anul acesta într-o recoltă și mai bună, cu toată vremea proastă de la începutul primăverii.

E bine să știți că recoltarea migdalelor, deși s înrudite cu piersicile, seamănă mai mult cu cea a nucilor: ele se cojesc,

se sparg, se sortează. Ap ambalate... se vînd. Se vî la „Alimentara”, în cutii țiplă sau în pungulițe roș la farmacii, în... sticlute, și formă de ulei, iar la cofetării prăjite. Și pentru că migdal noastre sînt tot atît de gusto ca acelea din Sicilia, „Fru export”-ul primește oferte cumpărare și din partea clienți străini.

În anii următori, plantațiile de migdali vor fi extinse și mai mult în jurul Mizilului și spre Buzău, la Dealul Ma. În acest scop, 13.000 de pu de migdal sînt crescuți acum grijă mare, în pepiniera de Șarînga.

F. URSEA

de mitraliere. Între ele se înlanțuiau, dese și negre, gropile de trăgători. Și deodată, numai la douăzeci de pași de noi, ne-a apărut în față o țevă de mitralieră. Agentul mi-a apucat brațul și am ingenunchiat, ferindu-ne... Eu m-am lungit ușor, cu răsuflarea tăiată și degetul lipit de trăgaciul pistolului-mitralieră... Cionca a pornit să alunece pe lingă șanț, cu o grenadă în mână... Aproape de mitralieră, a sărit în picioare, cu mâna în care avea grenada ridicată... A coborît-o însă repede. După câțiva pași s-a oprit pe malul șanțului... M-am apropiat și eu. Mitraliera era părăsită, cu banda de cartușe prinsă la închizător. O cască pătrată și vineție, răsturnată, o mască de gaze, o pătură și o manta cazonă rămăseseră întinse alături. În șanț zăceau câteva cutii de muniție și o ladă de lemn desfăcută, în care străluceau, ca niște ouă de oțel negru-lucios, grenadele „Kisser“. În spatele mitralierei, pe marginea unei gropi de obuz, erau azvirlite șapte-opt pistoale-mitralieră, câteva carabine, niște foi de cort făcute sul și trei-patru gamele alburii de aluminiu... Am sărit șanțul și ne-am oprit pe marginea gropii. Cionca s-a aplecat și a ridicat de la picioarele noastre o gamelă cu lingura în ea. Pe fundul gamelei mai era un soi de fierțură, care licărea albastru-întunecat.

— Acuma au plecat!—a mormăit agentul.

A lăsat apoi să-i cadă gamela iarăși la picioare. Jos, gamela s-a rostogolit aproape de obuz, pînă ce s-a oprit între pistoalele-mitralieră, zăngănind sinistru. Abia atunci am simțit cu adevărat cit de adîncă și de înfrîntătoare era liniștea din jur!...

În clipa aceea am auzit din nou, și mai stîns, strigătul acela tînguitor:

— Kamerad!... Kamerad!...

Ne-am întors către adîncul liniilor nemțești, în partea de unde venise geamătul. Într-acolo, noaptea se zbătea în liniște, într-un amestec de lumină sîngerie și de întuneric.

— Trebuie să fie vreun rănit!—a șoptit Cionca mișcat... Se luptă cu moartea!

Am pornit iar, atrași de glasul rănitului acela. Am trecut peste alte șanțuri și gropi, adîncite și răsucite de exploziile bombelor, și am intrat într-o zonă în care pămîntul era cu adevărat tocat și spulberat de artileria noastră. Bombardamentul dezlanțuit înainte de încetarea focului fusese distrugător. Pozițiile arătau aici ca niște cimitire. Zeci și zeci de cadavre, strînse în mîndire cenușii, cu petlițe argintii pe umeri și la gît, rămăseseră întinse, sîrtecate și amestecate cu țărîna, atrînd pe marginea șanțurilor sau zgîrcite de chinurile morții pe fundul larg al gropilor. Și peste tot erau aruncate, din fugă, arme și mitraliere, cartușe și grenade, benzi desfășurate, căști de oțel întunecat, cutii cu muniție și măști de gaze... În răbufnirea de o clipă a celui foc îndepărtat, toate acestea, precum și morții sîrtecați și însuși pămîntul pîrjolit ne-au apărut scaldate în sînge...

Cionca s-a speriat și m-a apucat de mîna, ca să ieșim dintre morți. Dar tocmai atunci s-a împiedicat de un trup îngropat pe jumătate în țărîna și l-a răsucit cu fața în sus. L-am oprit și ne-am aplecat asupra mortului, căci iar răbufniseră flăcările de dincolo de front... Omul murise cu pleoapele deschise. În apele sticloase și cenușii ale ochilor lui, lumina aceea sîngerie se stîngea, rece, fără străluciri. Avea fruntea tînră, senină și netedă, părul blond ca mătasea, buzele subțiri și vinete strînse de parcă ar fi vrut să oprească năvala singelui ce răzbise pe la colțuri...

Geamătul rănitului s-a auzit atunci și mai stîns, dar atît de aproape, că ne-am înfricoșat. Cionca a pășit peste mort, a ocolit câteva șanțuri și a coborît, grăbit, într-o groapă de obuz... Acolo l-am găsit, ingenunchiat la căpătîiul unui rănit căruia-i desfăcea vestonul la piept. M-am așezat pe marginea gropii, cu sufletul răvășit, încercat din nou de prăbușirea aceea de după încetarea focului... Cionca s-a luptat singur cu rănitul, înfășurîndu-i pieptul în spuma ca de lapte a unui bandaj scos din buzunar...

— Ah!... Ah!...—gemia neamțul, cu ochii închiși și capul lăsat pe un umăr... Ah, Kamerad!... Bruder, lass mich nicht bei den Bolschewisten!

Auzind așa ceva, Cionca nu s-a mai putut stăpîni și l-a plesnit ușor cu palma peste gură. Apoi a mormăit cu ură o înjurătură de dumnezeu și cer. Rănitul a deschis ochii, ca într-o tresărire, dar n-a mai avut putere să deslușească și chipurile noastre...

— Wasser—a îngăimat el... Wasser!

Agentul i-a ridicat capul pe genunchi, și-a desfăcut bidonul cu rom de la sold și, grijului, i l-a lipit de buze. După câteva înghițituri, rănitul s-a lăsat moale ca o cîrpă în brațele lui. Cionca l-a cuprins pe după piept și l-a tîrît pînă sus, pe marginea gropii, lîngă mine. Aici a rămas cu el în brațe, încurcat, privindu-mă. Rănitul nu mai gemia, dar răsufla tot așa de neregulat și stîns. Pe fața lui, lumina nopții, roșietică, se zbătea ca într-o dogorire de jar... „Ai tăi au fugit!“—l-am muștrat eu în gînd, cuprins încă de ură, și am întors capul în altă parte. Am încremenit apoi fără de gînd, cu privirile pierdute în pustiul pozițiilor de luptă, luminate și mai puternic de pojarul acela.

Am tresărit însă curînd, căci a apărut pe neașteptate o umbră rătăcitoare de om. Se ridicase dintr-o latură a nopții, chiar de acolo dintre morți, și alerga în neștire, sărînd șanțurile și gropile, bulucindu-se singur înspre primele linii. Din cînd în cînd, ridica mîna în care avea pistolul și striga cuvinte fărășir, nedeslușite, ca într-un hîrîit metalic, ruginit. Uneori se oprea, clătînîndu-se, și trăgea cu pistolul în vînt, împușcînd liniștea și întunecimea, pacea nopții aceleia însîngerată... Și iar o lua la goană peste șanțuri și cadavre, urlînd, repezîndu-se năuc către rețelele de sîrmă... Cînd a trecut prin fața noastră, m-am incredințat că nu vedea nimic din cele ce-i dezvăluia lumina de iad a nopții și că numai în mîntea lui zdruncinată se înlanțuiau niște vedenii străine nouă...

O clipă, atît cit s-a oprit să tragă iarăși cu pistolul spre liniile noastre, i-am întezărit și chipul. Era un ofițer german, subțire și svelt, înalt, cu tunica descheiată, cu fața negricioasă și trasă, uscată, cu capul descoperit și părul vilvoi, răcolit ușor de adierea care trecea peste fronturi cu miros de pucioasă arșă, de sînge și cadavre...

Radu BOUREANU

DOBROGEA DE AUR

*Dacă Ovidiu a cîntat prea sumbru
În versul lui tot Pontul Euzin,
Dacă în spate, încă, prin milenii
Mai duce toga înghețatei mări,
Dacă în versul lui
Mai urlă geții — și hoardele de vînturi dobrogene,
Și stele mari în mare și pe cer
Pulsează
Ca albastre, reci meduze,
Mai vede ochiul lui de bronz
Depart, peste Ciamurlia, peste Topraisar
Aceste învieri de lut,
Aceste așezări lucind constelații agreste,
Sunînd cu ison osmanlîtu pe buze,
Aceste înfrîntări de inimi și de brațe
Cu altoirea peste cruce și coran
Sub freamătul de seceri și ciocane
Împletite,
Mii de brațe-pletite să cuprindă Dobrogea
Un uriaș și veșnic nop de aur.*

*Mai vede ochiul lui încremenit în tragic
Aceste răsăriri solare,
Culturi de floarea-soarelui măiastră
Cu nesfîrșite chipuri de stînzene,
Aceste vegetale ornice întoarse
De mersul soarelui ce luminează
Tot lucrul făurit de om, în țara noastră.*

*Poete-ncremenit în bronz la Pontul Euzin,
Poate și ție
Nu-ți va suna străin și straniu
Cuvîntul ăsta pămîntean, gospodăresc, gospodărie
Colectivă.*

*Dacă-l rostești cum ai rosti:
Iubire! Aur! Grîu! Transfigurare!
Dacă te-aplecî în timp — ai auzi
Un freamăt ca un geamăt lung pe zare
Și i-ai vedea prin cei de azi pe cei de ieri
Ce mai păstrau în brazde, pe față, suferința,
Privirile albite de salamandre lungi
Zvîcnind din cozi în noaptea conacelor, atunci;*

*Azi nu mai vin din larg sau din adîncul cerului
Meduzele albastre, reci, ca niște stele mari,
Sînt stelele pămîntului care răsar
Depart, peste Ciamurlia, peste Topraisar,
Peste tot snopul Dobrogei de aur,
Peste pămîntul înviat
Pe unde hoardele de vînturi cu geții au urlat
Au îngrozit
Poetul Romei surghiunit
Și nîns de lebede de nea,
Străpuns de zbor de negre junghiuri,
Cocori în migratoare unghiuri...*

*S-au stîns în val albastru meduzele-amintirii...
Dobrogea își nuntește colectivității, mirii
Cu firul ariadnic al brazdei ce se-ntoarcă
Și suie-n pal de aur și netăiat de Parce...
Și-n Dobrogea-nviată — poete exilat,
Cu un reflex de aur pe toga ta răsfrînt
Cu-mbelșugata Ceres simbolic cununat
Ritmezi, fără cuvinte spre viață, noul cînt.*

Cînd a pornit-o iarăși la fugă, urlînd și mai răgușit, sălbatic, sărînd mai departe peste gropi și morți, Cionca a lăsat rănitul și a ridicat liniștit pistolul-mitralieră, gata să tragă... I-am apucat țeva pistolului, repede, și i-am îndreptat-o înspre pămînt...

— Lasă-l!—l-am înduplecat eu... E nebun!

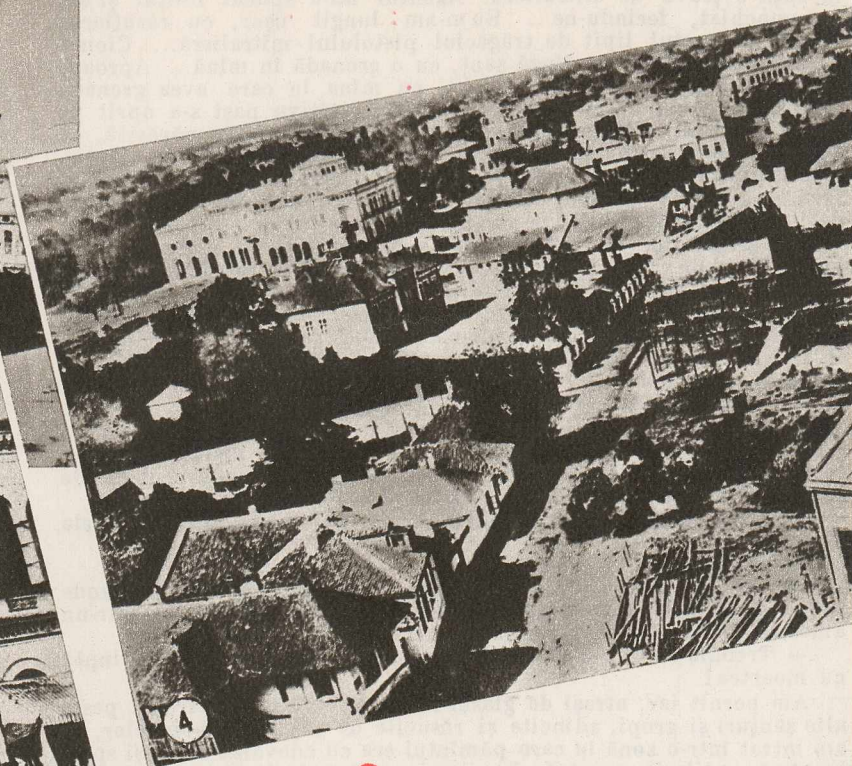
Atunci am deslușit și țipetele desperate, isterice ale neamțului:
— Die Bolschewisten!... Haltet die Bolschewisten auf!... Vorwärts Jungen!... Juriiii!... Juriiii!

Și așa a trecut în cealaltă latură a nopții, acolo unde lumina aceea sîngerie nu mai ajungea. Într-o singură clipă a dispărut în pustiul și întunecimea cea mai adîncă a frontului, la fel precum venise: ca o fantomă... Cionca, supărat că nu-l lăsasem să-l culce la pămînt, privea încă pistolul ce-i tremura în mîna... Tîrziu, a ridicat privirile-i de gheață spre mine, mormăind:

— În nebunia asta ar fi vrut ei să împingă toată lumea!

A apucat apoi iarăși rănitul și, cu el în spate, a pornit-o, cu capul în piept, către pozițiile noastre.

În urma noastră lumina aceea sîngerie a început să scadă treptat, stingîndu-se. Întunericul năvălea iar peste liniile încremenite și moarte ale nemților, lacom, ca o umbră fără de sîrșit a pămîntului...

DOMNUL LUDWIG ANGERER
FOTOGRAFIA

În dimineața aceasta de june, Herr Ludwig Angerer s-a deșteptat cu o poftă nebună de lucru. Nici nu-i de mirare. Pofta de lucru a lui Angerer este direct proporțională cu tăria strălucirii soarelui. Iar afară e un soare de toată frumusețea și un cer... un cer cu adevărat divin. Ludwig Angerer presimte că azi va realiza cele mai frumoase fotografii ale sale din timpul petrecut în târgul Bucureștilor. În câteva minute s-a îmbrăcat, și-a luat namila de aparat la spinare și a ieșit pe Podul Mogoșoaiei. Trecătorii îl privesc cu îndreptățită curiozitate. Văd doar pentru prima oară un domn de condiție, cărînd ceva la spinare.

„Domnul” s-a oprit în fața cafenelei de peste drum de Teatrul Național. Pe firmă stă scris cu litere pline: CAZINO și apoi cu greoaie slove gotice: „Burger Kaffeehaus”, (Cafenea orășenească).

Angerer sosise în București cu un an înainte, pe urma trupelor austriace care ocupaseră Capitala, și rămăsese aici, impresionat de pitorescul orașului. Privea acum peste drum, spre Teatrul Național, clădirea asta minunată și modernă pe care au sfîrșit-o bucureștenii cu numai trei ani în urmă. Teatrul este o adevărată operă de artă. Nu numai la exterior. Interioarele sînt la nivelul celor mai bune săli din Occident. Construită după planurile arhitectului vienez Heft, clădirea fusese inaugurată în noaptea anului nou 1853. Lui Angerer i s-a povestit

că, la inaugurare, iluminarea teatrului s-a făcut cu luminări de seu. Acum, însă, la rampă ard lămpile cu ulei de rapiță ale dumnealui negustorul Carol Knappe.

Și Angerer își începe ziua fixînd pe placa fotografiei imaginea Teatrului Național. Lasă ochiul obiectivului fotografic deschis și, cît își bea cafeaua, numai bine se și face exponarea. Imaginea e reușită, chiar foarte reușită pentru resursele tehnice ale epocii. (O puteți vedea și dv., în fotografia 1).

— Herr Angerer, să nu cumva să uiiți să-mi faci și mie o fotografie a prăvăliei.

Hm! I-a ieșit în față patronul cafenelei. O să-i facă fotografia. Oricum, are datorii pentru dejun. O să i-o facă! Și domnul Angerer își mută aparatul pînă peste drum, în fața Teatrului Național. Lucrează destul de anevoie, pentru că piața din fața teatrului cel mare este prost pavată, cu pietre rotunde. În timpul nopții a plouat și s-au strîns bălți, iar acum pantalonii fotografului s-au și umplut de noroi.

„Acum, să aranjăm aparatul!” În fața cafenelei stau doi ipistați de la Agie.

— Tomnilor! Tomnilor! Plecați de-acolo! Freți să fiți fotografiați?

— Da! — dau din cap „tomnii”. (Nu e bine să te pui rău cu Agia!)

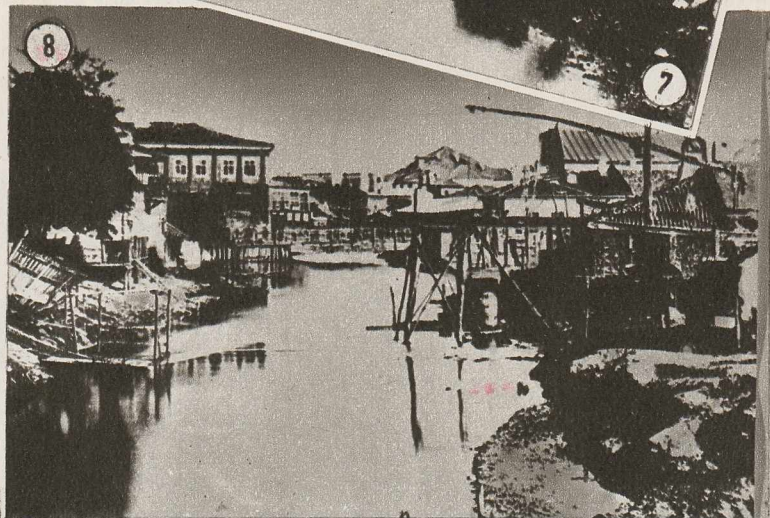
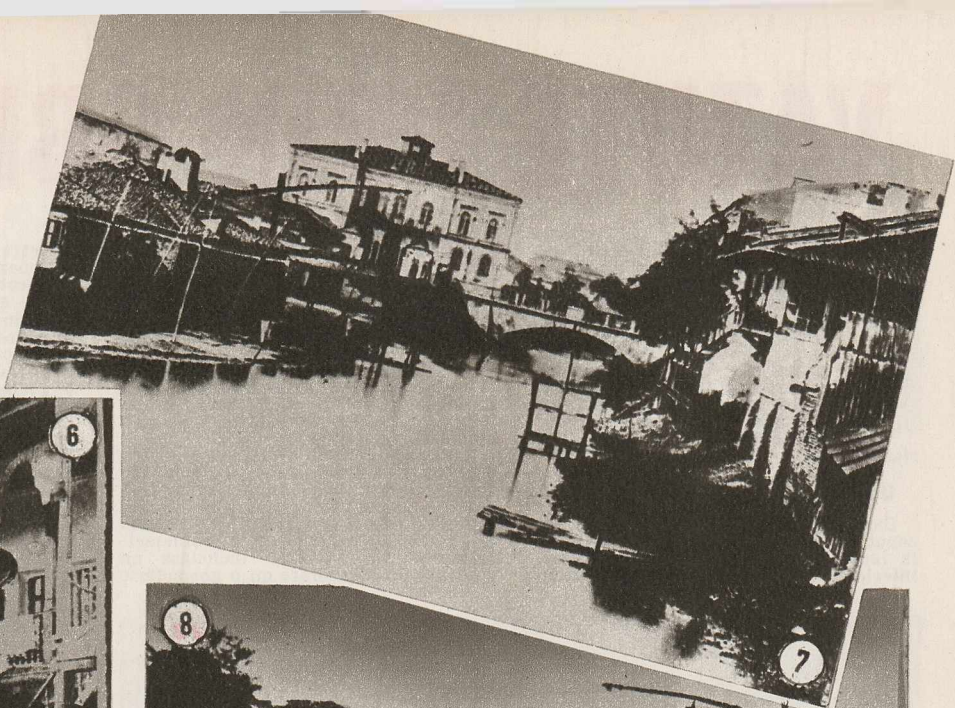
— Pine! Dar să nu vă mișcați! Și dl. Angerer ridică pentru a doua oară căpăcelul de pe obiectivul aparatului, surprinzînd (în fotografia 2), o dată cu cafeneaua „Cazino”, și un aspect interesant al Podului Mogoșoaiei. Vedeți și dv. ce făloasă era,

în anul 1856, calea principală a Bucureștilor cu clădirile ei, din care unele cu două caturi

Din nou la lucru. Ludwig Angerer a dispărut din stradă și — minune mare! — a apărut cocoțat pe acoperișul teatrului. Phii! Ce perspectivă. De pe cea mai înaltă clădire din aceste locuri orașul se vede pînă departe. Să facem o fotografie (în pagina noastră poartă numărul 3) către biserica Enei. În prim-plan se vede sala Bossel, celebră pentru „danțurile” ce se încingeau aici. Tineretu urca pe o scară de lemn care scriștia la fiecare pas, se strecura printr-un coridor îngust lung cît o zi de post și, în sfîrșit, „dansa” într-o sală de doi stîmjeni. Într-un plan mai depărtat Angerer a prins „Biserica dintr-o zi” și „Biserica Enei”. De unde se poate vedea că nu numai Podul Mogoșoaiei avea, la 1856 clădiri mai acătării.

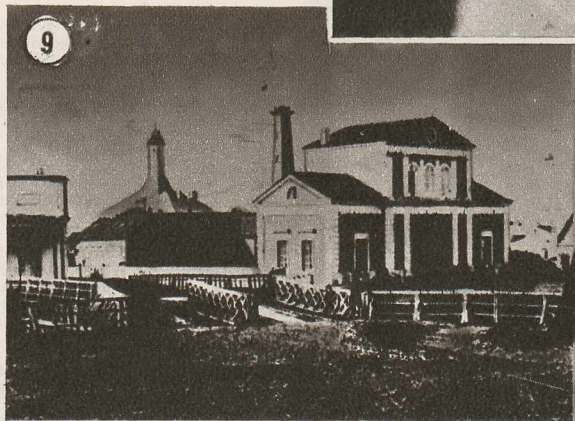
Dar noi ne-am luat cu vorba și vrednicu fotograf vienez a întors obiectivul. Acum a prins o altă interesantă vedere panoramică în direcția opusă (fotografia 4). Strada care taie fotografia în prim-plan se numește azi 13 Decembrie. În fund, clădirea impunătoare care se vede este casa Brezoianu. Peste drum, biserica cu același nume.

Ludwig Angerer a tocmit o birjă și a pornit pe Podul Mogoșoaiei, spre piața Sf. Anton. Și trăsura trece, hurducîndu-se pe strada pavată. În piață și-a proptit bine aparatul, la distanță. I s-a mai întîmplat de cîteva ori ca, apropiindu-se mult, femeile să-l bănuiască de cine știe ce vrăjitorii nemțești și să-l împoaste cu ocări.

ANGERER

PIAZĂ

Angerer preferă să surprindă piața în întreaga ei perspectivă, de la... distanță. (La noi, fotografia numerotată 5). În planul apropiat se disting grînărele care, pe lângă boabele de colivă, vînd și lucruri fărânești de casă, ceară, luminări și prescuri pentru parastase. Mai departe se vede impunătoarea biserică Curtea Veche și, în extrema stîngă, biserica Sf. Dumitru.

În drum spre cheiul girlei, fotoreporterul nostru a făcut o escală la hanul construit de enigmaticul personaj al începutului de secol, Manuc-Bel. Angerer privește curios aglomerarea fără noimă a căruțelor și chervanelor, rufele întinse între frumoasele colonade ce formau bolțile bine întoarse, arcadele bizantine. La ora aceasta curtea pătrată, nepavată, este aproape pustie. Mulțimea zgomotoasă a surugiilor, negustorilor și slujbașilor încă nu și-a făcut apariția. Nici că se poate moment mai prielnic pentru ca să iei o imagine (fotografia 6).

„Și acum, să fotografiem faimoasa Dîmbovița” — își spune artistul fotograf, pregătindu-și ustensilele. Mai spre vară, în iulie, girla va fi locul de petrecere al bucureștenilor. De la ora două după-amiază, pînă seara, oa cîteodată pînă în zori, oameni de toate vîrstele se vor bălăci aici. Frumoasele orașului intră în apă înveșmîntate în cămășile de zi, bărbații utilizează o toaletă de baie mult mai sumară. Dar asta în iulie. Azi vom fotografia Dîmbovița așa cum e ea în cea mai mare parte a anului (fotografiile

7 și 8). Cu casele care parcă se prăvăleau în apa girlei, cu fîntînile ale căror cumpene sînt vizibile pe mal, cu cele cîteva poduri existente, din care unul, frumos arcuit peste apă, a fost prins și de obiectivul lui Angerer. Așa arăta Dîmbovița noastră în anul 1856. Pe vremea aceea nu fusese încă strunită și inundațiile ei de primăvară și toamnă dădeau mult de furcă. Încă și azi pot fi întîlnite pe pereții caselor vechi de pe str. Izvor, inelele de fier care foloseau odinioară pentru legatul bărcii, în cazul în care strada căpăta aspectul canalelor venețiene.

Dar ce mai face fotoreporterul nostru? A! Iată-l! A mai făcut cîteva pași prin uzina de apă (uzina se găsea pe locul unde a fost ridicată mai tîrziu „Casa anticarilor”, peste drum de „Vama Poștei”).

Înainte vreme alimentarea gospodăriilor bucureștene cu apă se făcea prin cele trei vaduri înșirate pe cursul Dîmboviței. Apa strînsă în vaduri era pusă în vînzare de sacagii, care colindau orașul de la un capăt la altul. În 1846, Gh. Bibescu însărcinase pe inginerul francez Marsillor să facă o uzină de apă care să filtreze apa Dîmboviței și s-o ducă în tot orașul, ca să alimenteze vreo sută de cișmele. După începerea lucrărilor s-a văzut însă că fondurile puse la dispoziție erau prea mici, iar cele vreo sută de cișmele au devenit doar douăzeci, așezate în lungul căii Mogoșoaiei. Iar după alte cîteva luni, filtrele „uzinei” se defectară, devenind

inutilizabile și, după cum afirmă Frederic Dammé — cunoscut istoric al Bucureștilor — apa nici nu mai era filtrată.

„Uzina de apă” o puteți vedea în fotografia 9. În stînga, se distinge clădirea Agiei, a poliției vremii, cu turnul ei înalt.

Se lasă seara, dar dl. Angerer aleargă pe dealul Mitropoliei, să facă ultima sa fotografie din acea zi: o vedere generală a Capitalei. Priviți numai ce perspectivă! (Fotografia 10). De la stînga la dreapta, în zare, se disting (cu oarecare greutate, desigur): turnul Agiei, Teatrul Național, Biserica Sărindar, Biserica Doamnei, Biserica Zlătari, Biserica Sf. Dumitru și Biserica Curtea Veche.

Fotografatul mai contemplă o dată orașul, care zîmbește amurgului cu turlele sale, scînteind în zeci de nuanțe. Apoi, ostent, Ludwig Angerer coboară încet coama dealului, printre vii. Un cioban se întoarce cu oile ce au pășunat pe locuri unde, cîteva decenii mai tîrziu, vor circula tramvaiele. S-a lăsat noaptea și e întuneric. Niște cîini stîrniți prin mahalale latră de-ți sparg urechile. Apoi răsună chiotele răspîntașilor:

- Care este acolo?
- Straja Brezoianului! Dar voi cine sînteți?
- Straja Colței!

Ludwig Angerer merge încet pe calea Mogoșoaiei, purtînd obosit povara aparatului de fotografiat. Habar n-are că a realizat întîiul fotoreportaj din istoria Bucureștilor.

T. CARANFIL

VĂZUTE PRIN OBIECTIV

risirile sale.

Un stilou ceva mai complicat

Carierea mea cinematografică a început la o vîrstă la care alții se gîndesc la încheierea ei, își încep istorisirea interlocutorul meu. E drept, aveam

o oarecare experiență de amator fotograf și mă bucurasem de unele prietenii îndrumări primite din partea maestrului Bauh, însă trecerea de la fotografiile la film, de la static la mișcare, de la „Zimbiți vă rog” la viață, era teribil de complicată.

Cu timpul însă mi-am dat seama că aparatul de filmat nu este altceva decît un fel de stilou, pe care însă degeaba îl cunoști, dacă nu știi să scrii. Să scrii cinematografic, firește.

Îmi amintesc, de pildă, că pe la începuturile carierei mele plecasem cu echipa la Timișoara, unde trebuia să realizăm un subiect de jurnal despre schimbul dintre oraș și sat. Depistasem un aspect foarte interesant al problemei: fabrica „Electrobanat” încheiase un contract de colaborare cu o gospodărie

colectivă. Gospodăria urma să aprovizioneze cantina fabricii, iar fabrica să electrifice satul.

Ce și cum am filmat? Cred că vă închipuiți, dacă vă spun că lucrurile se petreceau cam prin 1950.

Directorul, firește cu șapcă și bocanci, stă în curtea fabricii și privește o lozincă așezată pe zid: „Trăiască alianța dintre clasa muncitoare și țărănimea muncitoare”. Dinspre poartă vine alergînd la dînsul o muncitoare în salopetă (bineînțeles că salopeta, abia scoasă din magazia fabricii, mai păstra încă dungile de la călcat) și îi spune ceva. Directorul se întoarce și... minune! Pe poarta fabricii pătînd trei care, încărcate cu țărani în costume naționale. În frunte, președintele colectivului. Cele două organe de conducere își dau mina, obiectivul insistă asupra detaliului și totul se încheie cu o imagine a lozincii de pe peretele fabricii.

Amuzant, nu-i așa? Ei bine, stingăce, așa cum erau documentarele noastre de odinioară, ele reprezintă totuși începutul și la dibuirile începutului te gîndești întotdeauna cu duioșie...

Milioane de profesori

Cine au fost profesorii noștri, de la cine am învățat meseria? Scotesc că au fost și sînt nenumărați. Milioane de „profesori”. Iată un exemplu.

Făceam la Sinaia, la uzinele „I.C. Frimu”, un subiect industrial. Era vorba de o inovație care permitea tăierea spanului rezultat de la strunguri în așa fel, încît să ocupe un volum cu mult mai mic decît cel balotat în condiții normale. Îmi făcusem filmările, însă nu eram mulțumit. Îmi lipsea imaginea plastică a deosebirii dintre metoda veche și cea nouă. Din echipă nimeni nu avea nici o idee realizabilă și eram gata să ne lăsăm pîgubași

și să ne întorcem la București, cînd un muncitor de la transporturi ne-a dat o adevărată lecție de cinematografie.

Trec prin gară — ne-a spus el — vagoane cu șpan de la Orașul Stalin. Filmați un număr de vagoane cu șpan balotat, alături de un vagon cu șpan de la noi, și gata treaba.

Am făcut așa și n-am regretat. La București am primit felicitări.

Sau o altă dată, la Păușești. Venisem pentru o nouă filmare.

— Ce vreți să luați? — ne-a întrebat președintele, Maria Zidaru.

— Păi câteva hambare pline, niște căruțe încărcate cu saci — am început eu să înșir.

— Asta ați mai filmat și data trecută — mă întrerupse Maria Zidaru. Acum v-aș da eu o sugestie, firește, dacă nu vă supărați...

— Să vedem despre ce e vorba.

— Dacă-și în locul dumneavoastră — începu Maria Zidaru — așa filma satul.

Pe ulița principală sînt acum două rînduri de case noi. Știți ale cui sînt casele? Ale colectivităților. Asta nu e o realizare a gospodăriei?

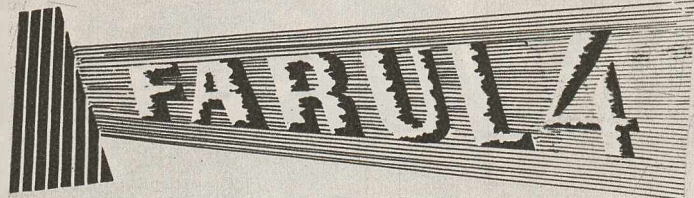
Recunoașteți că dreptatea era de partea președintei...

Cel mai interesant film

Și pentru că veni vorba despre casele noi din Păușești, nu vreau să pierd

O expediție prin junglă? Nu! Operațiilor studioului „Alexandru Sahia” își deschid drum prin stufoșii.

— roman —

de Maria ROMAN

CAPITOLUL I.

O „EXECUȚIE”

Cel șase ofițeri SS care formau plutonul de execuție băteau ritmic, cu cizmele, mozaicul curții interioare a clădirii Gestapoului din Berlin.

— Ein-zwei, ein-zwei...

Comenzile ofițerului-comandant cădeau tari și seci, ca niște împușcături.

— Ein-zwei, ein-zwei... halt!

Cizmele se lovira cu zgomot și SS-iștii înțepenira în poziție de drepti.

— Links!

Pus din nou în mișcare, plutonul se alinia în poziție de tragere, cu fața spre zidul cenușiu al curții, în dreptul căruia stătea nemășcat, îngrozit, cu ochii ieșiți din orbite, un bărbat înalt, între două virste, îmbrăcat în uniformă de maior SS.

Era Numărul 3, unul dintre zeii serviciului de spionaj german. Fața îi era schimonosită de groază și mirare: se vedea limpede că nu-și dădea încă bine seama ce se petrece cu el.

— Aufladen!

Palmele lovira paturile armelor.

— Gewehr auf!

Încercătoarele tăcînira sec, metalic.

Maiorul se dezmeteci în sfîrșit: el era cel care urma să fie executat!

Ar fi vrut să strige, să blesteme, să înjure, dar un nod îi astupa gîtulejul.

Fulgerător, începura să-l trecă prin fața ochilor întîmplările care-l aduseseră în această situație.

Maiorul-șef al secției pentru problemele răsăritene din biroul al doilea al armatei hitleriste începuse încă mai demult să aibă îndoieli: victoria Wehrmachtului în războiul de nimicire, declanșat de Germania hitleristă, nu i se mai părea atît de sigură ca altădată. Ca șef al secției pentru problemele din răsărit, deținea anumite date și informații care ar fi putut să-l facă pe Führer însuși să tremure și, în sfîrșit, să-și revină din nebunia lui. Era însă convins că, îndată ce-ar fi început să vorbească despre asemenea lucruri nepăcute, ar fi atras asupra sa mînia și trăsnetele neiertătoare ale Führerului, astfel că preferase să tacă.

Totuși ideea chinuitoare îl frămînta din ce în ce mai mult și maiorul căuta o soluție care să nu facă dintr-o eventuală înfrîngere punctul final al existenței Germaniei hitleriste. Nu putea spune precis cînd i se formase convingerea că războiul este pierdut și nici nu-și amintea ziua în care îi venise ideea înființării celei mai întinse rețele a spionajului german: „Farul 4”. Fusese un proces lent, întretînut de datele și informațiile pe care i le procurau agenții lui; deși luate în parte ele nu păreau deosebit de periculoase pentru desfășurarea generală a războiului, adunate, totuși, la un loc, dovedeau inevitabilitatea pierzării Germaniei hitleriste.

Descoperirea îl durea cu atît mai mult, cu cît nu avea cui s-o împărtășească. Frămîntîndu-se neîncetat, găsisese soluția care să micșoreze efectele dezastruoase ale înfrîngerii: înființarea unei rețele de spionaj, care să intre în acțiune dacă Germania va pierde războiul.

Într-un moment de exaltare patriotică, Numărul 3 se hotărîse să-i comunice lui Himler planul său. Deși, după foarte scurt timp, regretase că făcuse primul pas în acest sens, era totuși prea frzîu ca să mai dea înapoi. Himler îi acordase imediat audiența cerută; îi aștepta împreună cu Numărul 1, șeful spionajului german.

În drum spre biroul lui Himler, maiorul se gîndise un moment să renunțe la planul său și să justifice cererea de audiență printr-un pretext oarecare.

Își amintise însă că discutate în seara anterioară cu Numărul 1, făcîndu-l aluzii și căutînd să soneze impresia ce i-ar face-o acestuia proiectul său. Își pregătise astfel terenul pentru întîlnirea cu Himler. Deși nu-i spusese decît puține lucruri, Numărul 1 înțelesese mult mai mult decît lăsase să se vadă. Se ferea însă să-și arate părerea. Cu toate acestea maiorul pricepuse că planul său îl plăcuse șefului și asta îl dăduse curaj. Nu-și dădea seama, însă, cum va reacționa Himler; știa cîte de nebulos și, într-adevăr, de ce i-a fost teamă n-a scăpat. Acum, cu o clipă înainte de execuție, îi veneau mai clar în minte amănuntele audienței...

În mașină, în drum spre biroul lui Himler, își făcuse curaj și se hotărîse să vorbească deschis. Dar cînd a intrat în birou și a trezit fața în față cu Himler, ghemuit ca un tigru gata să sara, hotărîrea începu să i se clatine. Iar cînd s-a văzut în fața ochilor mic și răi al lui Himler, curajul i-a pierit cu totul. N-a mai reușit decît să îngine:

— Mein...

Din spatele biroului, Himler, sprijinit în coate și cu trupul aplecat înainte, îl privea fix.

În dreptul ferestrei cu perdelele de catifea întredeschise, stătea în picioare, cu fața spre birou, Numărul 1, șeful biroului de spionaj. Ținea mîinile la spate și picioarele ușor desfăcute.

Pierzîndu-se cu totul sub privirile înghețate ale celor doi, maiorul încerca desperat să-și adune gîndurile:

— Știți... mein...

Himler îl întrerupse, fără să-l slăbească din ochi:

— Nu știu!...

— Să vedeți!...

— Să vad! — răspunse în același mod Himler.

Numărul 3 înghiți în sec și se avîntă eroic:

— Știți, gîndindu-mă la eventualitatea că am pierde războiul...

Începutul fusese dezastruos. Formularea fatală îi scăpase fără voie. Cu totul altceva își pregătise în minte și, acum, auzindu-și propriile buze pronunțînd cuvintele interzise, se cutremură.

Himler se ridică încet:

— După tine, deci, războiul e pierdut!...

— N-am vrut să spun asta — bolborosi maiorul și, ca izbît în piept, se dădu un pas înapoi. Adunîndu-și ultimele puteri, încercă să se explice:

— Am proiectat înființarea unei rețele de spionaj care să acționeze după... — După?... — șuiera printre dinți Himler. După ce?

În tot acest timp Numărul 1, șeful biroului de spionaj al armatei hitleriste, nu se clintise de lângă fereastră. Îl cunoștea bine pe acest semidement, îl învățase toate hachițele, nu se mai temea de el. Rîdea de multe ori la gîndul că, dacă — doamne ferește — va fi nevoit vreodată să-și schimbe meseria, o va alege pe aceea de infirmier într-un ospiciu de nebuni, dată fiind îndelungata sa experiență în această materie. Care psihopatolog nu l-ar fi angajat, aflînd că a lucrat ani de-a rîndul cu Führerul celui de-al 3-lea Reich german și cu Himler, mina lui dreaptă?

Maiorul continua să stea în poziție de drepti, gîndindu-se ce ferecure ar fi dac-ar avea aripi să zboare sau dac-ar putea să se cufunde brusc în podesă.

Începînd din acel moment, n-a mai reținut nimic din cele petrecute în biroul lui Himler. N-a mai auzit și n-a mai înțeles nimic. I-a rămas.

...ȘI PE DE LĂTURI

prilejul de a vă face o destăinuire. Și eu, operatorul jurnalului de actualități, sînt un spectator. Filmul care se desfășoară în fața ochilor și obiectivului meu este viața.

Văd astăzi un maidan și, peste un an, trecind prin același loc, filmez camioane, descărcînd mobilă într-o casă nouă. Cunosc astăzi un muncitor și, peste 4-5 ani, îl întilnesc inginer. Prind încîntat un peisaj, pentru ca peste un timp, din același loc și sub același unghi, să filmez barajul unei hidrocentrale...

Asta îmi aminteste de o altă întimplare. Cu ani în urmă, plecasem la Cénad să filmez înființarea unei gospodării colective. Cînd am ajuns la fața locului, nenorocire. Peste noapte, plecînd urechea la șoaptele citorva răuvoitori, mai bine de jumătate din cei ce dăduseră adeviziuni se retrăseseră. Firește, gospodăria nu s-a mai înființat și nici vorbă nu mai putea fi de filmare. Ne-am întors la București, bătînd din buză. După un an, aproape că uitasem povestea cu Cénadul, cînd întimplarea a făcut să mă întilnesc în tren, spre Timișoara, cu un țaran.

— N-ai fost dumneavoastră să filmați anul trecut înființarea gospodăriei din Cénad? — mă întrebă dînsul.

— Ba da.

— Ei, pro, stă ispravă am mai făcut atunci — im spuse omul — dar tot ne-au venit pînă la urmă mîntile la cap.

— Ați înființat gospodăria?

— După o săptămînă.

— Și merge?

— Încă greu. Așa e la început. Dar v-am rămas datorii o filmare și nouă ne place să ne plătim datorile. Să veniți la anul. O să aveți ce vedea.

— Am să vin — am făgăduit eu într-o doară și, bineînțeles, am uitat.

Cam peste un an însă am primit un telefon de la Cénad.

— Ne-ați făgăduit, tovarășe, că veniți la noi cu filmarea. Vă așteptăm. Acum aveni cu ce ne lăuda.

Ne-am dus și bine am făcut. Am găsit o gospodărie, milionară.

Satisfacții

Uneori operatorul părăsește pentru o clipă poziția sa de spectator al vieții și devine el însuși erou.

Eram o dată la o filmare, în gospodăria colectivă de la Hărman. Terminasem subiectul și, înainte de plecare, ne așezasem cu citiva colectiviști la un pahar de vin și la o bucată de piine cu slănină. Stăteam chiar lângă președinte.

— Frumoase locuri — îi spun. Păcat că n-aveți aici o livadă. Am văzut o livadă de piersici la... — și-i pomenesc numele unei gospodării la care filmasem înainte. Știi ce venituri au?...

Discuția a continuat apoi despre alte lucruri fără importanță.

Peste un timp, trecînd prin Hărman, președintele colectivului mă ia să-mi arate o livadă tină, abia plantată.

— Tii minte că mi-ai pomenit de livadă data trecută? După o săptămînă m-am dus să văd și eu cum e gospodăria de acolo. Iar concluzia e livada noastră, asta pe care o vezi.

Prietenii jurnalului de actualitate...

...sînt constituiți, ca să zic așa, într-un fel de organizație de masă fără statut și fără ședințe; dar aceasta este un amănunt care nu împiedică să existe. Aparatul de filmat a pătruns peste tot, în orașe și în cătune, în plaurii din delta și în pădurile de molid de pe culmile Carpaților, în fabrici și în universități. Peste tot a lăsat în urmă prieteni. Oameni care ne scriu, care ne povestesc despre viața și munca lor, care ne anunță de cite ori socotesc că un eveniment însemnat ar merita să fie prezentat în jurnalul de actualități. Dar, în afară de acești „correspondenți voluntari”, număr printr prietenii cinematografiei și pe cei ce ne ajută pe teren. Și sînt alții! Inginerul care ne dă un sfat util în timpul filmării într-o fabrică, țaranul care-și înhamă caii la căruța ca să ne ducă dintr-un sat într-altul, functionarul de la biroul de voiaj care face adevărată echi-

libristică ca să ne găsească locurile la expres, cerute în ultimul moment.

Și iar îmi amintesc de o întimplare. Aveam o zi grea. Trebuia să fac două filmări într-o dimineață. Una, undeva pe la Piața Victoriei și cealaltă la Uzinele Republica. Terminasem tocmai prima filmare și mă instalasem cu asistentul meu și cu aparatele în fața muzeului „Antipa”, să așteptăm mașina care să ne ducă la Republica.

Aici trebuie să fac o indiscreție și să vă spun că la studioul „Sahia” toate merg „pe roate”, în afară de mașini. Deci, așteptam. Tocmai cînd ne pierduserăm răbdarea, o mașină stopează lângă noi. Se deschide portiera și coabără mult-regretatul dr. Petru Groza.

— Ce-i cu voi, oameni buni?

— Așteptăm mașina de la studio, tovarășe președinte.

— Și nu vine?

— Nu prea.

— Unde trebuie să vă duceți?

— La Uzinele Republica.

— Ia urcați tot calabalicul în mașină!

Peste zece minute eram la uzină.

— Vă mulțumim, tovarășe președinte...

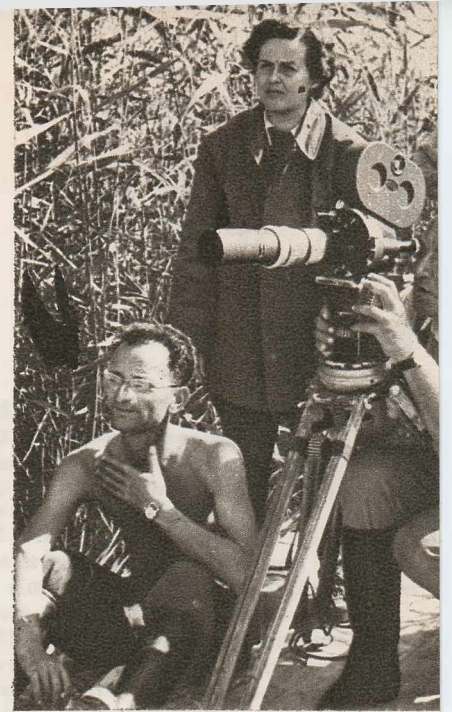
— Ia mai lăsați vorbele, copil!

Faceți treabă bună și am să fiu mulțumit.

Cum a mai lucrat echipa în ziua aceea!

Și amintiri mai puțin... plăcute

Lucram la documentarul „Insemnări din Delta”, împreună cu regizorul Mirel Ilieșu. Cine n-a fost iarna în Delta nu poate bănui ce-am pățimit. Plecam dimineața pe canalele înghețate și parcuream zeci de kilometri, ca să luăm cîteva imagini. Aveam de filmat și o vinătoare de mistreți. Ne-am înfilnat cu vînătorii, am stat la sfat și am stabilit planul de bătaie. A doua zi, înainte de ivirea zorilor, mi-am așezat operatorii la pîndă, pe gheață, și am trimis hăitașii să gonească mistreții. Stăteam așezat lângă o copea și încercam toate senzațiile vînătorului

Regizorul Mirel Ilieșu și operatorul Ernest Bradu în timpul filmărilor pentru documentarul „Plecarea păsărilor”.

pasionat, cu toate că arma mea nu era decît un aparat de filmat.

Și iată mistrețul. Venea gonind, cu viteza unei locomotive, cu ochii sîngerinzi și cu niște colți!... Doamnă, în clipele acelea nici măcar o perche de fildeși de elefant nu m-ar fi impresionat atît! Prima reacție a fost o teribilă dorință de a o lua la sănătoasa, dar, greoi cum sînt, abia m-am mișcat puțin și... m-am scufundat în apă pînă la briu.

Am mai apucat să aud două detunături și m-am trezit în cantonament, înfolot în pățuri și cu colții mistrețului la capătii!...

M. G.

vagă, în minte doar imaginea lui Himler care, infuriat, scria ceva în mare grabă. Apoi i-a întins Numărului 1 o hîrtie. Aceasta a descifrat cu o voce rece: „Ordin de execuție”, și a murmurat:

— Nemaipomenit!

A fost singurul cuvînt pe care l-a rostit colonelul în timpul audienței. Himler s-a apropiat cu pași mari de Numărul 3, s-a oprit în fața lui și, legănîndu-se de pe un picior pe altul, i-a vorbit rar, liniștit:

— Iată deci că pentru tine Germania e pierdută... Hm...

Apoi a chemat garda:

— Luați-l!

★

Comenzile ofițerului cădeau una după alta, cu o regularitate înfrîntoare:

— Visiren!

Descriînd prin aer o mișcare amenințătoare, cele șase țevi de Mauser se îndreptară spre omul ce se afla la zid, unul dintre marii șefi ai spionajului german.

Ofițerul ridică sabia, gata să dea ordinul fatal. În clipa aceea, însă, năvăli în curte Numărul 1, fluturînd în mîna ridicată o hîrtie.

★

După ce ofițerii din garda personală a lui Himler îl ridicaseră pe maior, Numărul 1 se îndreptase spre fereastră și privise afară. El era de fapt de acord cu planul maiorului, dar ar fi fost o nebulie să-i ia fățiș apărarea. Așteptase să-i treacă lui Himler furia. Ar fi trebuit desigur să se grăbească. Calculă minutele necesare execuției: formarea plutonului, alinierea, ordinea, focul... Cu totul 10-15 minute. O să se liniștească oare Himler destul de repede, ca Numărul 3 să poată fi salvat?! La naiba și maiorul, și toți! Doar n-o să-mi rise eu pielea, ca să scap de la moarte un dobitoc!

Trecură cîteva minute.

În sfîrșit, i se păru că e timpul să vorbească. Începu încet și nesigur, ca pentru sine:

— ...Totuși... Totuși... Este ideea aceasta chiar atît de rea?...

Observînd că Himler nu reacționează, ei privește mai departe plafonul, urmă:

— Nu pierdem nimic... De fapt am avea numai de cîștigat...

Îl privi iar pe Himler cu coada ochiului și, brusc, se hotărî să atace deschis:

— Recapituliez propunerea: organizăm în toate țările ocupate de Wehrmacht rețeaua de spionaj „Farul 4”... — sau ceva asemănător, în sfîrșit denumirea n-are prea mare importanță. Scopul ei este să lucreze pentru noi, după plecarea armatei noastre, în cazul, puțin probabil de altfel, al unei înfrîngerii. Deci pentru cel de-al patrulea Reich german.

Vorba monoton, nefîcîrînd să coloreze frazele și cuvintele, indiferent parcă, ca și cum ar fi făcut o expunere științifică. Își dădea seama că reușise să-l potolească pe Himler și chiar să-l facă atent la ceea ce spune.

Continuă în același mod vreo zece minute. În cele din urmă, obținînd înevitîntarea să înființeze rețeaua de spionaj „Farul 4”, cu condiția ca lucrurile să se facă în cel mai desăvîrșit secret și să se folosească cît mai puțini oameni.

După ce în acest chip își dovedise încă o dată sine însuși cît e de abil, șeful biroului al doilea luă de pe masă ordinul de execuție împreună cu contra-ordinul semnat chiar atunci de Himler, salutînd și părăsînd biroul.

Se napusti în curte și se apropie grăbit de maior, arătîndu-i unul din ordine. Acesta citi cu ochi morți propria sa condamnare la moarte. După aceea colonelul îl vîrî sub nas contra-ordinul: apoi împături cu grijă condamnarea la moarte și o puse în buzunar. Suridea:

„Ești în mîna mea, să știi!” — părea să spună zîmbetul lui. După ce concedie plutonul, îi spuse sec maiorului:

— Șeful e de acord cu proiectul! Te prezinți cu un raport amănunțit

— 3 —

asupra acestei chestiuni: împărțirea teritoriilor ocupate — oameni, bani, timp. Apoi, schimbînd brusc tonul: fricos mai ești, domnule!

★

Șeful secției pentru problemele din răsărit se învîrte într-una, încă de dimineață, prin biroul său; acum blestemă trîntindu-se în fotoliul încăpător, acum se ridică brusc, nervos, și cu mîinile la spate începe să măsoare încăperea. După o lună înreagă de pregătiri, reușise în sfîrșit să convoace pentru ziua aceea prima ședință cu agenții principali. Trebuia să le dea dispozițiile în vederea organizării rețelei de spionaj „Farul 4”.

De ce tocmai acum, cînd totul era pregătît pentru înființarea noii rețele, se simțea abătut și nervos? Blestema ceasul cînd mintea sa concepuese acest plan, cel din urmă din cariera sa, în caz de nereușită. De altfel, mai avusese prilejul să blesteme acel ceas, și chiar cu mai mare furie, în clipele cînd stătuse față în față cu moartea. Nervozitatea lui de acum nu se datora îngrozitoarei amintiri, cît presimțirilor negre pentru ceea ce va urma de aici încolo. Nu putea uita ordinul de execuție scris, iscălit și stampilat de Himler însuși, ordin care se afla acum în buzunarele, de altfel foarte ospitaliere pentru asemenea hîrtii, ale Numărului 1. Cîteva bătu în ușă. Ofițerul de serviciu îl anunță pe agentul cu numărul 13.

Înainte de a-l primi, șeful deschise dosarul său secret și parcursă grăbit o coală acoperită cu coloane de cifre și nume scrise mărunt de mînă: „Agentul numărul 13 — trimis în țara X — șef al rețelei — specialist în problemele țării din răsărit”.

Abia după aceea ordonă să fie adus înăuntru.

În clipa în care agentul numărul 13 păși în biroul maiorului, rețeaua de spionaj „Farul 4”, menită să lucreze pentru instaurarea celui de-al patrulea Reich german, în eventualitatea înfrîngerii celui de-al treilea, intră în acțiune.

Era într-o noapte din luna decembrie a anului 1943...

★

În aceeași noapte întunecoasă și rece de decembrie, undeva pe coasta Asiei Mici, într-o vilă ultramodernă, în stil cubist, se întilneau doi oameni.

Un militar înalt, în vîrstă, cu gulerul de la manta ridicat, stringea mîna unui civil tînar. Duduițul mașinii care aștepta afară cu motorul pornit, precum și cutia lunguiață și îngustă ca un geamantan pe care tînarul o ținea în mîna arătau că acesta se pregătește de plecare. Militarul vorbea englezește.

— Ne-am înțeles deci, Jean: pînă în insulele Adriaticii te va duce submarinul. Acolo te vei adresa căpitanului de pe vasul Sfîntul Nicolae. O să te conducă la omul nostru. Bagă de seamă, Jean, nu uita că de șapte ani nu mai sîntem în directă legătură cu ei; nu știu ce învîrtește la ora asta. Nu comunică cu nimeni altcineva și nu viți: îndată ce afli cel mai mic indiciu în legătură cu noua rețea germană, ne comunică. Good loock!

Tînarul se așeză lângă sofer. Mașina porni cu o viteză nebană, de-a lungul coastei pustii. După vreo oră de mers, se oprî într-un peisaj lunar. Două oameni se iviră îndată de după o stîncă, se apropiară de mașină și vorbiră în șoaptă cu tînarul.

Jos, la picioarele sfîncilor, într-un golf ferit, se legăna silueta neagră a unui submarin.

★

Două zile după aceste întimplări, pe o stradă din capitala țării X, doi bărbați, dintre care unul aproape copilăndru, mergeau discutînd liniștit. După ce se opriră în fața unei case cu un etaj, cel mai în vîrstă îi spuse tînarului său însoțitor:

— Casa asta nu-mi place de loc, nu știu de ce... dar nu-mi place.

Această remarcă nu părea să aibă vreo legătură cu cele întimplate cu două zile înainte la Berlin și pe coasta Asiei Mici. Și totuși...

(Va urma)

— 4 —

ORĂȘELUL

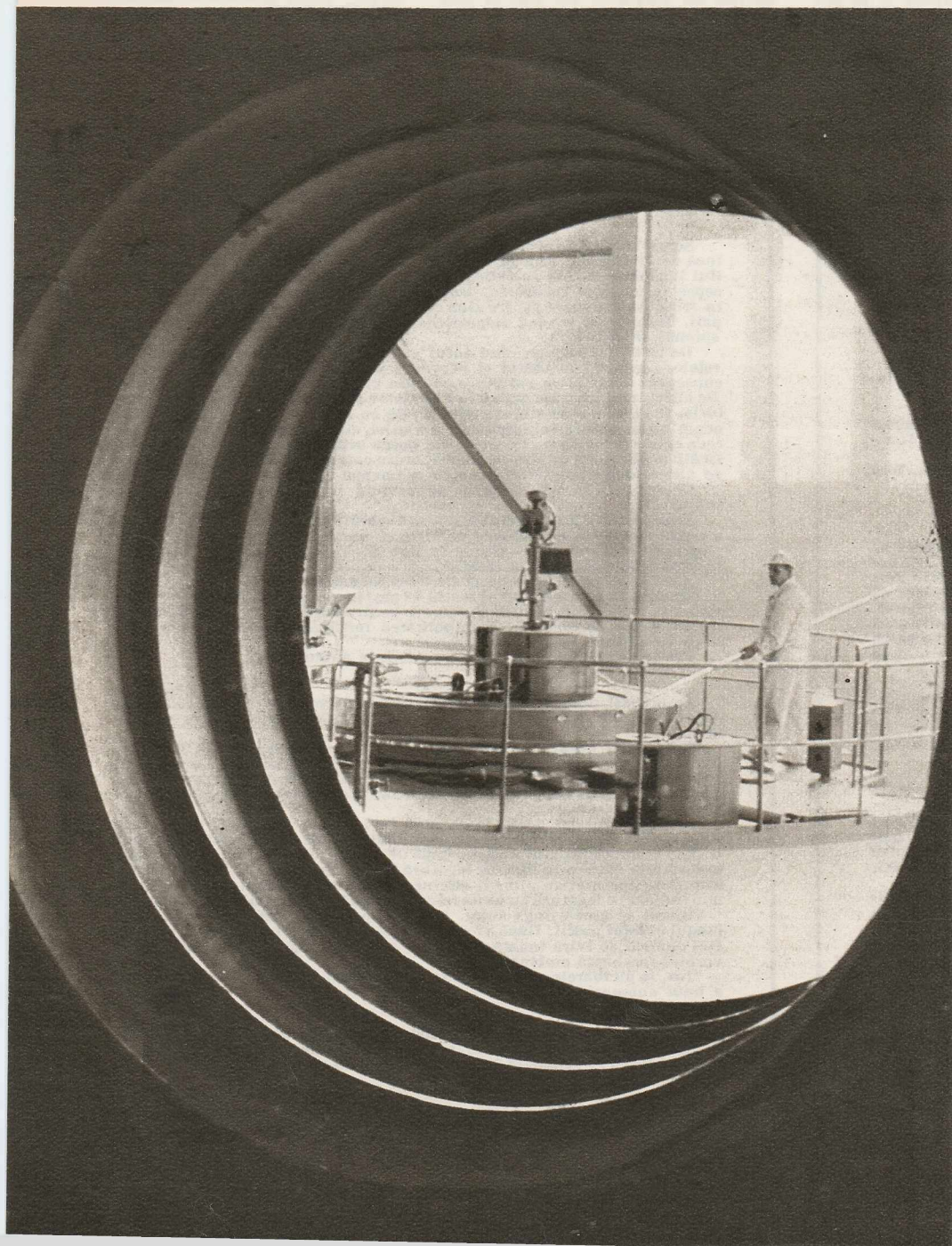
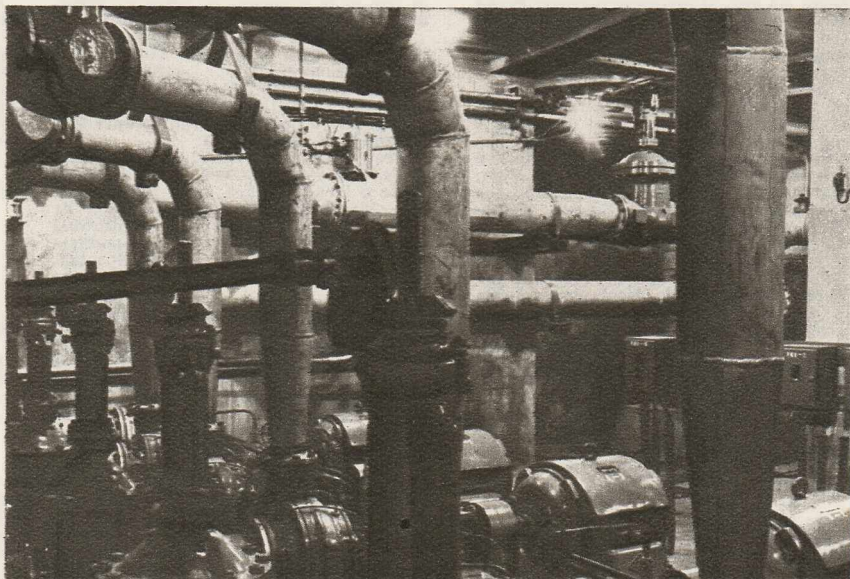
de František RAVEN
ziarist cehoslovac

La Husirek-Rez, pe malul Vltavei, acolo unde se află azi centrul cehoslovac de cercetări atomice, noaptea de 24 spre 25 septembrie 1957 s-a scurs într-o atmosferă încordată. Oamenii de știință și tehnicienii aflați în fața pupitrei de comandă urmăreau cu încordare acele indicatoare ale aparatelor. Nu cumva era ceva în neregulă? „Trebuie să realizăm perfect ceea ce ne-am propus” — își spuneau cu emoție cei prezenți. Și într-adevăr, la orele 23,52 primul reactor atomic cehoslovac a intrat în funcțiune.

De atunci centrul de cercetări atomice din Husirek-Rez constituie pentru oamenii de știință cehoslovaci din domeniul fizicii nucleare un ajutor de neprețuit în desfășurarea experiențelor lor. Și este cu atât mai valoros acest ajutor, cu cât activitatea cercetătorilor de aici este pusă nemijlocit în slujba dezvoltării economiei pașnice cehoslovace. Primul reactor atomic cehoslovac, realizat cu ajutorul frățeșc al U.R.S.S., produce izotopi radioactivi, care sînt livrați pe de o parte întreprinderilor industriale, agriculturii, institutelor de cercetări științifice, rețelei sanitare și sînt folosiți, pe de altă parte, pentru noi cercetări în probleme de structura materiei.

Mica așezare din valea Vltavei a devenit în scurtă vreme un adevărat orășel. Centrul lui îl formează un complex de numeroase clădiri, hale și instalații tehnice.

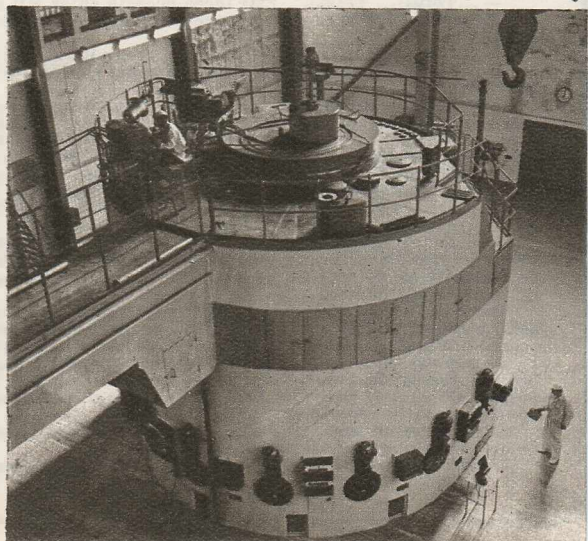
Apariția orășelului atomic pe harta Cehoslovaciei noi marchează primul pas al țării mele în era atomică.

1
Funcționarea reactorului e urmărită cu ajutorul unor aparate de mare precizie.

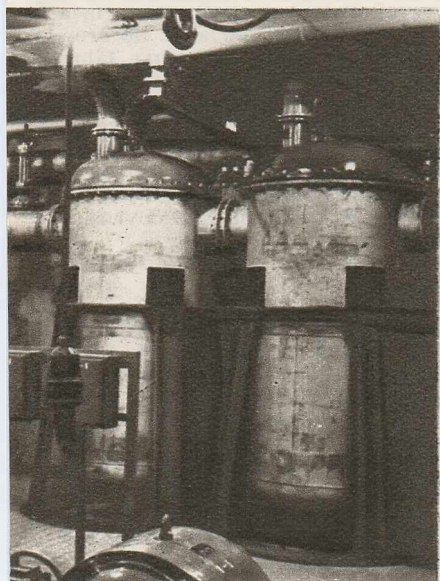
Acest „ochi de geam” are o grosime de o jumătate de metru și un diametru de 50 cm. Printr-insul se poate efectua și urmări de la distanță diferitele manevre din sala reactorului.

A intrat în funcțiune primul reactor atomic cehoslovac

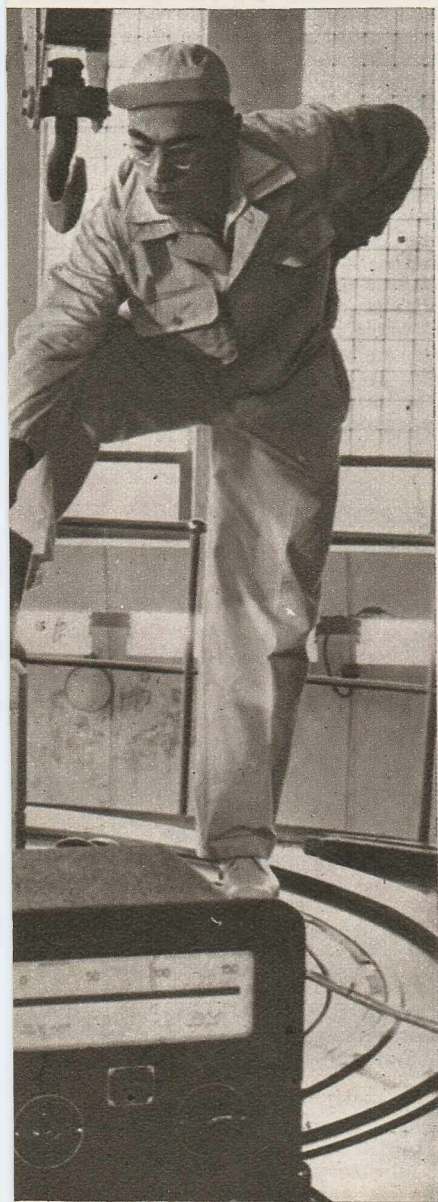

Costume speciale de protecție,
pentru securitatea personalului științific
și de deservire a reactorului. →

Instalația de răcire a reactorului
atomic. Pompele reglementează circulația
apei și asigură buna funcționare a
instalației de răcire. ↓

În timpul funcționării reactorului,
dozimetriștii măsoară intensitatea
radiațiilor, asigurând în acest fel
securitatea celor ce lucrează în clădirea
reactorului.

ATOMIC

VĂ RUGĂM O SINGURĂ PROPUNERE (II)

abrica „Kirov” — începe inginerul șef — este de fapt un complex alcătuit din comasarea citorva fabrici vechi, cărora li s-au adăugat în ultimii ani o serie de unități nou-construite. Pot spune că, de fapt, avem cinci fabrici. O tăbăcărie de talpă, alta de piele, două fabrici de încălțăminte (una pentru confecție mecanică și alta pentru confecție manuală) și, în sfârșit, o unitate de marochinărie.

— Este într-adevăr un complex reprezentând toate ramurile industriei de pielărie — constată eu. Tocmai de aceea v-aș ruga, tovarășe inginer, să ne ajutați să stabilim tema raidului nostru de astăzi.

— Am să vă împărtășesc un fapt care ne îngrijorează în mod deosebit. În ultimul timp, sectorul de încălțăminte-confecție mecanică nu și-a respectat sarcina de reducere a prețului de cost — ba, mai mult chiar, a avut o oarecare creștere la acest indice.

— Totuși, din cât am putut să-mi dau seama din datele globale pe fabrică pe care le-am consultat...

— Ați văzut că fabrica, în întregul ei, a redus prețul de cost cu 0,22 la sută, față de prevederile planului.

— Exact.

— Asta se datorește faptului că celelalte sectoare au avut succese deosebite în reducerea prețului de cost și au acoperit astfel și sarcina sectorului de încălțăminte-confecție mecanică.

— Prin urmare, considerați că ar fi util ca propunerile pe care le vom cere muncitorilor și tehnicienilor din fabrica dv. să se refere la reducerea prețului de cost...

— Cu atât mai mult, cu cât sînt convins că există încă mari posibilități de reducere a acestui indice.

Trăim în prezent, dar privim spre viitor

Tovarășul inginer Czifer, șeful adjunct al sectorului de tăbăcărie-piele, mă privește nedumerit:

— O propunere pentru reducerea prețului de cost?... Pentru acum, sau pe viitor?

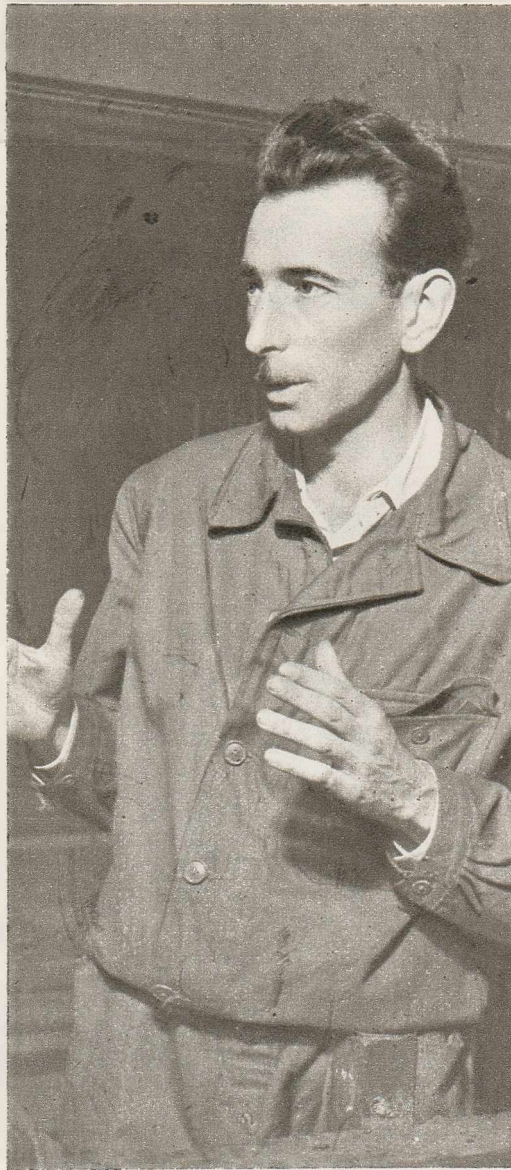
— De ce această întrebare, tovarășe inginer? Ceea ce e valabil acum cred că va fi valabil și în viitor.

— Nu prea, dragă tovarășe.

Ce explicații.

— Procesul tehnologic al tăbăcăriei de piele se va schimba la noi radical—îmi spune inginerul Czifer. Foarte curînd va intra în

Tovarășul Șișu Vasile: „Renunțarea la consumurile medii de materiale auxiliare și stabilirea de consumuri pe modele”.

Tovarășul inginer Czifer: „Propun amenajarea unui tunel special de uscare între vopsiri...”

funcțiune o uscătorie automată, pe plăci de sticlă, pentru pieile ieșite din procesul de tăbăcire. Aceasta va asigura ultima uscare, înainte de a începe operațiile de finisaj. Instalația, proiectată de tehnicienii fabricii, prezintă în primul rînd avantajul că, printr-o

întindere mai bună a pieilor, se mărește suprafața acestora cu 6-10 la sută. Știți ce înseamnă asta? Optzeci de mii de perechi de pantofi pe an, realizate numai din această întindere suplimentară a pielii. De asemenea se reduce durata uscării de la 72 de ore, la 6-8 ore. Noua uscătorie va aduce fabricii o economie anuală de circa 600.000 lei. Firește că uscarea, avînd loc atît de rapid, întregul proces tehnologic trebuie să țină seama de noile condiții. Prin urmare, o propunere pentru reducerea prețului de cost în actuala formulă de producție este prea puțin interesantă, dat fiind că pînă va începe să fie aplicată...

— Atunci o propunere aplicabilă în viitoarea formulă — cer eu, convins de soliditatea argumentelor prezentate.

— Operațiile care consumă cel mai mult timp în tăbăcirea pieilor sînt uscările. Pentru uscarea pieilor înainte de a li se da vopsirea finală, va exista uscătorul automat de care ți-am vorbit. În timpul vopsirii însă (și la piele se dau mai multe rînduri de vopsea, ca la orice vopsire prin sprîțuire), nu se mai poate folosi uscătorul automat, din cauză că pielea vopsită cere alte condiții de uscare. Ca urmare, propun amenajarea unui tunel special de uscare între vopsiri, tunel care nu necesită decît investiții de mică importanță, din fondul de mică mecanizare.

În loc de consumuri medii, consumuri pe modele

Tovarășul Șișu Vasile, de la sectorul de încălțăminte manuală, tună și fulgeră. Cauza: birocrația. Cer lămuriri. Mi le dă:

— Lucrăm aici mai multe modele de pantofi. E la mîntea cocoșului că, de la un model la altul, cantitățile de materiale auxiliare care se consumă diferă. Un model are nevoie de mai multă ață, altul de mai puțină. Unul îmi cere 150 gr de cuie, altul numai 100. Înțelegi?

— Înțeleg, dar unde e birocrația?

— Magaziei puțin îi pasă de tot ce ți-am spus eu mai înainte. Magazia are un calcul mediu. Pentru o pereche de pantofi se consumă în medie atîta ață, atîtea cuie, atîtea texturi și așa mai departe. Socoteala asta ar fi bună, dacă noi am lucra cantități egale din fiecare model. Dar nu se întîmplă așa. Contractele pe care le avem cu comerțul prevăd, întîmplător, cantități mai mari tocmai din modelele care necesită mai puține

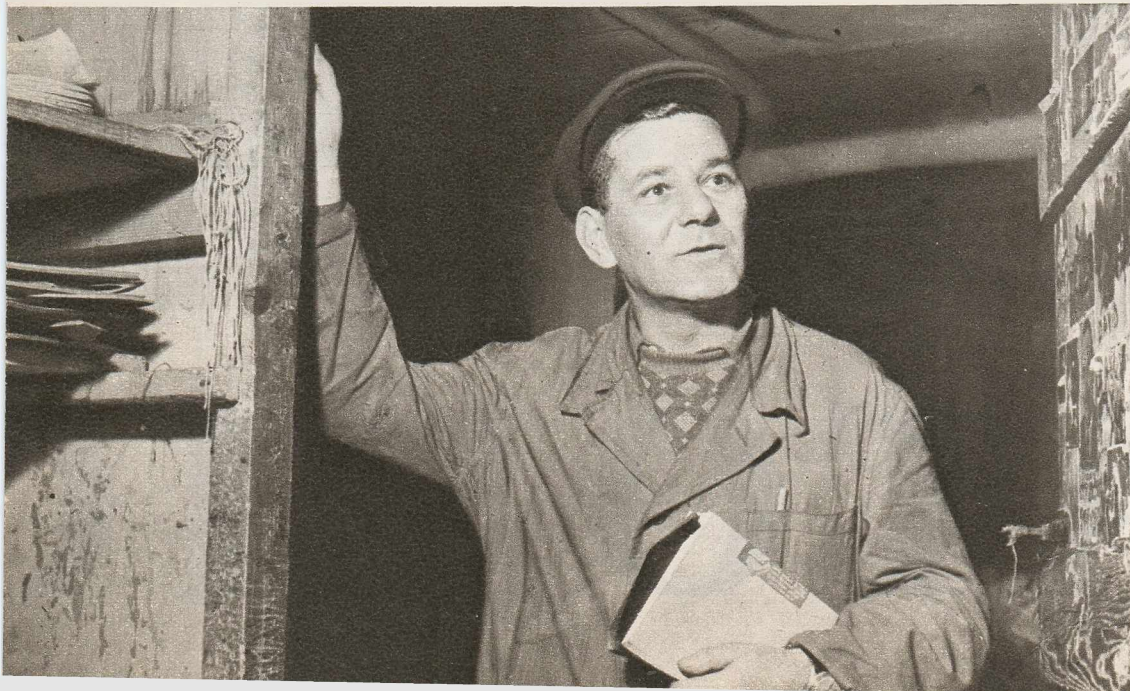
REDUCEREA PREȚULUI DE COST

Anchetă de George MAN
Fotografii de S. STEINF

materiale auxiliare. Îți dai seama că, în felul acesta, consumurile reale fiind mai mici decît consumurile medii, se face o risipă inadmisibilă...

— Și ce propui, tovarășe Șișu?

— Simplu! Renunțarea la consumurile medii și stabilirea de consumuri pe modele. Cînd vine lucrătorul după „auxiliare” la magazie, vine cu nota de lucru. Din notă se

Maistrul R. Riedel: „O zi pe săptămână secția lucreze numai cu „auxiliare“ economisite“...

Tovarășul Gh. Filipoiu: „O școlarizare practică în producție, cu o durată de trei luni, pentru ridicarea calificării muncitorilor cu mai puțină experiență.“

vede că el urmează să execute atâtea perechi din modelul A, atâtea din modelul B, atâtea din C ș.a.m.d. Un calcul nu e greu de făcut, așa ca omul să primească materialele auxiliare după consumul real. N-am dreptate?

Trecînd și pe la sectorul încălțăminte-confecție mecanică, tov. Rudolf Riedel, maistrul unei brigăzi, ne face și el o propunere în genul celei de mai sus, privitoare la reducerea consumului de materiale auxiliare: o zi pe săptămână, secția să lucreze numai cu „auxiliare“ economisite în întregul sector. Propunerea tov. Riedel, experimentată de dînsul „pe cont propriu“, ar putea aduce sectorului o economie de cel puțin 20.000 lei lunar. În esență e vorba de o propunere ce vizează același obiectiv ca și aceea a tov. Șișu. O preferăm însă pe cea formulată de tovarășul de la „încălțăminte manuală“, ca fiind, după părerea noastră, mai științifică.

Un „diplomat“

La sectorul de marochinărie, tovarășul Gheorghe Filipoiu mă ia pe departe:

— Eu, dragă tovarășe, n-am să-ți fac o propunere numai pentru reducerea prețului de cost, ci una cu efecte mult mai complexe. Este vorba de îmbunătățirea, în primul rînd, a calității producției și, în al doilea rînd, de ridicarea productivității muncii și, prin aceasta, de reducerea prețului de cost.

— Teoretic, înțeleg. Nu-mi dau seama însă despre ce poate fi vorba.

— Mulți dintre muncitorii noștri sînt fie tineri abia ieșiți din școala profesională, băieți buni și tobi de carte, dar fără experiență practică, fie vîrstnici, recalificați din alte profesii, care au prin urmare și lacune teoretice, nu numai practice. Noi am încercat să le ridicăm calificarea, introducînd în fiecare brigadă unul sau doi muncitori cu experiență. Însă rezultatele, deși pozitive, s-au dovedit insuficiente.

— Și propunerea dumatăle?

— Propunerea mea prevede o școlarizare practică în producție, cu o durată de trei luni, pentru ridicarea calificării. Aceasta se poate

CÎNTEC DESPRE PARTID

S-au strîns ca un inel al amintirii
în jurul frunții mele dragi imagini.
Văd augustul de foc și-al izbăvirii —
înlăturînd ruine și părașii.

Văd sediul de partid trezînd orașul
cu singele fecund al energiei.
Coloanei îi eram înaltașul
noi, tinerețea-n pragul bărbăției.

Iar lingă vechii comuniști în luptă
ne adunam primînd un crez și vlagă
ce-are să schimbe halna țării — ruptă —
visării dîndu-i preț, măsură-ntreagă.

De-atuncea rostim țeluri bogate
sub arcuirea purpurie-a vieții.
Și în chemările neîntinse
simțim cum bate tîmpla dimineații.

Adrian BELBEANU

realiza prin încadrarea muncitorilor la care mă refer, în brigăzi speciale, conduse de cîte un muncitor bine calificat, care va avea sarcina de a-i instrui pe membrii brigăzii.

★

Și iată-mă ajuns la încheierea raidului meu de la fabrica „Kirov“. Vasăzică, un scurt bilanț. *Tăbăcăria de piele* — un tunel de uscare pentru uscările intermediare între vopsiri. *Încălțăminte-confecție manuală* ca și *încălțăminte-confecție mecanică*, economisirea materialelor auxiliare. *Marochinărie* — ridicarea calificării, prin școlarizare practică în producție.

E o recoltă bogată,

În săptămânile următoare cinematografele vor prezenta multe premieri și, dacă ar fi să amintim doar câteva titluri — „ZBOARĂ COCORII”, „LACUL LEBEDELOR”, „DUELUL”, „DRUMUL SPRE STELE” sau „MARTY” — încă ar fi de ajuns pentru ca pasionații cinefilii să declare că „Mai e o lună plină!”

„ZBOARĂ COCORII”. Mărturisesc că încerc mari emoții. Doi ani la rând, la Festivalurile internaționale de la Cannes, sovieticii au strănit admirație în lumea cinematografică. Întii cu „Othello” apoi cu „Al 41-lea”. Au mai rămas oare suficiente semne de exclamare în limba-jul jurului de la Cannes, pentru a primi astăzi cum se cuvine „Zboară cocorii”? Pe de o parte filmul merită lauri pentru umanismul lui, pentru tot sublimul și sincerul umanism cu care e îmbibat de la un capăt la celălalt. Pe de altă parte, tinăra Tatiana Samoilova — acțiunea principală — atinge culmile artei interpretative, ca și Batalov, ca și Merkuriev. Ce omagiu se va găsi oare pentru a răsplăti terțetul format din: Mihail Kalatozov, regizor, Viktor Rozov, scenarist, Serghei Urusevski, operator — inspirații realizatori ai filmului

„LACUL LEBEDELOR”. Dacă cineva își va memora marile evenimente ale stagiunii artistice actuale, fără îndoială că va așeza în frunte sculptorul turneu al Baletului din Lenin-grad. Bucureștenii au căpătat pentru Natalia Dudinskaia, interpretă principală din „Lacul lebedelor”, un sentiment de adevărată venerație. Parcă pentru a sublinia ideea că marea artă a balerinilor sovietici e tradițională, apare acum filmul „Lacul lebedelor” având de astă dată în dublul rol Odetta-Odilia, pe Maia Plisețkaja (Teatrul Mare din Moscova).

„DUELUL”. Pomeneam mai sus de „Othello” și, implicit,

mă gândeam la interpretii săi. Irina Skobțeva, în Desdemona, era însăși simbolul dragostei fără prihană. În „Duelul”, inspirat după o novelă de Kuprin, Șurocika-Skobțeva este opusul eroinei venetiene. O femeie meschină, cochetă, mică provincială cu aspirații de doamnă mare. Și cele „Trei surori” ale lui Cehov, visau să ajungă la Moscova. Dar visurile Șurocicăi trec, fără remăscări, peste un cadavru...

„DRUMUL SPRE STELE”. Este cel mai interesant film științifico-fantastic realizat în ultimii ani. În „Lumea tăcerii” comandantul Cousteau investiga adâncul mării, călătorind oarecum în trecutului lumii. Cineaștii sovietici, în „Drumul spre stele”, scriează viitorul. Pornind de la strălucitele realizări sovietice în domeniul lansării de sateliți artificiali ai pământului, ei ne invită la cea mai fantastică aventură a timpurilor noastre: un loc de astronaut în caravana navelor, via Pământ-Lună!

„ZILE DE DRAGOSTE”. Doi țărani, Angela (Marina Vlady) și Pasquale (Marcello Mastroianni), se iubesc, dar sînt atît de săraci, încît nici nunta, oricît de modestă, nu și-o pot plăti. Să renunțe la fericire?

Cu un umor prin care răzbat vizibil accentele satirice la adresa societății italiene, talentatul regizor Giuseppe de Santis rezolvă toate încurcăturile.

„MARTY”. A luat Premiul de Aur la Cannes, în 1955. Pentru interpretare, lui Betsy Blair i s-a conferit marea „Oskar”. Prin ce excelează „Marty”? Cred că tocmai prin faptul că știe să contrazică rețetele Hollywood-ului. „Marty” e viața fără neon a americanilor de rînd. Viața văzută prin lentile impresionant de sincere.

M. MARINESCU-SANDU

EXPOZIȚIA PAUL MIRACOVICI

Cine a urmărit pictura lui Paul Miracovici știe că, atunci cînd intrai într-o expoziție colectivă, tablourile sale se disting de cele tuturor celorlalți artiști prin ceva cu totul deosebit. Linia geometrică, simplificată, tăișul contrastelor, cumintenta peisajului, căruia natura îi imprumută liniște și mai ales acea lumină deosebită prin reflexele lăptoase, caracterizau viziunea artistului. Ceea ce înfățișează astăzi pictorul e o surpriză. Pare o confesiune sinceră că realizările din anii tinereții au fost, acum, la maturitate, date de o parte de revelația altor aspecte ale naturii și, mai mult, de o nouă concepție asupra vieții.

„Cea mai mare parte a lucrărilor prezente sînt fragmente, studii făcute în vederea unor compoziții pe care autorul lor speră, vizează să le realizeze. Ele ar putea fi privite deci ca niște lucrări premergătoare ale unei rapsozii picturale, închinată celor ce le-au inspirat”, mărturisesc artistul în prezentarea pe care și-o face în catalogul expoziției sale. Și nu putem să nu-l credem, cînd îi citim, în pinzele expuse, mai mult decît în declarația programatică, entuziasmul sincer și juvenil pentru geniul artei populare, entuziasm pe care îl dedică evocării chipurilor și grupurilor compozițiilor rustice. S-ar părea că nimic din ceea ce a constituit arsenalul tehnicii lui Paul Miracovici și al inspirației trecute n-a rămas. Cele câteva lucrări de factură mai vechi, așezate parcă înadîns în expoziție — ca în experiența de laborator „marmorul” — ca să indice drumul parcurs, arată totuși înfrîngerea dintr-o viziune însoțită a peisajelor vechi și a bismalei albe care aureolează un cap de țărăncă, de pildă. Lumina care-l străpunge înainte pe artist e acum stăpînită de el. Viziunea, înțelegerea, pătrunderea chipurilor, mișcării sînt adnc realiste, aspre uneori, dar aspre ca o mustare făcută din dragoste.

Artistul își abordează genul cu curaj, fără vreo ezitare a trăsăturii. La analiza unora din lucrări trebuie ținut seamă și de faptul că, de mai bine de zece ani, el face pictură murală și că, la unele compoziții, își transpune experiența pe pînză, păstrînd o parte din procedecele folosite la picturile pe mari suprafețe. La portrete și grupuri reduse („Doa femeie” sau „Trei copii de moși”, de pildă) se oglîndește acea stilizare și acel echilibru al liniei, culorii, armoniei, care caracterizează inspirația ingenioasă a artei populare. În unele compoziții însă (ca în „Tîrguri”), simplificarea, pe alocuri excesivă, lipsa perspectivei, acoperirea întregii suprafețe cu diferite motive de factură decorativă, nelăsînd nici un pic netîns de culoare vie, arată amprenta și influența lucrării de frescă. Aci trebuie să-i acordăm creditul cerut în pasajul citat din prezentarea catalogului și să sperăm că va reuși să realizeze ceea ce și propune.

Dacă nota dominantă a expoziției o dă viața la țară — cu aspecte multiple, din care unele de actualitate — nu lipsesc nici privilegiile tulocne și peisajele din Gura Humorului, naturile moarte, florile, nudurile, care arată posibilitățile variate de exprimare ale artistului. În toate domnește un optimism sănătos. Chiar dacă uneori culoarea e mai puțin vie, autorul reușește, grație unei analize subtile, să păstreze totuși armonia contrastelor.

Revizuirea concepției picturale și tematică a lui Paul Miracovici dovedește o linie de gîndire în care progresul se afirmă tot atît de sigur ca și în maturitatea sa artistică.

Șt. BANU

LA TEATRUL DE STAT DIN ORAȘUL STALIN

Ceea ce s-a remarcat și în „Licenții” se remarcă și în „Trei generații”, ca o caracteristică a punerii în scenă. Regizorul Mihail Pascai e, în felul lui, un plastician și, dacă ai întrerupe spectacolul la un moment dat, ai descoperi un tablou de o compoziție armonioasă și ponderată. Plasticizarea regizorală nu s-a oprit numai la viziunea actorilor în grupuri, în picioare, în mișcare, ci a intervenit și asupra scenografiei, introducînd în prim-plan o fereastră ce simbolizează granița între două lumi. E granița pe care două generații de femei n-au putut-o depăși și peste care va trece abia femeia celei de-a treia generații.

Dacă regia a reușit să aibă o viziune plastică, globală, ea nu a putut interveni — prin forța lucrurilor — în mod nemijlocit asupra compoziției. Piesa Luciei Demetrius oferă mari posibilități personajului principal, Ruxandra, nu numai caracterologic, dar și în ceea ce privește compoziția. De altfel, chiar dacă textul trece uneori peste complexitatea Ruxandrei, subliniindu-i numai dominanta luminoasă și romantică, e meritul Mădei Florian de a fi îmbogățit viața interioară a personajului. Acțiunea reușește o admirabilă mamă și bunică (actele II și III) creînd două virște ce nu se limitează la trunchiul încovoiat și mina zburcîită (dar și acestea făcute cu multă plasticitate). Ea e mai înfrî o fată visătoare și exuberantă, apoi o femeie nobilă și frumoasă, păstrînd candoarea omului care nu știe să se apere. Și, în sfîrșit, o bătrînă pe care grijile și renunțările au transformat-o, făcînd-o să iasă din resemnarea ei. Mihăiță Gritănușu (Ilie, fiul judecătorului Ionitșă) e într-adevăr, în actul trei, un moș senilizat, a cărui vorbă amintește un behăit, și e purtat de colo pînă colo de niște picioare care par să aibă o viață proprie. Dar mina puternică ce ține undița, gura voluntară trădează din cînd în cînd vîrsta actorului. Geta Graph-Tîntu înfățișează o „domnișoară Macri cea mică” jalnică și desfranzată, grotescă chiar. Dar și ea dă dovadă de puțin prea multă energie în ultimul act, vorbind cam tare și cu o dicție tinerească. Vera Stîopu e fără îndoială mai bună ca doamnă, decît ca tinăra fată și, cu mijloace puțin, sugerează oboșala, plictiseala rece, ușorul cinism.

Din păcate, dintre aceste trei generații ultima e cea mai neconvîngătoare — și asta se datoră în primul rînd textului. Dar nu e mai puțin și o vină a regizorului, care îi distribuie pe Dan Puican în roluri de muncitori revoluționari, cînd e evident că silueta și aerul efeminat al acestuia cer altceva.

C. BACIU

Mada Florian și Aristotel Apostol în „Trei generații”.

REINTRAREA LUI DON JUAN

Se spune că e aproape imposibil să cunoști într-o viață tot ce a creat Mozart în 30 de ani; dar chiar dacă ai cunoaște tot, cu excepția lui „Don Juan”, și-ar fi foarte greu să-ți formezi o părere completă despre marele compozitor. Pentru că în această „drama glicoso” s-au adunat nu numai elementele fundamentale ale dramaturgiei mozartiene, ci și trăsături care par a ține de Beethoven, de Wagner sau... de compozitori care nu s-au născut încă. Să cunoști „Don Juan” este un moment crucial în viața iubitorilor de operă; să-l dai viză pe scenă este un act nu mai puțin crucial în cariera dirijorilor, regizorilor și interpreturilor săi.

De data aceasta inițiativa de a-l pune în scenă pe Mozart a aparținut Clujului.

Regizorul I. Arbore a căutat în „Don Juan” ecouri profunde și contemporane și, în parte, le-a găsit: „în parte”, pentru că arta de a împleti noutatea viziunii cu tradiția stilului aparține marilor experiențe, nesfîrșitelor taționări. Faptul că spectacolul clujean se desfășoară în decorații evidente simplificate — datorate lui Silviu Bogdan — nu ar avea în sine nimic reprobabil, dacă n-ai simți pe alocuri, în tabloul al doilea, de pildă, sau în scena serbării și mai ales în final, un anumit exces de „cătări” care depășesc spontaneitatea, ineputabilitatea spontanității mozartiană.

Spectacolul rămîne însă interesant și de o vădită originalitate. Iar latura muzicală a completă, într-adevăr, ponderea necesară spectacolului.

Orchestra, condusă sobru și autoritar de A. Chisădji, a sunat foarte curat, susținînd soliștii de o valoare de stil egală, cum sînt Constantin Urusevscu (Don Juan, frumos realizat, poate cu insuficiență grija pentru frază și acuratețe în arii), Traian Popescu (excelent Leporello, adevărată creație scenică și muzicală), Iléana Handrea (o Doa Ana realizată concentrat, cu grija pentru linia personajului), Lia Anca (depășită puțin de rolul Doinei Elvira, pe drumul unei interpretări valoroase), Livia Liseanu (irezistibilă și poate prea temperamentală Zerlină), Cornel Fănășeanu (Don Ottavio), Emil Mureșan (comandorul), Ion Udrescu (Masetto).

Poți să fii sau nu de acord cu unele momente ale spectacolului, dar nu se poate să pleci de la Opera de Stat Romîna din Cluj fără recunoștință pentru strădania vizibilă de a ne restitui, după atîția ani de întrerupere, această grea și uimitoare dramă muzicală veselă a lui „Don Juan”.

I. H.

Tatiana Samoilova în „Zboară cocorii”.

Betsy Blair și Ernest Borgnine în „Marty”.

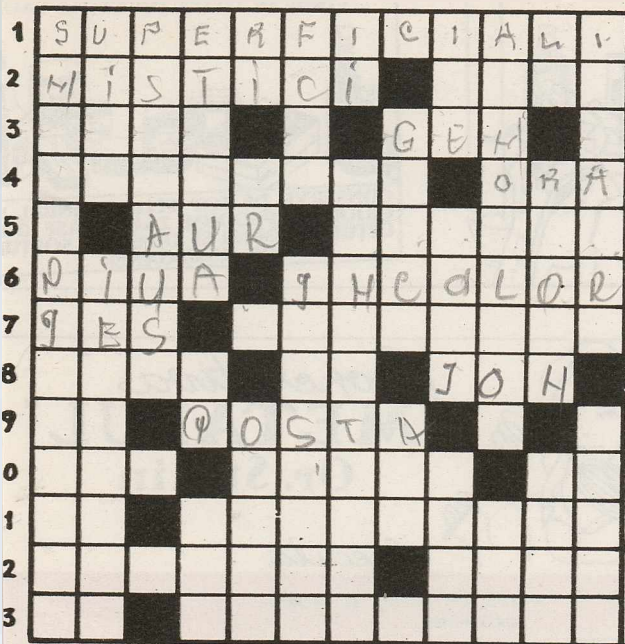
Doi pămînteni fac primii pași în Lună.

Scenă din „Zile de dragoste”.

Cuvinte încrucișate

1 2 3 4 5 6 7 8 9 10 11 12

II CARACTERIZEAZĂ...

ORIZONTAL: 1) Oamenii pe care îi caracterizează lipsa de aprofundare a lucrurilor și fenomenelor cu care au de-a face. 2) Credențe în forțe mistice, supranaturale, caracteristice pentru oamenii apoiați — Construcție careia îi este caracteristică înălțimea deobit față de dimensiunile bazei sale și față de cea a clădirilor înconjurătoare. 3) Firdă — E caracteristică dormitorului. 4) Cule mici ce i caracteristică deosebită: sînt făcute din lemn — O caracterizează cele 60 de minute. 5) În munții Apuseni constituie caracteristica geografică a regiunii, iar pe capul unei femei, o caracteristică a afurii — Îi caracterizează pe cei mințioși. 6) Vas de pămînt, de măr sau de metal, caracteristic stării de înapoiere economică în care a fost menținută țărănimea noastră în timpul regimului burzoes-moșieresc — Adjectivul ce-l caracterizează pe cel mîhnit (m.). 7) Plec afară din casă — Participiul ce caracterizează un corp ruit și înălțurat orice urmă de transparență. 8) O caracterizează agostea de pace — Îi este caracteristică o rotire completă în jurul axei — Nume masculin. 9) Caracteristici: e mic, dar cu el despică tuci mari — Îi este caracteristică transportarea și distribuția răspundei. 10) Caracteristic canacelor, somierelor și foțiilor (sing.) — ... Iulius Cezar — Pronume. 11) Posed — Caz caracteristic bolnăvicioș. 12) Adjectiv prin care este caracterizat un nu ce comite fapte reprobabile — Lenie. 13) Cămașă caracteristică nru portul național românesc — Întindere de pămînt caracterizată prin hotare precis stabilite și pe care se exercită o anumită autoritate.

VERTICAL: 1) Emotivitate (pl.). 2) Caracteristica unui lucru xsit de frumusețe — Numele general al mai multor boli ce se caracterizează printr-o anomală înmulțire a globulelor albe ale sîngelui. Caracteristica celui ce privește cu neîncredere viața. 4) Platforma filotinei — Eugen Petrescu — La arma de tir sau la șah. 5) Rîu! Teșite! — Cea mică îi caracterizează pe cei lipsiți de cinste (pl.). Lipsa lui este o caracteristică a necumpătării — Adjectivul ce caracterizează ceva greu de suportat. 7) Pronume — Vizitor. 8) dogan — Suf caracteristic pentru unele regiuni din Caucaz, Crimeea Asia Centrală. 9) Caracteristică principală: adesea se incurcă (ing.) — Caracterizat prin uscăciune — De unul singur. 10) Impunit — Garanție. 11) Leri! — Expresie de ocară, caracteristică ăritului lui Moș Teacă — Culpe. 12) Caracteristica omului cu multă înțită de carte — Școală medie.

Dezghearea Jocului „Agricultura mecanizată”, apărut în nr. 13

ORIZONTAL: 1) Secerătoare — S. 2) Eliminate — Dat. 3) Mecanice — Sere. 4) Ac — N — V — Lr — Car. 5) Nr — Atelier — T. 6) Arătură — Sac — S. 7) Tiri — S — Cotig. 8) Of — Imasuri — Ab. 9) Rid — Tractoare. 10) Icar — In — Un — Nr. 11) Arid — Turații. 12) Prășit — Dilata. 13) Vici-nal — Iran.

FILATELIE

FILATELIA ȘI VICTORIA ANTIHITLERISTĂ

Oglindă fidelă a evenimentelor ntemporane, filatelia păstrează imaginile mărcilor postale o evarală frescă a tragediei eu-pene dezlănțuite de hitleriști. Înfringerea acestora, în me-

morabila zi de 9 mai 1945, a fost salutată de toate țările lumii și prin emisiuni postale. Reproducem aici cîteva exemplare de timbre care oglindesc victoria asupra fascismului.

„LAOKOON E AL NOSTRU”

Și cînd te gîndești că „revolta” a pornit de la o falimoasă operă de artă, a cărei origine este de multă vreme controversată!

Se știe că celebrul grup sta-tuar Laokoon și fiii săi încolă-ciți de serpi, de la muzeul Vati-canului, este o copie. Ea a fost găsită în anul 1488 la termele lui Traian și restaurată în 1500, din ordinul lui Michel Angelo. Originalul însă este mult mai vechi, căci îl găsim menționat de către istoricul Plinius cel Bă-trin, ca operă a trei sculptori greci: Agessandro, Polydoros și Athenodoros.

Ce s-a întîmplat de fapt? Inginerul Erno Bellanti con-duce lucrările unei șosele de-a lungul coastei, în apropierea satului Sperlonga (Italia). Într-o grotă se descoperă întîmplător 400 de fragmente de marmură ale unei imense sculpturi, care au o izbitoare asemănare cu Lao-koon-ul din muzeul Vaticanu-lui. Se întîmplă ca tocmai ingi-nerul Bellanti să fie arheolog amator. El cheamă un grup de specialiști care cer autorizația să transporte fragmentele la Roma, pentru a reconstitui sta-tuia.

Abia acum începe conflictul: locuitorii din Sperlonga se opun! Au trăit atîta vreme în sărăcie și acum, cînd pe teritoriul co-munei lor s-a găsit o comoară capabilă să atragă turiștii și bani, aceasta să le fie luată? Nu! Și au hotărît să-l aperse pe Laokoon cu prețul vieții lor. Cînd au sosit camioanele ca să ridice fragmentele de marmură, pescarii sperlongezi le-au alun-gat și, o dată cu ele, pe poli-țiștii veniți să aducă la îndepli-nire poruncile stăpînirii. Inter-essant este că Vaticanul e cel mai nemulțumit de tot ce se petrece la Sperlonga. Copia Lao-koon-ului de la muzeul „cetății sfînte” e un puternic punct de atracție pentru vizitatori, astfel încît găsirea originalului nu e de loc binevenită. Aparțin într-adevăr fragmentele găsite în grotă de lângă Sperlonga, grupului au-tenticului Laokoon? Vor izbu-tii pescarii să-și păstreze co-moara?

Iată două întrebări la care e greu de răspuns astăzi!

R. N.

1. Celebrul grup de la Vatican (copia).
2. Unul din fragmente: tors bărbătesc.
3. După dimensiunile acestei mîini, înălțimea lucrării a fost apreciată la 6 m.
4. Zi și noapte cetățenii din Sperlonga păzesc intrarea peșterii unde a fost găsită statuia.
5. S-ar putea ca acest cap să fie al autenticului Laokoon.

SFATURI practice

SĂPUN DE MAI

Cunoșteam „pelinul de mai”, „mieci de mai”, „ciresițe de mai” sau timpurii — dacă vreți — dar de... „săpunul de mai” nu auzisem niciodată. Pînă deunăzi, cînd, mergînd la cinematograful cu două prietene mai în vîrstă, le auzii discutînd înainte de începerea spectacolului.

— Cred că n-am să pot veni săptămîna asta la tine, cum ți-am promis — spuse una.

— Sigur, așa ești tu, nu te ții niciodată de cuvînt — îi reproșă cealaltă.

— Nu, dragă, trebuie să mă înțelegi, am o săptămîna foarte încărcată. În primul rînd, trebuie să-mi fac neapărat săpunul.

— Ei, și dacă ai să-l faci mai tîrziu, ce-o să se întîmple?

— Imposibil. Săpunul de mai se face în perioada cînd pelinul e în plină înverzire. I-am și spus unei femei să-mi aducă de la țară un mănunchi de pelin frumos. Și apoi grăsimile pe care le-am strîns în tot timpul, jernii nu mai rezistă acum, la căldură. Așa început să prindă miros.

— Bagă-le și tu în răcitor.

— Ei, da, chiar asta îmi mai lipsea în răcitor.

Auzindu-le, mă virii și eu în vorbă:

— Cum ai spus? — întrebai nedumerită. Săpun de mai? De ce neapărat de mai?

— Păi, n-auziși? Din cauza pelinului.

— Și prin ce se deosebește acest săpun de mai, de altul? — mai întrebai.

— În primul rînd, prin culoare și prin miros. Nu rămîne alb, galben sau vînat ca celelalte, ci capătă o culoare verzuie, frumoasă; de altfel își însușește și parfumul pelinului, pe care-l transmite rufelor spălate cu el.

Spectacolul începu, așa că nu mai avui răgaz s-o întreb și alta ceva, dar la ieșire aflai de la ea rețeta exactă, care pînă la un punct nu se deosebește cu nimic de aceea a săpunului obișnuit, făcut în casă. Adică: se iau, pentru un kilogram de grăsimi, în medie, 300 gr de sodă caustică, 4-5 litri de apă, 150-200 gr de sare și un mănunchi zărvănat de pelin verde. Soda se topește cu o zi înainte în această cantitate de apă. Apoi jumătate din lichidul obținut se pune la fiert și, cînd a dat în clopot, se adaugă grăsimile bine mărunțite și se lasă să fiarbă în continuare, pînă devine o pastă uniformă. În timp ce fierbe, se amestecă ne-continuu cu un făcăleț și se adaugă, puțin cîte puțin, și restul de apă cu sodă.

— Dar pelinul? — veți spune. Ce faci cu el?

Aici e aici! Trebuie să știi cînd să-l introduci în această pastă. Adică nici prea devreme, nici prea tîrziu, ci atunci cînd închegarea pastei e aproape de

sîrșit. Dacă soda e de calitate bună și elementele de compoziție bine dozate, momentul acesta sosește cam după o oră de fierbere. Se introduc numai frunzele de pelin, nu și cotoaretele, și se fierbe în continuare pînă cînd pasta obținută se prinde de făcăleț, iar răcită formează, prin frecare între degete, foite de săpun. Acesta e semnul că întreaga operație e pe sîrșite. Înainte de a lua vasul de pe flacără, se adaugă sarea, se amestecă bine și se dă de o parte pentru răcire. Sarea are rolul de a separa săpunul de leșie. În sîrșit, cînd săpunul s-a întărit suficient, se scoate din vas, se taie în bucăți și se pune la uscat, undeva la umbră. Uscat la soare, săpunul capătă pete.

Cît despre frunzele de pelin, din ele nu vor mai rămîne decît culoarea și parfumul — restul va fi macerat de sodă caustică.

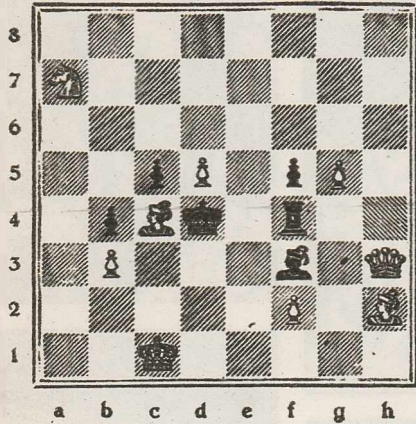
Așa cel puțin m-a asigurat gospodina cu experiență, care mi-a mai spus de altfel că, în loc de pelin, pot să pun foarte bine levănțică, rosmarin, garoafe sau chiar esență de vanilie, dar, în acest caz — a subliniat ea — nu mai e... „săpun de mai”.

Mă rog, am să încerc și eu și, de nu mi-o place, să vezi ce... săpunulă o să-i trag gospodinei sfătuitoare.

JOSIANA

SAH SAH SAH

Problema
de K. Jukovin (Kiev)
Locul I în meciul R.S.S. Ucraineană
R.P. Bulgaria, 1958

Mat în 2 mutări
(Alb: Rc1, Dh3, Nc4, Nh2, Ca7, Pp. b3, d5, f2, g5. Negru: Rd4, Tf4, Nf3, Pp. b4, e5, f5).

De vorbă cu medicul

AMIGDALITA

Este o boală foarte răspândită, care afectează toate vârstele dar, cu precădere, copiii și tinerii. Prin ea înțelegem inflamația — de obicei acută — a amigdalelor, organe limfatice situate între gură și faringe. Deși cu aspect de infecție locală, amigdalita afectează de multe ori întregul organism, prin bolile la distanță pe care le poate da (nefrite, reumatism) sau, uneori, prin evoluția gravă pe care o poate lua (septicemia).

Boala poate fi cauzată fie de virusuri sau microbi (streptococ, difteric, stafilococ etc.) foarte virulenți, introduși în gură o dată cu aerul inspirat, fie de microbi sau virusurile care se găsesc în stare naturală în organism și care, din pricina scăderii rezistenței acestuia, devin patogeni. În ce privește scăderea rezistenței organismului, ea se produce ca urmare a surmenajului, a diverselor boli, ca rujeola, gripa etc. precum și sub acțiunea frigului, a unei zăpezii. Boala începe cu senzația de jenă în gât, apoi cu dureri, accentuate la înghițire, cu salivare abundentă. Bolnavul are frisoane, temperatură ridicată, dureri muscu-

lare, astenic, lipsa poftei de mâncare, grețuri. Amigdalele își sint umflate (putând ajunge până la omușor) roșii, uneori avind puncte albe de puroi (amigdalita pultacee), altele fiind acoperite cu membrane de culoarea albușului de ou (amigdalita difterică) sau, în cazurile grave, prezentind pe suprafața lor ulceratii.

O dată cu simptomele descrise mai sus, ganglionii din regiunea gâtului se umflă și devin durosii.

Apariția amigdalitei trebuie, în general, să-l determine pe bolnav să se prezinte medicului, cu atât mai mult cu cât această afecțiune reprezintă uneori un simptom al unor maladii mai grave, cum sint: difteria, scarlatina, bolile de sînge etc. De cele mai multe ori însă, amigdalita se prezintă ca o afecțiune în sine, care evoluează pe cont propriu.

Care este tratamentul? Bolnavul trebuie să facă regulat gargare cu ceai de mușețel cald, din oră în oră, trebuie să-și pună prișnite locale cu apă alcoolizată, pe care să le schimbe des. O acțiune bună o au gargarele cu antiseptice slabe. Se vor evita însă soluțiile concentrate, deoarece ele irită mucoasa, producind noi căi de pătrundere a microbului în organism.

Concomitent cu cele de mai sus, tratamentul trebuie să se adreseze microbilor care au produs boala. Pentru aceasta se vor da bolnavului sulfamide (2-8 gr pe zi, în raport cu vîrsta) sau penicilină (4-600.000 unități pe zi). De asemenea, pentru neutralizarea toxinei, în cazul amigdalitei difterice, trebuie să se facă neapărat, la începutul bolii, ser antidifteric. Netratată, boala poate da complicații locale (flegmoane amigdalene, otite) sau se poate croniciiza, constituind un permanent focar de infecție. În acest din urmă caz amigdalele trebuie scoase; operația nu trebuie făcută însă în anotimpurile reci și în nici un caz în timp de epidemie (poliomielită, difterie, scarlatină etc.). Prin picăturile de salivă care se răspîndesc în timpul tusei și vorbitului, bolnavul de amigdalită poate provoca infecția persoanelor din jur, mai ales în cazul amigdalitelor virotice, scarlatinoase și difterice. De aceea e indicat ca, atunci cînd apar în colectivități, bolnavii de amigdalită să fie izolați.

ÎNTEPRINDEREA
DE INDUSTRIE LOCALĂ
LAZAR ȐDȐN
TG. MUREȘ

LANSEAZĂ
NOUL
PRODUS

TRANSPERANTE

PENTRU FERESTRE
Rezistente, elastice,
estetice, în diferite cu-
lori, modele și dimen-
siuni, confecționate din bum-
bac și sîrmă de lemn.

La comenzi mari executăm și
montarea cu ajutorul echi-
pelor de tehnicieni.

O.C.L. ALIMENTARA - SIBIU

VINDE ÎN TOATE UNITĂȚILE SALE

CONSERVE DE TOT FELUL, VINURI, I
CHIORURI, PRODUSE ZAHAROASE (DU-
CETURI, GEMURI ȘI DIFERITE SORTURI
DE BOMBOANE).

Cooperativa
"METALUL"
Or. Stalin

Execută

articole de menaj din sîrmă și jucării
mecanice.

De asemenea, prestează orice servicii de
specialitate (în ramura metal) pentru de-
servirea populației.

O.C.L. PRODUSE INDUSTRIALE
SIBIU

Pentru sezonul de vară vinde
în unifășile sale un bogat sorti-
ment de

TESĂTURI IMPRIMATE

Articole de sport, marochinărie și parfumeri

Folositi

AZUR

CREMA NIVEA

ULEI DE PAR NIVEA

BALNEODER

NIVEA

cu încredere

PRODUSELE de CALITATE

de fabricii

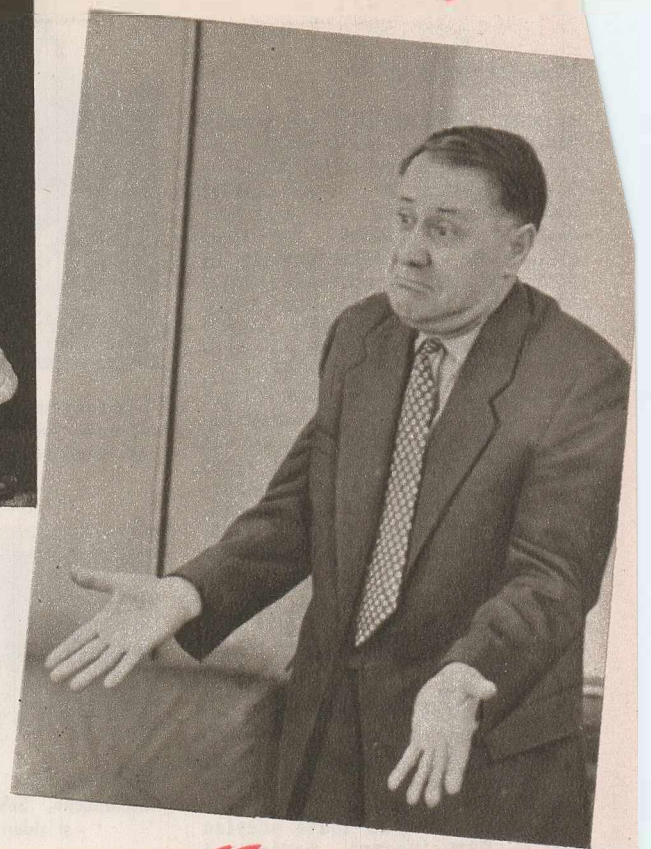
NIVEA

ORĂȘUL STALIN

ÎNCĂLȚĂMINTEA CU FEȚE DIN PÎNZĂ

asigură tufurilor un mers comod!

Practică, ușoară, convenabilă.

Stinga: Nu se poate să nu rizi la rindu-ți din plin, când îl vezi pe M.I. Jarov cu câtă poftă hohotește la auzul unei anecdote — de astă dată din viața gazetărească.

Centru: K.F. Roek este într-adevăr fermecătoare...

Dreapta: I.A. Liubeznov, recitind o fabulă.

ÎN VIZITA LA

FLACARA

Fotografii de A. LOVINESCU

M.I. Jarov, artist al poporului din U.R.S.S., nu este o cunoștință nouă pentru noi, spectatorii români. Cine a văzut pe ecranele cinematografeilor: „Petru I“, „Birjarul aerului“, „Ordinul Anna“ și alte numeroase filme în care a jucat și acest strălucit reprezentant al artei sovietice, nu l-a mai putut uita. Și, mai ales, a învidiat pe fericirii care au putut să-și procure bilete la „Puterea întunericului“, la „Lupii și oile“ sau la celelalte spectacole — din păcate prea puține — pe care marele „Teatru Mic“ le-a prezentat la noi.

Este deci de la sine înțeles cu câtă bucurie au primit redactorii „Flacării“ vestea că M.I. Jarov va vizita redacția. Și bucuria a fost cu atât mai mare atunci când s-a aflat că interpretul lui Mitrici din „Puterea întunericului“ vine însoțit de alți doi străluciți actori ai Teatrului Mic, tinăra artistă emerită K. F. Roek, interpreta fetei Aniutka din piesa lui Tolstoi, și I.A. Liubeznov, artist al poporului din R.S.F.S.R., pe care ni-l amintim cu multă dragoste din filmul „Ora 6 după război“.

Impresii despre țara și publicul nostru, amintiri și anecdote din viața teatrală, o recitare din Serghei Mihalkov — în „rolul titular“ I.A. Liubeznov — iată pe scurt „programul“ acestei vizite prietenești, din care publicăm câteva imagini.

...Scenă nu există, cortină așijderea — spectacolul este deci cu totul improvizat. Dar când I.A. Liubeznov interpretează un iepuraș dintr-o fabulă, spectatorii uită că e vorba de o improvizație.

Iar de data aceasta nu mai e vorba de un rol, ci de o amintire din viața de artist, povestită cu pasiune și ascultată cu atenție și interes.

Și iată-l pe M.I. Jarov interpretând un rol adecvat decorului: rolul de redactor-șef. Pe cât se pare, manuscrisul nu-i este pe plac...

(Urmare din pag. 3)

primul „restaurant“, pe strada Marszalkowska. Acolo unde zăceau în ruine resturile cartierului Starowka, se înalță astăzi din nou colțisorul cel mai fermecător al Varșoviei. În fostul cimitir de case transformate în moloz și cenușă pulsează astăzi din plin viața unui mare oraș.

Mulți arhitecți străini, veniți din diferite părți ale lumii imediat după terminarea războiului, ca să vadă unde existase Varșovia, au afirmat că reconstruirea acestui oraș ar reprezenta un act mult prea îndrăzneț și au venit cu ideea de a se începe construcția capitalei pe un loc nou, dincolo de vechea așezare geografică. Dar, dacă s-ar fi dat ascultare acestor sfaturi, am fi avut oare astăzi aceeași Varșovie? Ar fi fost un alt oraș, poate mai frumos și bine planificat din punct de vedere urbanistic, un oraș mai modern, dar nu ar fi existat cartierele Mokotow, Powisle, Ochota, Starowka; pe scurt, nu ar fi fost Varșovia „noastră“, pe care au avut-o și au dorit s-o aibă din nou varșovienii.

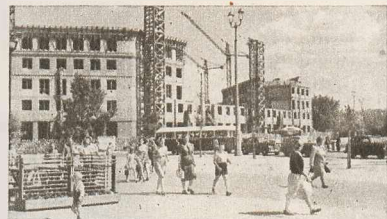
Trebuia să spun toate acestea de la bun început, pentru că fără atare explicație nu se poate vorbi despre Varșovia de astăzi. Acest punct de plecare a fost necesar pentru a crea o perspectivă, pentru a compara ce a fost în trecut cu ceea ce s-a realizat pînă astăzi, pentru a căuta proporțiile vechi și noi și deosebirile în expresia arhitectonică a orașului. Această introducere a fost necesară pentru a scoate în relief efortul uriaș, început cu atîta curaj în urmă cu 13 ani și dus la bun sfârșit. Voi vorbi deci acum despre Varșovia de astăzi și despre viața ei de fiecare zi.

II.

Prin larga vale în centrul căreia s-a întins Varșovia trece, purtîndu-și alene apele, fluviul

Cele două fetețe, născute în anii de după eliberare, urcă treptele din Marienstat, acolo unde odinioară au bîntuit moartea și distrugerea.

Un tablou tipic al Varșoviei în curs de reconstrucție. Schele, macarale mecanice și ziduri care se înalță.

Cea de-a doua pasiune a Wieslawei Szpondrowska, tînără solistă a operetei din Varșovia, o constituie pictura decorativă.

Vistula. Vistula împarte capitala Poloniei în două. Și astfel Varșovia este de fapt formată din două orașe, legate între ele prin cinci mari poduri. Un „oraș“ îl formează cartierul Praga—care a scăpat cu distrugerii mai mici—un cartier comercial, plin de mișcare și gălăgie, avînd alături cartierul Grochow; al doilea, Varșovia propriu-zisă, „orașul“ de pe malul stîng, care a fost în întregime reconstruit. Cînd vorbim despre Varșovia, avem în vedere tocmai această parte cu strada Marszalkowska, Nowy Swiat, Chmielna și Aleje, și nu întregul spațiu edilitar al orașului.

Varșovia se află în centrul atenției întregii țări. Este firesc ca tot ceea ce privește capitala să fie drag fiecărui polonez, iar lozincă „Întregul popor își construiește capitala“, înscrisă pe frontispiciul unei clădiri reconstruite, în care se află acum „Clubul internațional al presei și cărții“, nu este o frază goală. Duminicile și în zilele de sărbători Varșovia găzduiește numeroși excursioniști. Vin oameni din întreaga țară. Poți vedea straietele colorate ale țărancilor din Łowicz, hainele de culoare închisă ale minerilor din Silezia și costumele muntienilor din Podhale. Toți vor să vadă Varșovia, iar apoi își împărtășesc unul altuia părerile despre capitală.

Orașul meu este nou și fără îndoială frumos; sînt însă oameni cărora nu le plac unele lucruri în capitala reconstruită. Și e un paradox faptul că acei care o critică sînt de cele mai multe ori chiar arhitecții care au construit-o. În general se critică faptul că nu s-a reconstruit totul pe baza unor planuri urbanistice ultramoderne. Nu sînt un specialist în acest domeniu, dar aș putea afirma și eu că la reconstrucția Varșoviei s-au împletit cel puțin două concepții arhitecturale. Una este reclădirea orașului după planurile vechi, adică reclădirea Varșoviei din secolul

al XIX-lea, și alta—un monumentalism care se manifestă prin blocurile de piatră cu aspect sever, așezate în plin centrul orașului, blocuri care adăpostesc nenumăratele birouri ale marilor instituții.

Aspectul orașului nu este încă definitiv format. Trebuie deci să mai avem răbdare, căci nu au dispărut încă toate schelele.

În ceea ce privește centrul îmi place însă mai mult Bucureștiul cu amestecul său de arhitectură romană a micilor palate și blocurile moderne de pe bulevardele Bălcescu și Magheru. Dar, s-ar putea să fie numai impresia primei întîlniri...

III.

Plimbarea prin Varșovia trebuie s-o încep de la Palatul Culturii și Științei. Aceasta este logica construcției. Corpul uriaș înalt de 300 de metri, care își ridică spre cer vîrfurile ascuțite, formează profilul orașului. Acest palat monumental, poate prea mare pentru Varșovia, dominează orașul. Ai putea spune că el se află pretutîndeni, vizibil din toate părțile orașului, și a putea constitui un indicator drum pentru un călător rătăcit.

Plecînd de la palat spre sud trecem prin cartierul de locuințe, cel mai reprezentativ, așa-numitul cartier MDM. Marile blocuri din piatră își au stilul lor aici se află unul din locurile cele mai animate și, totodată preferate ale locuitorilor Varșoviei. Seara, pe strada Marszalkowska se revarsă mulțimea de oameni care se plimbă sau vizitează marile magazine, din care în ce mai bine aprovizionate tot aici se află numeroasele cafenele, locuri de întîlnire pentru locuitorii din toate cartierele.

La Varșovia prin denumire de cofetărie se înțelege altceva decît la București. Aici lumea vine mai curînd să mănînce prăjituri și dulciuri, pe cînd în Polonia oamenii se duc la cofetărie pentru a consuma cafea. La Varșovia există foarte multe asemenea cofetării-cafenele, în general bune și plăcute, ceea ce face ca mulți să-și petreacă aici bună parte a timpului liber. Atmosfera propriu-zisă, intimă, a Varșoviei trebuie căutată mai curînd aici, printre oameni, în discuțiile acestora, și nu străbătînd străzile sau examinînd arhitectura clădirilor. Mai ales aici poate fi cunoscut psihicul orașului, laturile pozitive și negative ale vieții, lipsurile mai mari sau mai mici, precum și succesele, bucuriile și neazurile oamenilor. Cine vrea să cunoască Varșovia, trebuie să se amestec printre oameni.

IV.

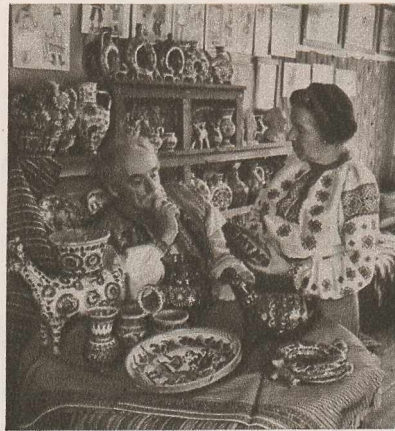
Noi, varșovienii, ne iubim orașul așa cum copiii iubesc mamă bună. Cînd ne aflăm un timp mai îndelungat departe de orașul nostru, ne lipsește parc romantismul varșovian, care de fapt este un optimism tenace. Bucureștiul îmi place, aș putea rămîne aici multă vreme, dar a vrea în fiecare seară să trec prin Nowy Swiat, să intru într-o cofetărie-cafenea din Varșovia la „Alhambra“ sau la „Pokurant“ și, ieșind de acolo, să văd luna suspendată deasupra străzii.

ÎN JURUL GLOBULUI

ISORI PE ECRAN. Pentru a se înlocui manuală de sortare a corespondenței, operație oasă și care necesită mult timp, la Poșta din Moscova funcționează niște aparate care ează muncă automat. Pe un ecran apare adresa scrisorii, iar operația, printr-o apăsare pe buton, face ca scrisoarea să ajungă în secția care centralizează corespondența din anumite regiune a Uniunii Sovietice.

DOI PASIONAȚI COLECȚIONARI. Soții Evgheni și Zoia Sagaidacini din orașul Kosko, regiunea Stanislav, U.R.S.S., au strâns timp de mulți ani, cu răbdare și perseverență, peste o mie de piese de artă populară hufulă, printre care obiecte de lemn sculptat, ceramică, țesături, broderii, costume naționale hufulă etc.

O CARTE LILIPUTANĂ. De 25 de ani Lajos Ehmman din Mohács (R. P. Ungară) se ocupă cu scrierea miniaturală. Recent el a transcris de mână, pe foi de mărimea 17x17 mm (mai mici decât o marcă poștală) lucrarea lui Imre Madach: „Tragedia omului”. El a realizat astfel cel mai mic manuscris din lume. Iată-l, în fotografie, alături de opera sa, așezată pe cartea tipărită.

Start!

● Sovieticii Pavel Kolcin și Leontieva Kolcina formează o pereche de mari sportivi. Pavel Kolcin este unul dintre cei mai buni schiori de fond din lume, în timp ce soția sa este de asemenea una dintre cele mai bune schioare de fond. Interesant e că în cadrul campionatului U.R.S.S., Kolcina s-a clasat pe locul 6, dar la mondialele de la Lahti ea a cucerit medalia de aur.

● Finala campionatului mondial de fotbal a și început. E drept că nu pe terenurile din Suedia, unde de-abia se schimbă brazdele, ci în... presă, care găzduiește un interesant duel între antrenorii echipelor participante. Iată un exemplu:

Seep Heberger, antrenorul formației R.F. Germane, care deține titlul mondial, a declarat: „Jocul colectiv al Cehoslovaciei și jocul bărbătesc al Irlandei ne provoacă mai multă neliniște decât strălucirea sudamericanelor”.

Răspunsul a venit prompt de la Guillermo Stabile, antrenorul reprezentativei Argentinei:

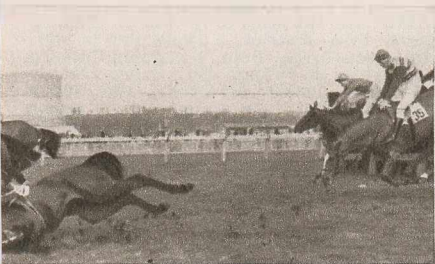
„Veți vedea în Suedia dacă argentinienii nu sînt decât niște virtuozii ai balonului”. Vom vedea!

● S-a petrecut în gara Austerlitz... Controlorul trenului de Tulle, văzînd un călător prinzînd din fugă ultimul vagon, a spus cu ironie: „Și asta se crede vreun campion olimpic?” Călătorul nu era altul decât campionul olimpic Alain Mimoun.

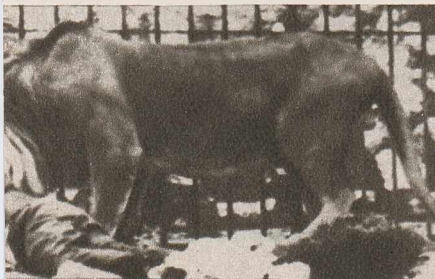
● La ultimul concurs al „oamenilor puternici” — concurs de forță desfășurat în Spania — s-au înregistrat următoarele performanțe: concurentul Ybarguren a ridicat, în timp de 30 de minute, de 431 ori o piatră de 50 kg, iar principalul său adversar, Ediariez (care cântărește 104 kg), a frînt pe o distanță de 42 metri o piatră de o tonă. Și aceasta tot în timp de 30 de minute.

● Dl. Lalle, secretarul federației franceze de judo, este un cetățean foarte liniștit. Pînă de curînd era și foarte credul. O întimplare neplăcută l-a făcut însă mai realist. Dar iată despre ce este vorba: răspunzînd unei invitații oficiale, s-a deplasat în Algeria pentru a arbitra la campionatele de judo de acolo. A doua zi după revenirea la Paris, s-a dus să arbitreze o obișnuită reuniune pariziană de judo. Cînd s-a prezentat însă în sală și se pregătea să se echipeze, a fost arestat. Motivul: „subversivă” deplasare în Algeria. Și naivul domn Lalle credea că s-a dus acolo ca arbitru sportiv!

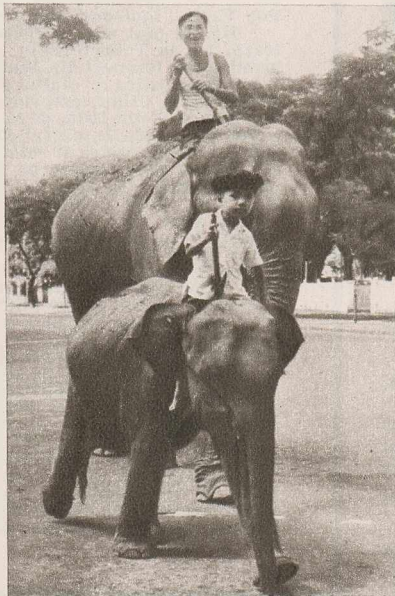
● În Suedia se fac mari pregătiri pentru finala campionatului mondial de fotbal. Interesul sîrînt de această competiție este urias. Aproape toate biletele pentru meciuri au și fost vîndute. Unii amatori de sport, mai comози, și-au propus să urmărească interesantele dispute fotbalistice, la televiziune. O recentă hotărîre a comisiei de organizare i-a pus însă pe gînduri și mai ales pe... drumuri (după bilete!). Meciurile nu vor fi transmise la televiziune, datorită unei prevederi a contractului încheiat de organizatori cu o firmă germană de filme. Toate meciurile vor fi filmate în exclusivitate de această firmă, care s-a angajat ca la 4 iulie să prezinte un film de 2.600 metri cu aspecte de la toate întîlnirile. Pentru acest film 40 de cineasți vor folosi 40.000 metri de peliculă.

TACOLE ȘI... CĂZĂTURI. Nici cei mai netați jochei nu pot evita căzăturile, atunci ar obstacole mai grele. Uneori, aceste mici ite se pot solda numai cu rănirea călăreților, fotografia de față, luată în timpul unei curse hipodromul Newbury din Londra. Alteori...

MIAT DE UN LEU. Comișînd grava imprudă a se fi strecurat în cușca unui leu din zoologică din Palermo, Giovanni Giuliano un tragic sfîșiat. El a fost sfîșiat de leul sub privirile neputincioase ale specta-

ELEFANȚI PE... MĂSURĂ... Elefanții grădini zoologice din Saigon sînt scoși adesea pentru... promenadă, pe străzile orașului. Iată, în fotografie, elefantul-tată și elefantul-fiu pe spinările cărora se află păzitorul grădini zoologice și, respectiv, fiul său Bimbim. Ultimul învață astfel, în... mod practic, profesia tatălui său.

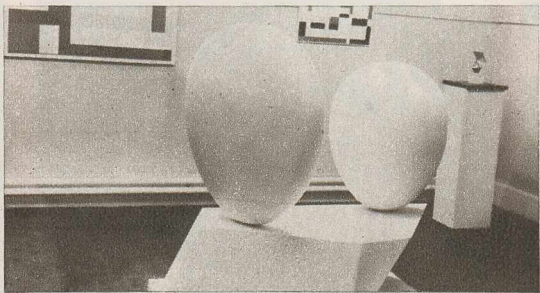
AU UCIS DIN... PLECTISEA-LĂ. În căutare de „distracții” care să le alunge uritul, Jean Claude Vivier și Jacques Sermens, doi tineri din „înalta societate” pariziană, au ucis doi oameni. Zlarele pariziene îi numesc pe cei doi asasini „criminali din plectiseală”. Comics-urile, filmele de groază și întreg cortegiul de manifestări ale modului de viață occidental își fac efectul din plin...

ETENIE... Bucățica de zahăr oferită — ce-i drept cu oarecare — contribuie la legarea unei prietenii...

DOUĂ PRISME ȘI DOUĂ OUĂ din lemn, vopsite în alb. Toate acestea se află la Galeria Hanovra din Londra și fac parte din expoziția „sculptorului” Marlow Moss — care își intitulează această operă: „Sculptură constructivistă prezentată pe bază pentagonală”. Noi îi spunem mai simplu: aiureală saden!

Finiș!

DACTIA: BUCUREȘTI Căsuța Poștală 3507 of. 33
Tel. 7.60.10, Int. 1744

ABONAMENTE:

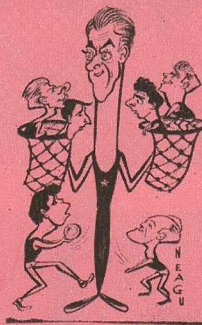
la toate oficiile poștale din țară și la factorii poștali și difuzorii voluntari din întreprinderi și instituții.

PREȚUL

ABONAMENTELOR:

3 luni: 26 lei
6 luni: 52 lei
un an: 104 lei

MEDALIONUL NOSTRU

CONSTANTIN HEROLD

Evoluția victorioasă a baschetbaliștilor Casei Centrale a Armatei în „Cupa Campionilor Europeni” a stîrnit admirația tuturor amatorilor de sport din țara noastră. Neînvinsă în cele patru partide susținute pînă acum la Atena, București și Tel Aviv, valoroasa noastră echipă militară s-a calificat pentru finala grupei a III-a, unde va întîlni redutabila formație Akademik-Sofia.

În situarea echipei C.C.A. printre cele mai bune formații europene, un mare merit îl are desigur antrenorul ei — profesorul Constantin Herold. Puțini știu probabil că Herold — „unchiul”, cum îi spun jucătorii lui — are o impresionantă carieră sportivă, atît prin performanțele obținute cît, mai ales, prin numeroasele discipline sportive pe care le-a practicat și în care s-a afirmat ca un autentic talent.

Constantin Herold a început să joace fotbal și să practice gimnastica încă din 1925, pe cînd era elev în primele clase ale liceului din Ploiești. La vîrsta de 14 ani apare în echipa de juniori „Muncitorul”-Brașov, iar un an mai tîrziu joacă portar în echipa întîia a aceleiași grupări, echipă în care activa și celebrul Bodola. Apoi îl pasează atletismul, obținînd, în diferite probe trei recorduri naționale de juniori (prăjină, triplu-salt și 110 m garduri), un record (decatlon) și un titlu național (110 m garduri) la seniori. Impresionant este faptul că Herold a atins totuși în atletism o asemenea valoare, deși făcea o mare risipă de forță, participînd la 6-8 probe în cadrul aceleiași concurs. Paralel cu atletismul, pe care l-a întrerupt înainte de a ajunge la maturitate, Herold joacă și fotbal la Telefon-Club, echipă care, de la categoria IV-a district, a ajuns pînă în divizia B. Aci joacă alături de Constantinescu-Grecu, Beju, Niculescu-Chinezcu, Pop Vasile, Ionescu-Crum și alți fotbaliști de valoare din vremea aceea.

Herold nici nu-și încheiase cariera de jucător de fotbal, cînd înființează, tot la Telefon-Club, o echipă de volei, care ajunge repede printre primele trei formații din București (1933-1940). Deși a practicat cu destul succes gimnastica (evoluînd și la Olimpiada de la Berlin cu o echipă model) și handbalul (fiind component al echipei naționale și jucînd la campionatele mondiale din 1938, de la Magdeburg), marea pasiune a lui Costi Herold a fost și a rămas baschetul. El a fost unul dintre marii animatori ai acestui sport în țara noastră și rezultatele pe care le obține astăzi ca antrenor la C.C.A. sînt strîns legate de marea sa valoare de jucător la echipa „Bona parte” (campiona țării în 1940) și de jucător și antrenor la Telefon-Club și P.T.T., unde a evoluat alături de talenții săi elevi.

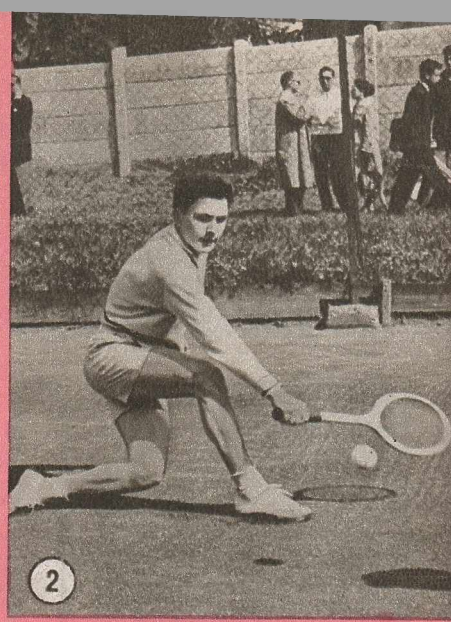
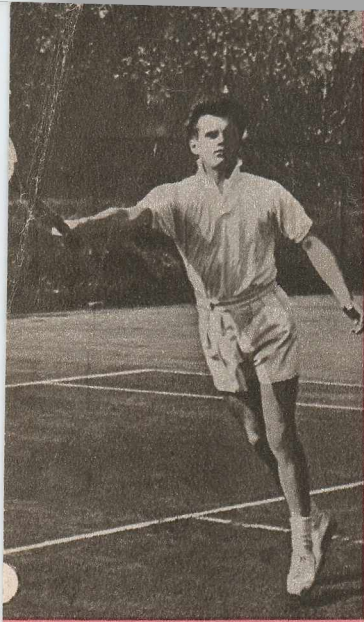
În anul 1951 Herold a trecut antrenor la echipa C.C.A. Pe atunci această formație se afla pe locul VI în campionatul districtului București. După un an de zile echipa a intrat în campionatul divizionar, iar în 1956 a cucerit pentru prima oară titlul de campioană a țării, fiind și astăzi cea mai valoroasă formație din R.P.R.

Cred că foarte puțini dintre amatorii de baschet l-au urmărit pe Herold vreodată în timp ce joacă echipa sa. E și firesc. Jocul spectaculos al lui Polbert, Emil Niculescu și al celorlalți „nepoți” ai „unchiului Costi” te captivează și nu-ți dă răgaz să te mai uiti și în altă parte. Totuși e interesant de știut că, indiferent de scor (favorabil sau nu pentru echipa sa), Herold e cel mai... liniștit observator din sală. Tot timpul concentrat, neschițînd nici cel mai mic gest, el urmărește evoluția elevilor săi cu mult calm, ceea ce îi permite să le dea la „întreruperi” cele mai eficace îndrumări.

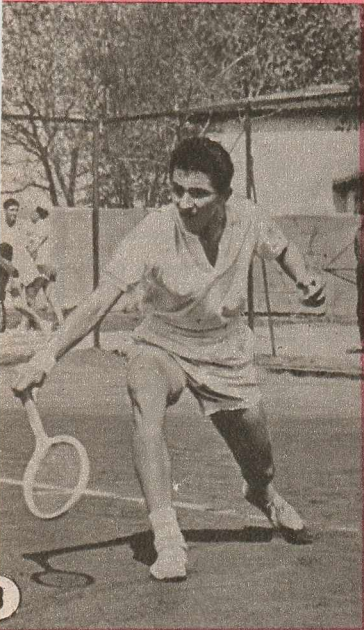
„Cu echipa C.C.A. am urmărit în primul rînd să cucerim simpatia publicului pentru acest dinamic și spectaculos sport.

Jucînd bine, știam — antrenor și jucători — că vom cîștiga campionatul și vom ajunge în „Cupa Campionilor Europeni”, unde ne străduim să reprezentăm cu cinste baschetul românesc” — ne-a spus nu demult Costi Herold. Această afirmație, după cum știm, s-a adevărit.

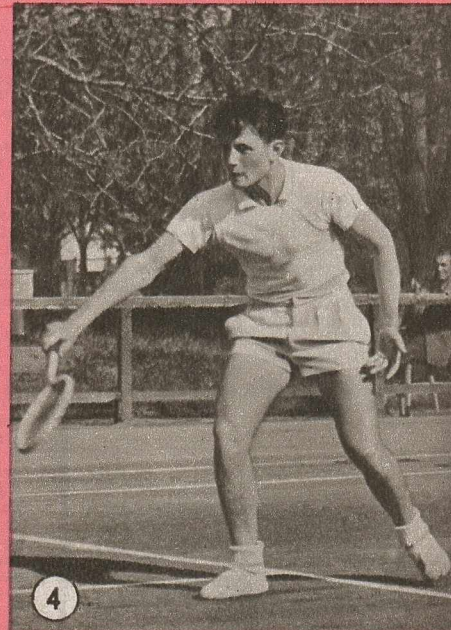
Florin ȘERBAN

2

3

4

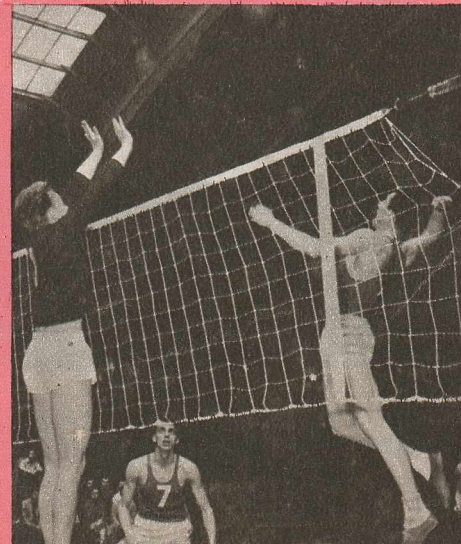
TURNEUL TINERILOR TENISMENI. Bucureștiul a găzduit interesanta competiție de tenis care a reunit la start echipele de tineret ale U.R.S.S., Poloniei, Ungariei și României.

În acest turneu internațional jucătorii noștri au avut o comportare bună, reușînd, în primele zile de concurs, două prețioase victorii: R.P.R. - U.R.S.S. 3-2 și R.P.R. - R.P.U. 3-0. Cu acest prilej s-au remarcat tinerii Țiriac, D. Viziru și Serester. În fotografiile de mai sus sînt surprinși în plină acțiune patru dintre protagoniștii turneului internațional de tenis: 1) Potanin (U.R.S.S.), 2) Jamroz (Polonia), 3) Țiriac (R.P.R.) și 4) D. Viziru (R.P.R.).

CUPLAJUL DE DUMINICĂ de pe stadionul „23 August” a dezamăgit. În primul meci (Dinamo - Progresul) s-a jucat fotbal de calitate doar zece minute, iar în cea de-a doua partidă (C.C.A. - Rapid), și mai puțin.

În fotografiile: Mîndru (stînga) nu a putut opri mingea trimisă de Nicușor, deși a plonjat alături de departe. Stînga jos: Ușu respinge în corner.

DINAMO, CAMPIONĂ LA VOLEI. Învîgînd formația Știința - Cluj, echipa masculină de volei Dinamo a cucerit titlul de campioană republicană. În fotografie, o fază din meci: Păunoiu se pregătește să tragă, în timp ce Cherebețiu e gata să blocheze.

CÎȘTIGĂTOAREA „CUPEI ANGLIEI” astăzi finala „Cupei” și-a păstrat tradiția ca mai importante partide engleze de fotbal. mînică echipa Bolton a învins în finală „C Angliei” formația Manchester-United (2-0). În fotografie: echipa Bolton (în prim-plan) Birch, Stevens, Lofthouse, Parry și Holton în picioare; Gubbens, Hartle, Hennin, Kinson, Higgins, Edwards și Banks).

